

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 20 (1943) 1987 GEGUŽĖ-MAY 12

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Iškilmėse ir tikrovėje

Motinos diena jau praėjo. Šiemet, kaip ir kitais metais, lietuvių gyvenvietėse buvo rengiami Motinos dienos minėjimai, mažesnio ar platesnio masto pagerbtuvės, specialūs pietūs su atitinkama programa. Vienaip ar kitaip šeimos motina pasijunta tą dieną visų dėmesio centre, susidaro šventiška nuotaika, kurioje motina iškeliama iš kasdieninio gyvenimo ir pastatoma lyg ir ant tam tikros pakylės. Nepriklausomoje Lietuvoje Motinos diena būdavo minima pirmąjį gegužės mėnesio sekmadienį, o Šiaurės Amerikoje – antrąjį sekmadienį. Pradžioje, kaip nauji ateiviai, laikėmės lietuviškos tradicijos, t.y. pirmojo gegužės sekmadienio, vėliau teko prisitaikyti prie gyvenamo krašto papročių, ypač kai vaikai turėjo laikytis vietinių mokyklų tradicijų. O tie papročiai, kaip ir lietuviškieji, yra giliai prasmingi. Iš seno šeimos motinai tenka didelė atsakomybė prieauglio pažadinime, jo auginime, auklėjime, išlydėjime į savarankišką gyvenimą. Bet toji atsakomybė būna tokia proziška, tokia pilka, tokia kasdieniška ir sudaro kitiems įspūdį, kad tai iš viso mažos reikšmės dalykas, nors iš tikrųjų tai didelės vertės misija. Daugelis betgi jos nemato, nevertina, netgi ją menkina. Dėl to ir kilo sąjūdis, užsimojęs iškelti motiną iš kasdieniškos užmaršties, parodyti jos vaidmenį plačiajai visuomenei, kuri dažnai būna trumparegė.

VISUOMENĖJE ryškiausiai iškyla karžygiai, pasižymėję kariniuose frontuose arba šiaip jau didelio masto žygiuose, kaip pvz. mūsų lakūnai Darius ir Girėnas. Mat jų darbai aiškiai regimi spaudoje, televizijoje, girdimi radijo programose. Kas kita motinos herojiškumas. Jis iš paviršiaus atrodo toks kasdieniškas, nepatrauklus, nežavintis, bet savo esmėje ne mažiau vertingas, kaip ir karžygių darbai. Kariniame žygyje didvyriškumas gali sušviesti vienu momentu, o motinos herojiškumą sudaro ištisi vargo bei rūpesčių dešimtmečiai. P.vz. gerimės Dariaus ir Girėno didvyrišku skrydžiu per Atlantą, jų nepaprastą drąsą ano meto technikos sąlygose. Tas jų žygis negali būti atsieta nuo jų motinų. Juk jos auginio juos, auklėjo, įkvėpė tėvynės meilę, įdiegė ryžto dvasią per metų metus. Bet ar kas nors matė aną motinų žygį? Tikriausiai ne, nes motiniškumas yra kasdieninis herojiškumas, kuriame glūdi ištvermingas pasiaukojimas. Jei karžygiai imasi rizikingo žygio, galbūt tikisi savo krašto pagarbos, išreikštos tam tikrais žymenimis. Motina gi, kuri aukojasi savo šeimai, savo vaikams, jokių žymenų nesitiki. Visas jos atpildas – sveikas ir sėkmingas šeimos atžalynas. Pastarojo laimė – motinos laimė, pastarojo vargai – motinos vargai. Tuos vargus motina labiau pergyvena negu jos vaikai.

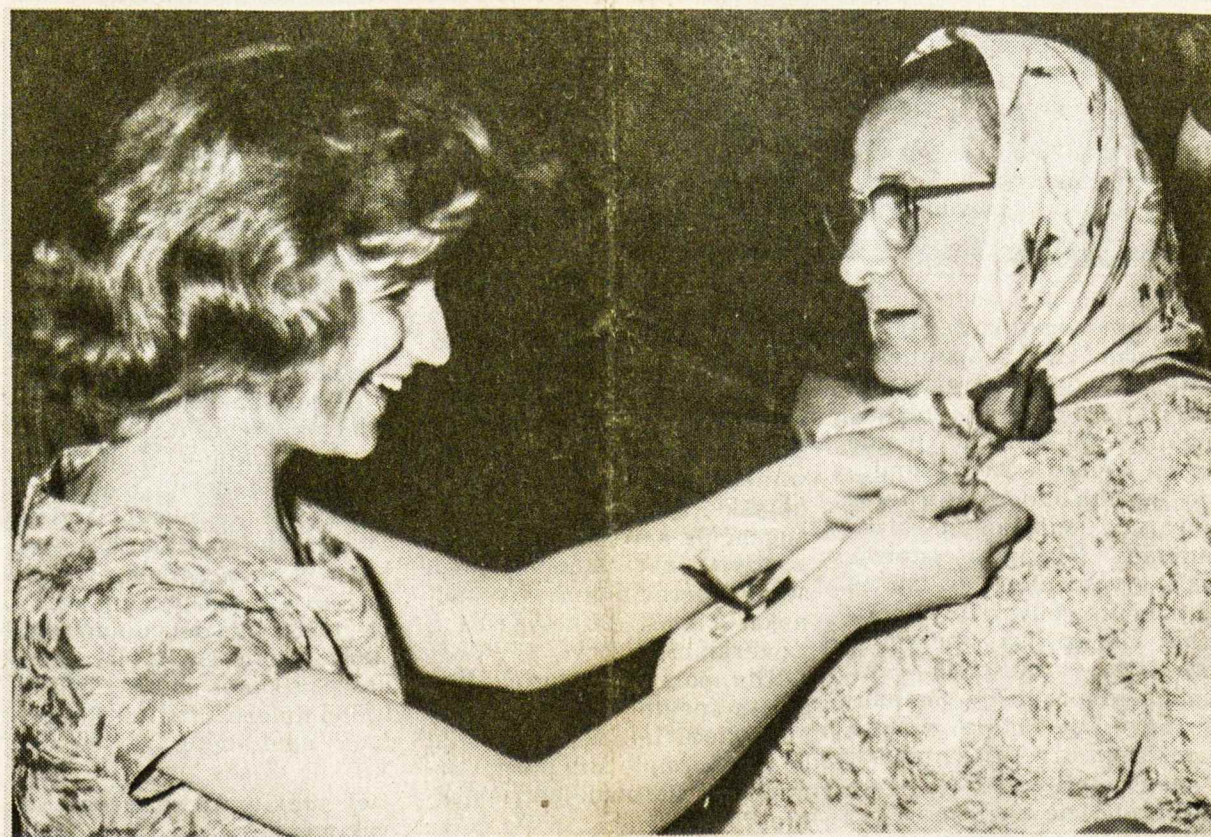
GYVENAME savo tautos sutemas: viena jos dalis paversta Lietuvoje, kita – susiskaldžiusi išeivijoje. Tai matydami, žvalgomės daugiausia į politikus, tikėdamiesi, kad jie išgelbės mūsų tautą. Galimas dalykas, kad politikai savo misiją atliks atėjus laisvės epochai, bet niekas nežino kada ji ateis. Tikriausiai tik po ilgų ilgų metų. O tautai gyventi reikia kad ir šiuo metu. Jose motinos vaidmuo gali būti nepaprastai svarbus. Ji, būdama šeimos širdimi, gali įkvėpti savo atžalyną Dievo ir tėvynės meile, ji gali išsaugoti tą šeimos šilumą, kuri gaivina visus narius tautos dvasia. Dėl to šiuo metu labai svarbu išsaugoti motinos aureolę, kad ja žavėtusi jaunoji karta, kad jos siektų jaunosios lietuvių tautos. Dabartiniu metu ryšium su "moterų išsilaisvinimu" jaučiamas bėgimas nuo motinystės, jos nuvertinimas, pabrėžimas moterų laimėjimų įvairiose profesinėse srityse. Gerbtini moterų laimėjimai visose srityse, bet apgailėtinas pralaimėjimas motinystės srityje. Bėgti nuo motinystės reiškia bėgti nuo prigimtinio savo pašaukimo, kuriam tenka lemiantis vaidmuo tautos gyvenime. Tai visiems turėtų priminti Motinos diena, kuri iškelia motinos aureolę, užtarnautą kasdienybės pilkumoje. Iškilmės atskleidžia tikrovę, kuri nėra iškilinga, bet didžiai vertinga ir prasminga. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Susitarta dėl konstitucijos

OVACIJŲ Kanados parlamente susilaukė ministeris pirm. B. Mulroney, grįžęs iš sėkmingos konferencijos su provincijų premjeriais. Joje buvo pasiektas susitarimas, kurio dėka Kvebeko premjeras R. Bourassa galės pasirašyti 1982 m. priimtą Kanados konstitucijos oficialų pripažinimą. Konstituciją tada patvirtino Kanados ir devynių provincijų vyriausybės, bet jos pripažinimo nesutiko pasirašyti anuo metinis Kvebeko premjeras R. Levesque. Kvebekas liko išjungtas iš konstitucijos net ir tada, kai valdžionį grįžo liberalų premjeras R. Bourassa, taip pat norėjęs išsikviesti ypatingas teises prancūziskai provincijai. Šį kartą Kvebeko problemas išsprendimo siekė ne tik Kanados ministras pirm. B. Mulroney, bet ir Ontario premjeras D. Petersonas. Iš anksto buvo pareikšta, kad sekanti konferencija konstitucijos klausimu tegalės įvykti

ti po kelių metų pertraukos, jeigu šį kartą nebus rasta Kvebekui priimtina formulė. Kvebekas ir anksčiau, ir dabar norėjo oficialaus pripažinimo kaip savita provincija, skirtinga nuo kitų. Angliškų provincijų vadovams nepatiko toks Kvebeko išskyrimas, nes Kanadą sudarančioje federacijoje visos provincijos turėtų būti lygios. Konferencijoje buvo priimtas kompromisinis sprendimas, kad prancūziskai kalbančios Kanados centras yra Kvebekas, bet prancūziskai kalbančių gyventojų turi ir angliškiosios provincijos, o angliška kalbančių gyventojų yra ir Kvebeke. Tokiu kompromisiniu sprendimu buvo pripažinta visų provincijų lygybė ir taipgi pabrėžtas Kvebeko prancūziškumas ("distinct society"). Kvebekas taipgi norėjo veto teisės, liečiančios visus Kanados konstitucijos pakeitimus. Ir šiuo atveju ta veto (Nukelta į 8-tą psl.)

Tau, Mamyte, padėkos gėlė! Taip buvo praėityje. Ar šis paprotys išliks ateinančiose kartose? Ntr. St. Dabkaus

Lietuva Amerikos spaudoje

Vieno mėnesio JAV laikraščius pavarčius matyti Lietuvių informacijos centro reikšmę

Prieš keliolika metų Lietuvos vardas amerikiečių spaudoje retai buvo užtikamas. Sakydavome, kad tai tylos sąmokslas. Išvalgesniame asmenim, pažįstantiems amerikiečių informacijos sistemą, tie dalykai kitaip atrodė. Jie matė, kad lietuviai neturi savo informacijos įstaigos, kuri sugebėtų rasti kelius į amerikiečių spaudą.

Pradžioje buvo įsteigta Religinė lietuvių katalikų šalpa su netiesioginiu uždaviniu informuoti ir amerikiečių spaudą. Užmojis buvo geras, bet nelabai sėkmingas, nes dar nebuvo tam uždaviniui pasiruošusių žmonių. Ir tik vėliau, atėjus į tą sritį kun. K. Pugevičiui, Amerikoje gimusiame tautiečiui, dirbusiam informacijos srityje Baltimorėje, reikalai pagerėjo. Jie ypač pagerėjo, kai buvo įsteigta prie Religinės šalpos Lietuvių informacijos centras, kai jame pradėjo dirbti, šalia kun. K. Pugevičiaus, G. Damušytė, M. Skabeikiene ir kt. Jų dėka informacija apie Lietuvą pradėjo dažnėti amerikiečių, kanadiečių ir net australiečių spaudoje. P.vz. po ranka turėj 1987 m. balandžio mėnesio iškarpos iš amerikiečių spaudos.

"The New York Times" 1987. IV. 23 išspausdino ilgąją rašinių "Užmirštieji kaliniai", kurio autorius yra A. M. Rosenthal, vienas iš to dienraščio šulų. Jame nerasakytą, kad Lietuva liečianti informacija yra imta iš Lietuvių informacijos centro, bet jos šaltinis gana aiškiai jaučiamas.

A. M. Rosenthalis rašo, kad daugelio amerikiečių nuomone Sov. Sąjungos vadovas M. Gorbačiovas veda savo kraštą į didesnę laisvę. Jei taip, tai jie turėtų rašyti jam laiškus ir prašyti paleisti politinius kalinus. Taip pat jie ešą gali rašyti patiems kalinims. Jei-gu šie ir negaus jų laišku, juos skaitys KGB pareigūnai. Sovietų disidentai mano, kad užsienio balsai gali jiems padėti. Be to, užsienio domesys stiprina sovietų politinių kalinų morale. Jie nėra jokie teroristai, nei slapty sąmokslų vadai prieš Sov. Sąjungą. Jie ešą buvo įkalinti už tai, kad mąstė arba rašė apie laisves. Vienas asmuo buvęs įkalintas už tai, kad drožinėjo Laisvės statulą Amerikos garbei. Jų nusikaltimas ešąs "ant-sietietinė propaganda".

Tų kalinių adresas: USSR 618263, Permskaya oblast, Chusovskoy raion, poselok Kuchino, uchr. VS-389/36-1. Tai ešąs adresas (VS-389) didelio kalėjimo Uralo srityje, Permės apskrityje. Ten ešą daug kalinių. Į tą sritį užsieniečiai neįleidžiami. Paskutinieji trys skaitmenys reiškia specialių režimą. Iš 36-1 skyrus dar nė vienas kalinys nebuvo išleistas atėjus valdžion M. Gorbačioviui. Tai kalėjimas kalėjime. Ten laikomi asmenys ešą sąžinės kaliniai, kurie nesiduoda palaužiami. Juos iš ten išleidžia tiksliai tarydams. Pastaraisiais metais keletas jų mirė. Kai kurie ten išbuvo 10 metų. Vienas tokių ešąs Balys Gajauskas, 61 metų amžiaus. "Jis yra lietuvis, kuris nesutiko priimti savo šalies įjungimo Sovietų Sąjungon. Jo straipsniai, vertimai laisvės raštų į lietuvių kalbą, įskaitant Solženicino raštus, jam kainavo 35-rius metus kalėjimo".

Toliau A. M. Rosenthalis pateikia sąrašą kalinių, kurie tebėra nepaleisti. Jų tarpe pažymėtas Viktoras Petkus, vienas kitas latvis, estas, kiti – daugiausia ukrainiečiai.

"The Chicago Catholic" 1987. IV. 13 išspausdino Bill Pritchardo straipsnį "Religijos laisvė Lietuvoje – kongreso nario rūpestis". Jis rašo apie žydų tautybės JAV kongreso narį John Miller, kuris yra susidomėjęs religijos priespauda Lietuvoje. O ja domėtis jis paskatino "LKB kronika".

Negana to, jis pradėjo organizuoti kongreso narių būrelį, kuris domėtusi Lietuva ir stengtųsi jai padėti. J. Milleris yra narys kongreso užsienio reikalų pakomisės žmogaus teisių ir tarptautinių organizacijų reikalui. Jis, dalyvaudamas "LKB kronikos" 15 metų sukakties minėjime Vašingtone, pareiškė ešąs žydas ir nedaug lietuvių katalikų turįs savo Seattle rajone, tačiau norįs parodyti, kad JAV kongrese yra "Kronikos" remėjų.

Su juo tame minėjime dalyvavo kongreso nariai – Robert Dornan, Mel Levine ir Edward Freighan. Be to, J. Milleris sakė informuosiąs apie Lietuvą kongreso delegaciją, vykstančią į Sov. Sąjungą (ji ten lankėsi 1987 m. Velykų atostogų metu).

Minėtame laikraštyje išspausdintas ir vyskupo P. Baltakio pareiškimas apie "LKB

kroniką": "Ji nepaprastai daug prisidėjo prie išgarsinimo Lietuvos vargų Vakaruose... tarp krikščionių, kurie yra paskatinti lietuvių tautos tikėjimo ir herojiško jos įsipareigojimo religiniams ir tautiniams idealams."

"Arlington Catholic Herald" 1987. IV. 16 laidoje įdėjo redakcinį straipsnį "Dėkojame Dievui už Velykas Amerikoje". Jame autorius kalba apie religijos laisvę Amerikoje ir priespaudą Lietuvoje. Jis primena Lietuvos religinių reikalų igaliotinio Petro Anilionio grasinimą uždrausti Lietuvos krikščionybės iškilmes Vilniuje 1987 m. birželio 28 d., jeigu rengėjų komitetas eis "ekstremistų" keliais, t. y. reikalaus grąžinti sovietinės valdžios nusavintas šventoves – Vilniaus katedros, Šv. Kazimiero ir Taikos karalienės šventoves.

Be to, straipsnio autorius primena, kad Amerikos vyskupas birželio 28 skelbs maldos dieną už persekiojamą Lietuvos tikinčiųjų Bendriją ir pareiškia: "Turbūt mažai kas iš mūsų pagalvoja apie šią sovietų užimtą kraštą. Jis atrodo mums labai tolimas kraštas. Daug jaunimo vargu ar ką nors girdėjo apie Lietuvą. Bet sovietinė priespauda Amerikos katalikams nėra svetima. Juk mes turime sovietinę bazę tik 90 mylių nuo Miamio. Mes matome kasdien sovietinių pajėgų stiprėjimą Nikaragvoje".

"Catholic Standard" 1987. IV. 4 paskelbė redaktorius Tomo Rowano straipsnį "Nebūkime kaip KGB". Jame autorius primena "LKB kronikos" 15 metų sukaktį, kuri buvo paminėta Vašingtono kapitolijje. "Kronika nėra labiausiai perkamas leidinys, kaip 'Time' arba 'Newsweek', bet tai dalykas, apie kurį kiekvienas turėtų žinoti." Keliais sakiniais aptaręs okupuotos Lietuvos būklę, autorius plačiau rašo apie rusų disidentų poetę Ireną Ratušinską, kuriai buvo surengtas pagerbimas Vašingtono "Mayflower" viešbutyje. Ji kentėjusi persekiojimą bei priespaudą (išbuvo 4 metus kalėjime) ir tai išreiškusi savo eilėraščiuose.

Čia buvo suminėta tiksliai mažai dalis straipsnių apie Lietuvą Amerikos spaudoje. Per ištisą eilę metų jų pasirodė gana daug. Beveik visi Amerikos laikraščiai, rašydami apie okupuotą Lietuvą, pasinaudoja Lietuvių informacijos centro žiniomis. M.

Pasaulio įvykiai

JUNGTINIS JAV SENATO IR ATSTOVŲ RŪMŲ KOMITETAS ginklų pardavimą Iranui ir dalies gautų pinigų nukreipimą partizanams Nikaragvoje pradėjo tirti pensijon išėjusio aviacijos gen. mjr. R. Secordo apklausinėjimu. Abi JAV kongreso institucijas dabar savo kontrolėje turi demokratai, vis dar įtariantys nelegalius respublikininko prez. R. Reagano veiksmus. Pastarasis prisipažino, kad jis girdėjo apie gen. mjr. R. Secordo privačiai organizuojamą ir teikiamą paramą partizanams Nikaragvoje, tačiau nieko nežinojo apie valdžios pareigūnų įsivėlimą, ginklų pardavimą Iranui ir už juos gautų lėšų nukreipimą partizanams. Šis labai jau išpūstas incidentas, liečiantis tik apie \$3 milijonus, daug kam atrodo nesuprantamas, nevertas didesnio dėmesio. Nuolatiniam dienraščio "The Toronto Sun" bendradarbiui B. MacDonaldui atrodo, kad demokratai sąmoningai stengiasi parklupdyti respublikininką prez. R. Reaganą, kuris iš tikrųjų turėtų būti vertas pagarbos. Pasak kanadiečio B. MacDonaldo, R. Reaganas yra pirmasis pokarinis JAV prezidentas, sustabdęs sovietinio komunizmo proveržį pasaulyje. Ešą demokratų prez. J. Carterio laikais buvo prarasta Panamos kanalo kontrolė, įsileistas marksistinis režimas Grenadon ir Nikaragvon, provakarietiškas Irano šeikas pakeistas kruvinu ajatolos R. Chomeinio režimu. Sovietų Sąjunga pradėjo ir dabar nepasibaigusią invaziją Afganistaną, marksistai perėmė valdžios kontrolę dabar Zimbabve vadinamoje Rodezijoje. Prez. R. Reaganas pašalino Maksvos kontroliuotą režimą iš Grenados, sustabdė pradėtą sovietinį įsigalėjimą Centrinėje Amerikoje. Atrodo, net ir dabartinį savo reformų M. Gorbačiovas ešmėsi priverstas kietos prez. R. Reagano linijos. Dar didesnių klaidų demokratai yra padarę II D. karo metais, kai prez. F. D. Roosevelt ir kitų politikų dėka Maskvos kontrolei buvo atiduota visa R. Europa.

Smūgis demokratams

Demokratai buvo tikri, kad jų kandidatų taps ir naujuoju JAV prezidentu bus išrinktas G. Hartas, kurio kandidatūra pastaruoju metu rėmė 46%. Jis neblogai pasirodė 1984 m. vajuje ir dabar turėjo užtikrintą demokratų daugumą paramą. Prez. R. Reaganas pasitraukia, nepalikdamas savaus įpėdinio respublikininkams, pats daugiau ar mažiau nukentėjęs dėl pastarųjų įvykių, kuriuos dabar pradėjo tirti demokratų kontroliuojamo JAV kongreso komitetas. Pagrindinio demokratų kandidato G. Harto viltis staiga palaidojo laikraščio "Miami Herald" išknistas pranešimas, kad G. Hartą Vašingtone aplankė jauna modeliuotoja Donna Rice, atskridusi iš Miamio, kai jis buvo vienas, išvykus žmonai Lee. Sijonų vaikymusi G. Hartas buvo įtartas ir anksčiau. Tuos gandus jis paneigė pasikalbėjime su dienraščio "The New York Times" atstovu. Ešą, jeigu kas nori, tegu pasisamd

Moralinis nuosmukis

G. Hartas, teisingamasis, kad nieko blogo nėra padaręs, vis dėlto pasitraukė iš kovos tapti demokratų kandidatu prezidentus, kai staiga pradėjo kristi jo populiarumas, sumažėjo finansinė parama. Demokratų partija, tyrusi politinius kaltinimus prez. R. Reaganui, dabar dėl sijonų vaikymosi neteko beveik užtikrinto laimėtojo G. Harto. Spaudoje pasirodė balsų, kad seksiniai reikalai yra privatus žmogaus reikalas, nieko bendro neturintis su politika. Kitokios nuomonės, matyt, yra rinkėjai, kurie branduolinių ginklų amžiuje prezidentu nori turėti asmenį be moralinio nuosmukio. Visi sutiko, kad G. Harto elgesys, švelniai tariant, buvo vėlavas, atskleidžiantis jo silpnybes.

Triumfo vartai

Paryžiaus centru yra laikomi Triumfo vartai su nežinomo kario kapu. Triumfo vartus 1806 m. įsakė pastatyti Napoleonas, švedams karinius Prancūzijos laimėjimus. Iškilmingų vartų statyba truko tris dešimtmečius. Triumfo vartus De Gaulle aikštėje dabar kasmet aplanko šimtai tūkstančių turistų, kovojančių su pravažiuojančių automobilių srautu. Užsienio vyriausybės atstovai padeda gėlių vainiką prie nežinomo Prancūzijos kario kapo. Problema atneš prasidėjęs Triumfo vartų akmenų skilimas ir kritimas žemėn. Juos išjudina nuolatinis eismo triukšmas, vis giliau smingantis vartų pamatas. Vartams atnaujinti reikės didokos frankų sumos, vertos penkių milijonų JAV dolerių. Kultūros ministeris F. Leonardas planuoja specialią rinkliavą visam krašte.

Šiame numeryje:

- Iškilmėse ir tikrovėje
- Prisimenant lietuvių motiną iškilme ir dabarties tikrovėje
- Lietuva Amerikos spaudoje
- Jungtinių Amerikos Valstybių laikraščiai apie mūsų rūpesčius
- Vyskupų ginčas su komisarais
- Religinių reikalų igaliotinis P. Anilionis vėl barė vyskopus
- Sao Paulo – akmeninės džiunglės
- Lietuvio rašytojo išpūdziai iš Brazilijos didmiesčio
- Kai nepadorumas laikomas padomumu
- Amerikos ambasadorius Shifteris apie sovietinę politiką
- Tauta kovoje už pilnatinę laisvę
- Su kova už tikėjimo laisvę eina ir bendroji tautinė kova
- Motinos pasiaukojimas laimėjo
- Vienas iš daugelio konkrečių atvejų išeivijos gyvenime
- Faktai iš okupuotos Lietuvos
- Juos pateikia lietuvių pogrindžio leidinys "LKB kronika"
- Išpūdingas "Volungės" koncertas
- Jaunosios kartos vienetas, pasiekęs puikių rezultatų
- Naikinamos knygos Vilniaus universitete
- Karai, gaisrai ir okupantai – didžiausi knygos priešai

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Būrys Toronto lietuvių prieš II D. karą, kai buvo rengiamos lietuvių gegužinės užmiestyje prie Ontario ežero

Sao Paulo - akmeninės džiunglės

Vienas didžiausių pasaulio didmiesčių — Pietų Amerikos lietuvių sostinė. Minėdamas 433 įsteigimo sukaktį, paskandintas. Per šimtą žuvusių. Daug sužeistų. 27.000 pasiliko be pastogės. Akmeninių džiunglių pavojai gyventojams. Per 60.000 lietuviškos kilmės gyventojų pamilo šį kunkuliuojantį milžiną

KLEMENSAS JŪRA

Sao Paulo nao pode parar! (Sanpaulis negali sustoti!). Tai labai pamėgtas sanpauliečių šūkis. Sakytum, moralinis ir materialinis miesto augimo variklis. Prieš 433 metus sausio mėnesio 25 palaimintojo jėzuito Juozo Anšietos Ypirangos aukštumoje atnaujintomis Mišiomis įsteigta kukli gyvenvietė. Per išėjus šimtmečius buvo tolygi kitiems Brazilijos nežymiai augantiems miestams. XX šimtmečio pradžioje Sanpaulis buvo dešimtoje vietoje tarp kitų Brazilijos miestų ir gana toli atsilikęs nuo sostinės Rio de Janeiro.

Šio šimtmečio pradžioje labai pagrausėjo ateivių antplūdis, ypačiai iš Rytų Europos kraštų, kurie čia rado panašiausias gyvenimo sąlygas, čia ir pasiliko. Pirmais būreliais atvyko Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos žydai, kurie tuometiniame Bom Retiro priemiestyje steigė dirbtuvėles ir smulkius verslus. Tarp jų, kantrybe ir įgimtu sugebėjimu palyginti greitai kilo. Šiandien jų dauguma — stambūs turtuoliai pramonėje, prekyboje, bankuose, net krašto politikoje: turėjo krašto prezidentą, kilusį iš Čekoslovakijos ir krašto finansų bei užsienio reikalų ministrą — iš Lietuvos. O parlamento atstovų ir kitų aukštų pareigūnų turi nemažai. Jų dauguma yra kilę iš Rytų Europos ateivių.

Lietuviai pradėjo gausiau atvykti tik trečiame šio šimtmečio dešimtmetyje. Jų atstovai — gausios smulkiais nariais šeimos, tuščios kišenės, sunki vargų našta. Jų dauguma I D. karo suvarginti bėgliai iš revoliuciniame chaose nugrimzdusios Rusijos; taip pat Lietuvos miestų tuškesnės šeimos, išparceliuotų dvarų kumčiai ir vienas kitas trokštantis mėginti laimę egzotiniuose kraštuose.

Neturėjom planingos emigracijos, nes jos mums ir nereikėjo! Savo žemėje turėjom pakankamai visiems darbo ir duonos! Žinoma, kad šimtmetinės vergijos ir Didžiojo karo grobių tūkstančiais atveju naikinti, skriausti ir apiplėšinti nepriklausomybės sutikome su vos pavalkamai sunkia kuprine vargų ir skurdo. O žmogiškos prigimties dėsni — varguose ir nelaimėse veikti ir kaltinti kitus ir visą pasaulį, visas santvarkas ir visas valdžias, bet jokių būdų ne save. Ir šiandien man keista (visada buvo), žvelgiant į praeitį iš 60 metų laiko perspektyvos, kad kone visa senoji Brazilijos lietuvių ateivių karta, giliai paveikta ir instiguota savo buvusių organizacijų ir sąjūdžių vadovų, išsijususi šaukia, kaltina anų laikų Lietuvos santvarką, vyriausybę už neplanuotą emigraciją ir vėliau — emigrantų "užmiršimą", jų palikimą Dievo valiai ir fazendeirų sauvalei.

Kaltinant vieną pusę, reikia šį tą primesti ir kitai pusei, o tai ne šio rašinio užmojis. Faktas tik tas, kad lietuviai, trečiojo dešimtmečio ateiviai čia (pirmoji, iš dalies ir antroji karta) sunkiai grūmėsi su neapskaičiuojamais sunkumais. Daugelis lūžo. Daugeelis ne laiku traukėsi iš gyvenimo. Tik tai trečioji-ketvirtoji karta giliau suleido šaknis, geriau prisigyveno materialiai ir iškopė į šviesesnį rytojų.

Į naujuosius, vadinamus pokario ateivius žvelgiant, ne daug tėra pasakytino — jų vos menkas žiupsnis čia įsikūrė, o dar ir tų pačių dauguma vos po keleto metų išsikraustė į vėsesnius kraštus. Sanpauliečių lietuvių kultūriniam gyvenime paliko labai menką, neryškią žymę. Ir... savo priaugančios kartos nutautinimu pasižymi net daugiau, negu senieji lietuvių ateiviai! Liūdno kas faktas, dažnas prieš jį užmerkiam akis...

Kita, palankesne proga, mėginsiu šnektelti su sanpauliečiais lietuviais. Dabar dar šį tą plačiau apie šitą dažnai užnuodytu oru alsuojantį akmeninį žvėrį.

Aukštoje plokštikalnėje patogiai išsisklostę didmiesčiai, netoli, vos per šimtą km nutolęs nuo Atlanto kranto — didelio, labai judraus Santos uostamiesčio su daugiau kaip pusmilijoni gyventojų, bet savitais galiais tai peršokančiu milijonui! Sao Paulo atitvertas nuo Atlanto gana aukštų kalnų grandinės su pasibaisėtinai giliais tarpekiais ir nuostabiais keleivio akį glostančiais vaizdais. Kalnai abipusiai padengti tankiomis džiunglėmis. Jose pasidairytinet ir prityrusiems skautams didžiai pavojinga. Smalsuoliams neretai tenka sumokėti gyvybę. Retai kas mėgina įskrypti iš greitelių...

Šventojo Pauliaus (Sao Paulo) vardo milžinas išsiplėtojęs 1900 kv km plote ir vis dar užgožia didesnius plotus. O gerai atsimenu — 1937 m. buvo mažesnis už tuolaikinį Hamburgą... 1930-32 m. ir kitų metų ekonominiais sukrėtimais — sunkmečiais daugelis net lietuvių paliko šią Brazilijos lietuvių "sostinę" — metėsi į neaprepiamas Mato Grosso girias, buvo drasuolių, nurępliojusį net į Amazoniją, kuri didesnė už visą Europą, savo plotu apima pusę mėnulio skritulio, tiksliau — 5.079.450 kv. km ir apima 60% viso Brazilijos ploto...

Nesurado Brazilijos lietuviai Mato Grosso giriose, nei Amazonijos "sacharose" aukso kalnų ir deimantų kasyklų (paskiškojo Eldorado); vienas kitas (kurie pajėgė sugrįžti!) parsinešė aukso smiltelių žiupsnį, smulkių mažaverčių deimantelių trupinius, o neaprepiamoje Rio da Morte (Mirties upės) džiunglėse paliko lietuvišką bijūną pražudusią jaunystę, sveikatą, energiją, jėgas, kiti het akių šviesą. Dažnas gavo iki dienų galo nenusikratomą malariją, "bišų" išgraužtas kojų panagas... žodžiu — grįžo apgailėtinais žmogiškais graužikais. Neturime ir niekada neturėsime statistikos tų, kurie niekada negrįžo ir lietuviškų kaulų dulkėmis nubarstė ir be to trąšius Amazonijos slėnius!

Stebiu verdantį, augantį ir vis besipiešiantį šventojo Pauliaus vardo knibžėdėlį ir matau, kad jis toli užpakalyje palieka Londoną ar Hong Kongą. Gelžbetonio slibino statistika kasdieną didesnių rūpesčių kelia miesto valdžiai. Nesulaikomas miesto augimas verčia silkėmis statinėje susispausti butų ankštume, o dar virš trijų milijonų niekaip nesutelpiančių — "isikuria" aplinkiniuose užmiešio lūšnyuose — "favelose".

Aišku, mes senieji sanpauliečiai, didžiai nemėgstam statistikos! Ji šurpu nusiirta per nugarą! Ji kaktuso spygliu įstringa panagėse... bet kartais neišvengiama. Paskutinėmis dienomis vietos laikraščiai skelbia, kad pas mus mažamečių vaikų mirtinumas aukščiausias pasaulyje: iš vieno tūkstančio gimusių kūdikių — 127 miršta nesulaukę vienerių metų amžiaus dėl... nusimaitinimo. Tai reiškia po vieną kas 6 sekundės! Šiuo metu Brazilijoje turime 135 milijonus gyventojų ir 130 bilijonų dolerių užsienio skolų, kurių vien metinės palūkanos siekia 13-15 bilijonų dolerių! Turime 31 milijoną analfabetų, tai reiškia 50% iš visos P. Amerikos! Dėl sunkių darbo sąlygų kas valandą miršta po vieną darbininką, tai tris kartus daugiau negu proporcingai imant Japonijoje ir šešis kartus daugiau, negu Švedijoje! Vos vienas iš 95.000 tėra pajėgus siekti aukštojo mokslo! 77 milijonai Brazilijos gyventojų vegetuoja skaudžioje mizerijoje! Vos 4% krašto pajamų skiriama žmonių sveikatingumo reikalams! Moksliniam tyrinėjimam teskiriama vos 0,6% pajamų! Viena tik S. Paulo mieste kasdieną pavagiama 195 automobilių! Kasdieną čia įvyksta 4-6 bankų apiplėšimai, per 145 įsilaužimus ir namus ir apartamentus! Policija užregistruoja kasdieną iki 15 dingimų: žmogus išėjo iš namų ir... dingo be žinios! Gal dėl to ir sakoma, kad šitos "akmeninės džiunglės" baisesnės už tikrąsias! Išėini iš namų ir nežinai, ar dar į juos besugrįši?! Žmogus priranti ir nepaisai, o bailesnieji, ypač priemiesčiuose, apsitveria aukštomis elektrizuotomis mūrinėmis tvoromis, langus ir duris apkausto storomis geležinėmis grotomis, laiko piktus vilkinius šunis (kas gali), samdosi privačius sargybinius, kiti įsirengia modernią elektroninę apsaugą, dreba iš baimės išeidami į gatvę ir lengviau atsidusta vėl sugrįžę į namus ir įjungę visas apsaugos priemones. Ir vis tiek pavojai plaka kiekviename žingsnyje.

Pati gamta nesigaili sanpauliečių! Miestas abipusiai išsiklostęs tarp menkai suvaržytų, išsidraikiusių Tietė ir Pinheiros upių, kurios tropinio lietaus metu staiga išsileja su baisiu šniokštimu iki 3-6 metrų aukštumo. Uždamas su baisia jėga užpila, paskandina, nugramzdina po atelkamo dumblo sluogsnį net nežemas miesto dalis. Užtvindę gatves, paskandina, o dažnai ir sugriauina namus, nuvelka ir paskandina automobilius, baldus, žmones!

Ir šiemet gamtos stichijos neužmiršo pasveikinti su "miesto įsteigimo jubiliejumi"! Pradėjo dulkisoti smulkintus lietus. Vis gausėdamas, išblaškė miesto iškilmių dalyvius, suvažiuosius svečius, muzikus, solistus, poetus su liaupinančiomis poemomis, politikais...

— Salve-se quem puder! — Gelbėkitės, kas dar suspėsitė... Suspėti sunkoka. Nespėjo sanpauliečiai nei apsidairyti, smulkus lietutis virto kriokiančiu uraganu, staigiu ir baisiu potvyniu paskandindamas miestą! Aukštai betono krantais suvaržyta Tietė, šniokšdama perško suvaržytus ir paskandino istisus miesto rajonus! Tuojau talkon atėjo ramioji, tylioji Pinheira.

Šventajai kapų tylai priglaudus

MYLIMĄ MAMYTĘ

AŲA MARIJĄ POČESIŪNIENĘ,

dukrą IRENĄ, žentą HENRIKĄ PETKŲ, jų šeimą bei

kitas gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Genovaitė ir Vytautas Balčiūnai

AŲA

JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

reiškiame gilią užuojautą VALTERIUI DAUGINIUI ir jo šeimai bei artimiesiems —

T. P. Enskaičiai,
Hamilton, Ont.

AŲA

JURGIUI DAUGINIUI

iškeliavus amžinybėn,

sūnų VALTERI, jo šeimą, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

V. J. Skrebutėnai

Mylimam vyrui ir tėveliui

JURGIUI GYLIUI

mirus,

žmoną JULIJĄ, dukrą AUŠRELĘ ir visą šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Petras ir Loreta Murauskai
Robertas ir Ramona Bell

Mūsų mylimai ir brangiai dėdinei

a. a. MARIJAI AUKŠTAITEI

mirus,

pusbrolius ANTANĄ ir JURGĮ nuoširdžiai užjaučiame bei kartu dalinamės skausmu —

Genė Kudžmienė ir
Rimas Navikėnas
su šeimomis

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

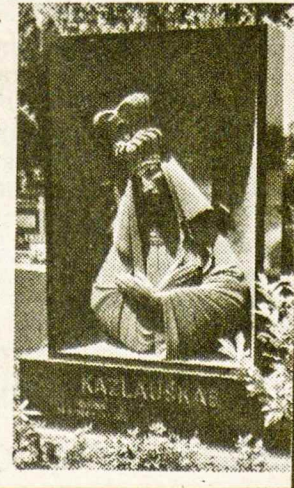
Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prakapas.

tel.233-4486

ros. Abi sukibusios griovė namus, laužė ir rovē alėjų medžius, rito, daužė ir blaškė stambiai gatvėse pamėtamus ar virstančių medžių triuškinamus automobilius. Nelauktai staigus gamtos stichijų šėlimas baudė, plakė, vėjojo šventoją Pauliaus miestą jo 433-ųjų metų sukakties proga...

Vėliau buvo paskelbta per 80 žuvusių, per tris šimtus dingusių be žinios, virš 26.000 naujų benamių, o materialiniai nuostoliai — neapskaičiuojami! Menu, kai prieš 30 metų šitų eilučių autorius panašaus potvynio metu prarado didžiumą savo bibliotekos...

Nepaisant visų šitų vargų, sanpauliečiai kartais labai sunkiai baudžiami vos bėpakiama oro tarša dėl gausybės fabrių. O ir klimatas šitoje plokštikalnėje nėra pastovus — jis dažnai keičiasi tris-keturis kartus per dieną.

Vis tiek, mes, senieji sanpauliečiai, nesutinkam palikti šio miesto net grubiam pensininko amžiuje! Pukšėdami ir aimanuodami mėginam sugrįžti ir bent patrypinėti tūkstančius kartų žingsniuotomis gatvėmis, sėstelti viename ar kitame parke, pažiopsoti į skubėjančias ir tirštą mirgančias, prabanguojančias minias.

Panašūs ir šito miesto lietuviai: jeigu kuriam pavyksta sugriebti medžiaginės laimės šypsulį — įsigyti užmiestyje ar pamaryje senatvei užuovėją, vis tiek nenutraukia ryšių su per ilgą amžių jį maitinusi miestu. Lieka jam ištikimi iki pat dienų galo...

Šiais metais sueina 50 metų, kai su trumpomis pertraukomis zulinu padus nelygiais šio miesto trotuariais. Jis vilioja ir baugina, atstumia ir vėl traukia...

Ilgiausių metų Sao Paulo miestui!

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350.000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neilicijamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5

(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

tel. 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Priskyniau daug gražių gėlių savo mamai Motinos dienos proga

Nuotr. St. Dabkaus

Kai nepadorumas laikomas padorumu

JAV ambasadoriaus R. Schifterio kalba lietuviams, kurioje gvildeno sovietinės politikos nemoralumą, laikomą padorumu ir pažvelgė į Baltijos valstybių ateitį

DR. KAZYS ĖRINGIS

1987 m. vasario 15 d. JAV Žmogaus teisėms ir visuomeniniams reikalams valstybės pasekretoriaus ambasadorius Richardas Schifteris Čikagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Amerikos lietuvių tarybos surengtame Lietuvos nepriklausomybės 69-ųjų metų minėjime pasakė kalbą. Jis ją pavadino „The Immorality of Moral Equivalence — a Case Study“.

Ivadinėje kalbos dalyje R. Schifteris priminė savo tarnybinę kelionę į Europą įvykusį privatų pašnekesį su Prancūzijos piliečiu. Tai Berlyne gimęs žydas, kuris mielaširdingų žmonių dėka, kartu su motina, išliko ir, būdamas JAV ambasados Paryžiuje transporto skyriaus vedėju, vežė svečią į orauostį. Pastarasis sakė, kad žvelgdamas per Paryžiaus primę turis daug progų matyti ir suprasti, kokia nuostabi šalis yra Amerika. Jis pastebėjo, kad gana daug tikrųjų jau viso amžiaus slinktyje amerikiečių, giliai nesusipažinusiu su gyvenimo tikrove kitur, nepakankamai brangina Amerikos didingumą.

Pratęsiant šią mintį, negalima nutylėti atvejo, kai sovietų televizija pasigardžiuodama rodė tarptautinėse olimpinėse žaidynėse V. Vokietijoje laimėjusį aukso medalį juodosios rasės amerikietį, kuris medalio įteikimo proga, keliant Amerikos vėliavą, išreiškė protestą savo šaliai. Vadovavęs iškilimams vokietis žaidėjas diskvalifikavo už valstybės ženklo išniekinimą ir atėmė aukso medalį. Ameriką žaidėjo tikriausiai nebūdė. Privaciai lietuviams tėvynėje amerikiečių labai pasi-piktino ir ilgai svarstė, kas atsitiktų nešantiems sporto laurus Maskvai lietuvių sportininkams, jeigu jie išreikštų teisėtą protestą prieš Tėvynės pavergimą? Žaidėjas tikriausiai būtų moraliskai sunaikintas ir ilgiems metams įkalintas. Lietuviai išieivai Amerikoje didžiūojasi, kad Amerikai davė tik vieną gangsterį, mažai mūsiškių nusizędę šalies įstatymams, daug davė kareivių, išsimokslinusių žmonių, profesionalų, Amerikos kūrėjų ir jos etninės kultūros turintojų. Tik kažin ar pakankamai brangina Ameriką ir visa tai, ką turime šioje šalyje? Ar neprimiršome vergovės ir jos pasekmių mūsų pavergtoje tėvynėje?

Kalbėtojas Vasario 16 minėjime sakėsi sutinkąs su Paryžiaus pašnekovu ir atkreipė dėmesį į pasaulio reikalais užsiėmusių daugelio komentatorių polinkį matyti lygiagretes tarp JAV ir Sovietų Sąjungos gyvenimo bei veiklos. Tai moralinio lygiavertiskumo (ekvivalentiskumo) samprata, kuri mums yra peršama. Todėl R. Schifteris sakėsi ir pasirinkęs kalbėti šia tema, nes tie, kurie yra geriau susipažinę su gyvenimu kitose pasaulio dalyse, turi didelę atsakomybę kalbėti visiems Amerikos piliečiams apie Amerikos didingumą. JAV ir Sov. Sąjunga gali būti lyginamos tik-

tai karinėje srityje, o visais kitais požiūriais yra neįmanomas gretinimas.

Beje, ambasadorius R. Schifteris savo kalboje Ameriką vadino „mūsų šalimi“ (our country). Tai, rodos, nepasitaiko viešajame informacijos tinkle. Laikraščių leidėjai, televizijos bei radijo pranešėjai ir jų pašnekovai visuomet Ameriką vadina „šita šalimi“ (this country), lyg ta šalis būtų ne jų. Sov. Sąjungoje už tokį valstybės pavadinimą žmonės moraliskai persekiojami (ujami), nors lietuvių, latvių ir estų inteligentijai Sovietiją vadinti „mūsų šalimi“ reiškia konfliktą su sąžine. Betgi priešinimasis šiai prievartai mažų mažiausiai reiškia palaipsniui didėjantį moralinio sunaikinimo pavojų.

Lietuva ir Portorikas

Plėtodamas pasirinktą temą, kalbėtojas R. Schifteris plačiau palietė susirinkusiems gerai žinomą klausimą, kurio mes, deja, nei išieivioje, nei juo labiau pavergtoje tėvynėje gerai nežinome. Tiesa, plėtodamas tą plotmę jis tęsė, kad Jungtinių Tautų sistemoje amerikiečiai dažnai atkreipia dėmesį į faktą, jog Lietuva, taip pat Latvija ir Estija, yra Sov. Sąjungos okupuotos šalys ir kad Sov. Sąjunga sistemingai engia tų kraštų kultūrą, turėdama tikslą ją surusinti. Betgi sovietai, pažymėjo kalbėtojas, nuolat amerikiečius perspėja nekelti tos problemos, nes ir Sov. Sąjunga būsimanti priversta panašius reikalus amerikiečiams kelti ir tuo atsiikirti. Mūsų atsakymas: „Ryžkitės pirmieji. Mes pateiksime problemas, kurias mes laikysime lygiareikšmėmis ir atremsime prieš mus nukreiptus jūsų puolimus. Sovietų gudybė, stengiantis įvelgti paralelizmą, glūdi neišvengiamoje diskusijoje dėl Portoriko statuso. Štai dėl ko, sakė pranešėjas, svarbu apžvelgti kai kurias problemas plotmės ryšium su sovietų pastangomis nubrėžti lygiagretes tarp Baltijos valstybių ir Portoriko padėties.

Kalbant apie Portoriko sandraugą su Amerika, pirmiausia pasakytina, kad toje 8.9 tūkst. kv. km ploto ir 2.3 milijono gyventojų saloje yra apsučiučiai laisvi gubernatoriaus ir įstatymdavystės atstovų rinkimai. Kandidatai į gubernatorių užima skirtingas pozicijas dėl sandraugos ateities. Dvi pagrindinės partijos, taigi ir jų kandidatai šiuo požiūriu iš esmės skiriasi. Viena partija pasisako už sandraugos su Amerika tęstinumą (tai reiškia, kad Portoriko neturės rinktų atstovų JAV kongrese ir krašto nelies Amerikos mokesčių įstatymai). Kita partija pasisako už pilną Portoriko atstovavimą Amerikos kongrese ir mokesčius pagal Amerikos įstatymus. Yra ir Nepriklausomybės partija, kuri taip pat siūlo savo kandidatą į gubernatorių. 1984 m. Portoriko gubernatoriaus rinkimuose Nepriklausomybės partijos kandidatas gavo tik 3.5% balsų. Leistina paklausti, tarė pranešėjas: jeigu Lietuvos nepriklausomybės partija pasiūlytų min. pirmininko vie-

tai kandidatą laisvuose rinkimuose prieš sovietų remiamą kandidatą, ar ji tiek pat tegautų balsų?

I šį pranešėjo klausimą neapsirinkant galima atsakyti, kad balsavimo rezultatai būtų maždaug atvirkšti: sovietų remiamas kandidatas sunkiai gautų daugiau kaip 3.5% balsų, jeigu į balsavimų sąrašus būtų neįtraukti okupanto kolonistai ir sunkiai nusi-kaltę lietuvių tautai vietiniai pareigūnai. Jeigu gyvenantys Lietuvoje Sov. Sąjungos komunistų partijos nariai laisvuose rinkimuose būtų laisvi nuo privalomos Maskvos direktyvos, tai didžioji dalis partiečių, ypač lietuvių, taip pat neremtų sovietų kandidato. Beje, įskaitant atėjūnus ir kolonistus, dabar Lietuvoje gyvena apie 200,000 sovietų kompartijos narių.

Tėbūnie leista sugretinti, pareiškė ambasadorius Schifteris, demokratijos ir ekonomijos apraiškas Sov. Sąjungos okupuotoje Lietuvoje ir Portoriko valstybėje. JAV vyriausybė, kviesdama pasinaudoti neapmokestinimu, skatina Amerikos pramonininkus statyti Portoriko šalyje įmones, kad įdarbintų portorikiečius. Dėl to Portorikas išlieka ispaniškas. Pagal iš anksto parengtą planą, visai priešingai elgiasi Sov. Sąjunga, kuri Baltijos valstybių pramonininkų panaudoja tų kraštų rusinimui. Gamyklos yra statomos tokiuose regionuose, kur vietinės darbo jėgos trūksta ir todėl į tuos kraštus darbininkai įvežami iš Rusijos ir pastoviai apgyvendinami. Dėl tokios sovietų politikos demografinė padėtis Lietuvoje yra labai rimta, o kaimyninėje Latvijoje — pragaištinga.

Praplečiant šią mintį, pažymėtina, kad, Maskva savo teroru ir nežmoniškais trėmimais Baltijos kraštuose išnaikino šimtus tūkstančių lietuvių, latvių ir estų. Tik pasikeitus žiaurumo laipsniui, gyvi išlikę galėjo išvykti iš tremties be teisės apsigyventi savo tėvynėje ar savo apylinkėje. Į savo gimtines mažai kas galėjo grįžti. Tuo tarpu okupanto kolonistams vietos visur užteko. Pirmoje eilėje, žinoma, jie buvo apgyvendinami miestuose, valdiniuose-komunaliniuose butuose. Besikuriantys miestuose vietiniai darbininkai ir tarnautojai turėjo patys išsipirkti vadinamuosius kooperatinius butus, save skriaudami ekonomiškai ir pinigais laukdami butų gavimo eilės. Tokia būklė turi įtakos lietuvių, latvių ir estų tautybės gyventojų prieaiguiui ir ekonominiam gyvenimo lygiui.

Toliau ambasadorius R. Schifteris savo kalboje pabrėžė didelių gretinamų atvejų skirtumus tarp demokratijos ir totalistinės diktatūros. Portorikas, kaip valstybė, yra pati save valdanti sandraugos šalis, kurioje vyrauja žodžio, religijos laisvė ir visos kitos žmogaus teisės yra užtikrintos. O ką galima tais visais klausimais pasakyti apie Lietuvą šiandien? — klausė pranešėjas ir atsakė taip.

Iš vienuolikos Lietuvos Hel-

(Nukelta į 5-tą psl.)

Tauta kovoja už pilnutinę laisvę

Drauge su tikėjimo laisve eina ir visos kitos laisvės

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Su džiaugsmu ir pasididžiumu atšventėme „LK Bažnyčios kronikas“ penkiolikos metų gyvavimo sukaktį, kuri atžymi nepalaužiamą lietuvių kataliko dvasią, taip didvyriškai kovojančią už tikėjimo laisvę, tuo įrodant, kad tikro tikėjimo jokia sprespauda sugriauti negali. Tai pagrindinis ir puikiai atliekamas to šaunaus Lietuvos pogrindžio leidinio uždavinys.

Laisvėje gyvenančių idealistų dėka „Kronika“ yra leidžiama net keliomis kalbomis ir platinama įtakingų sluoksnių tarpe, laisvojo pasaulio dvasiškijos ir politikų dėmesį atkreipiant į Lietuvos tikinčiųjų kančias bei vargus, besitęsiančius jau eilę dešimtmečių. Tai stiprus balsas iš anapus, kalbantis autoritetingai ir savo skundą pagrindantis nepaneigiamais faktais bei dokumentais. Jis per parapijas, šventoves pasiekia ir plačias laisvojo pasaulio tikinčiųjų mases, tuo būdu atlikdamas neįkainojamą propagandinį darbą. Laisvoji mūsų visuomenė ir moraliai, ir materialiai visus tuos darbus stipriai remia, giliai vertindama tikėjimo laisvės principą.

Tačiau spaudoje tenka dažnai pastebėti, kad kova už tikėjimo laisvę yra suplakama su kova už pilnas asmens teises, kartais net pabrėžiant, kad „fizinė tautos laisvė yra mažiau svarbi už tikėjimo laisvę“. Tokie pasisakymai liūdina nuteikia tuos lietuvius, kurie vis dar išgyvena mūsų tautos ir valstybės nepriklausomybės praradimą, aktyviai kovoja už laisvės atgavimą, kaip teisėtą, paties Dievo suteiktą teisę kiekvienam šioje žemėje esančiam žmogui. Juk ir pats Kristus yra pasakęs: „Kas Dievo — Dievui, kas ciesaoriaus — ciesaoriui“. Senajame Įstatyme nepaprastai reikšmingą vietą užima žydų tautos išvedimas iš Egipto vergijos. Tą sunkų žygį laimino Dievas, jų beveik beviltiška kelionė į Pažadėtąją Žemę lydėdamas stebuklais. Kai suvargusių buvusių vergų vilkstinė vijosi Egipto kareiviai, užtvindė Raudonoji jūra. Gresiant badui, Viešpats atsuntė maną iš dangaus, o dykumoje troškuliumi nuraminanti atvėrė uoloje vandens šaltinį, tuo aiškiai pabrėždamas, kad tauta turi teisę ne vien į savo tikėjimą, bet ir į fizinę laisvę.

Nėra teisinga laisvės sampratą ir kovą už ją riboti tik vienu požiūriu. Laisvas žmogus turi teisę gyventi nepriklausomai savo tautos valstybėje, puoselėti savo tautos tradicijas, kalbėti savo kalba, kurti savo kultūrą, naudotis susirinkimų ir žodžio laisve, pasirinkti profesiją, darbą ir gyvenamąją vietą, nevaržomai keliauti, palaikyti santykius su kituose kraštuose gyvenančiais žmonėmis be persekiojimo baimės. Antra vertus, žmogaus dvasios laisvės niekas

negali užgniauzti. Tai puikiai įrodo ir Lietuvoje nepaprastai stiprus tikėjimas ir kova už teisę jį viešai išpažinti. Tačiau kaip tauta lietuvių neturi jokių laisvų praktiškame gyvenime. Iš visų pusių ir visokiausiomis priemonėmis jie yra rusinami per mokyklas, valstybines įstaigas, teatrus, o jaunus mokslininkus verčia mokslinius darbus rašyti rusų kalba. Socialinė santvarka, pagrįsta marksizmo-leninizmo teorijų pagrindais, taip pat yra priešinga žmogiškai prigimčiai. Tautinė kūrėja, pati svarbiausia tautos gyvybės apraiška, tarnauja komunistinei doktrinai propaguoti, neišskiriant nei muzikos, nei skulptūros, nei kitų meno sričių. Net tautiniai šokiai jai pajungiami: lietuivaites aprenigiant kaip rusų bajoraites, iškrūpydami tautinių drabužių pagrindinius bruožus. Juk ir tai yra tautos dvasios prievartavimas bei vergijos apraiškos.

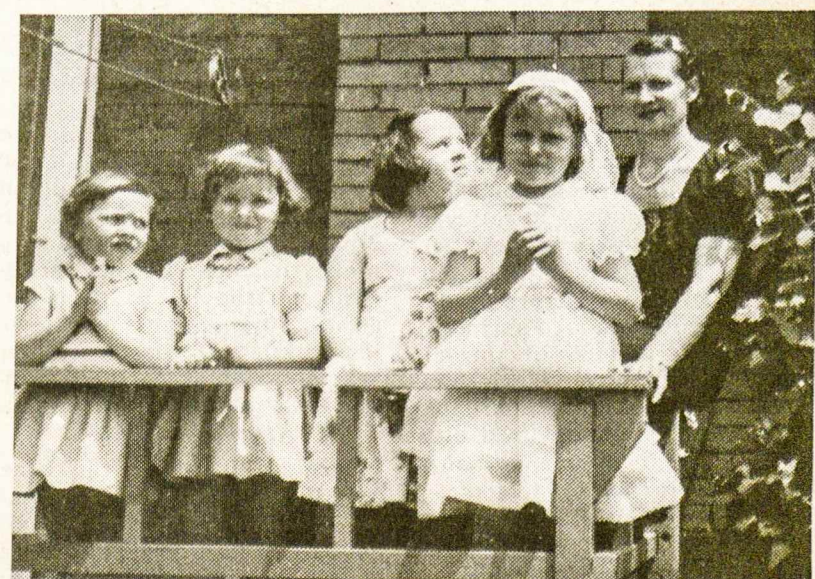
Stebint tarptautinėje plotmėje kovą už asmens teises, matyti, kad nesiribojama kuria nors vienos srities laisve. Todėl ir mums reikia suderinti kovą už tikėjimo laisvę su kova už pilną laisvę mūsų tautai. Mano tauraus lietuvių samprata apima tokią asmenybę, kurioje tiek tikėjimas, tiek ištikimybė ir meilė savo tautai yra lygiai svarbūs. Ar galima mylėti motiną, o būti abejingu tėvui? Argi užtenka kovoti už tuos, kurie yra persekiojami dėl savo religinių įsitikinimų, bet ignoruoti tuos, kurie kovoja už savo tautos egzistenciją? Nemažesnė bausmė laukia išsklusių trispalvę ar giedojusių Lietuvos himną už bausmę, paskirtą už vaikų katekizmo mokymą.

Nagrinėjant šį klausimą, nenoromis kyla štai kokia mintis: kas būtų, jei dabartinė sovietų valdžia, įgyvendindama Gorbačiovo propaguojamą „glasnost“, staiga paskelbtų pilną tikėjimo laisvę, atidarytų ir sugrąžintų šventoves, nepersekiotų tikinčiųjų už jų tikėjimo praktikavimą? Bet... jei liktų prie rusifikacijos, nautatinimo ir tautiškųjų politikos. Kas tada? Ar jau nebereikėtų kovoti, neturint pagrindo pogrindyje leisti „LK kronikas“? Prisimindami mūsų savanorių didvyriškas kovas nepriklausomybės atgavimo metais, matome, kad jie kovojo ne už kurią nors specifinę „laisvę“. Kai beviltiško kovų metu mūsų partizanai Lietuvos miškus ir laukus aplaistė savo krauju, nedarė jokių klasiifikavimų, žinodami, kad laisvoje valstybėje kiekvienas jos gyventojas turės gali-mybę gyventi taip, kaip jam patinka, naudodamasis tiek tikėjimo, tiek civilinėmis, tiek visomis kitomis asmeninėmis laisvėmis ir teisėmis.

Metant realų žvilgsnį į istorinius įvykius, matyti aiški išvada, kad dvasinės laisvės užgniauzti negalima, bet ji gali klestėti tik fizinės laisvės aplinkoje.

Estradinis dainininkas VACLOVAS POVILONIS iš Toronto koncertuoja Vankuverio lietuviams, kuriuos tokie svečiai retai teaplanko

REGINA MIŠKINIENĖ su keturiomis dukrelėmis, kurias, mirus tėvui, užaugino ir išmokslo Ontario Londone, kur ir dabar gyvena

Motinos pasiaukojimas laimėjo

Su tiek mažai pasiekta tiek daug — konkretus lietuviškos šeimos atvejis

Motina — nuostabus, užburiantis žodis! Kasmet jį kartoją beveik visos pasaulio tautos, reikšdamos didelę pagarbą tam iš visų išskiriamam asmeniui. Dar švelniau praskamba „mama“, „mamyte“ žodžiai, kasdien po keletą kartų kartojami jaunos šeimos. Gerbtinas sumanymas asmens, kuris pirmas pasiūlė paskirti vieną dieną metuose motinos pasiaukojimo įvertinimui. Meile švintinti motinos asmenybė iškyla virš visų kasdienybių kaip šviesiausioji žvaigždė „žemiškų žvaigždžių“ visatoje. Dainiai ją apdainuoja savo dainose, poetai jos nepamiršta savo poezijoje. Tiek daug gražių ir jai pagarbą reiškančių žodžių galima sukurti visoje eilėje literatūros kūrinių.

Kai kam gali iškilti net savotiškas klausimas: kodėl motina yra taip išskiriama iš visų kitų asmenų? Be visų kitų jos nuopelnų, manau, pirmoje eilėje — dėl jos ribų neturinčios meilės savo vaikams. Kun. J. Venckus, SJ, kartą priminė labai teisingą posakį: „Vai kas devynis mėnesius būna po motinos širdimi, šešis mėnesius — prie motinos širdies ir visą gyvenimą — motinos širdyje“. Bet gal niekas taip vaizdingai neiškalė beribės motinos meilės savo vaikams kaip vienas autorius, rašęs apie motiną: kai sūnus smogė motinai peiliu... susirūpinusi ir miršanti motina dar pajėgė jį paklausti: Vaikeli, ar tu nesusižeidei puldamas?

Sakoma — darbai ne žodžiai. Todėl iškyla ir kitas klausimas: ar tie gražūs žodžiai, iškelti beribės motinos meilę ir pasiaukojimą savo vaikams, išreiškia tikrovę? Nėra taisyklės be išimties, bet taisyklė yra — taip, jie išreiškia tikrovę. Pavzdžių yra nemažai. Šį kartą pasitenkinsiu vienu iš Londono apylinkės.

1966 m. mirė Reginos Miškinienės vyras Antanas. Prieš jos akis atsivėrė daug pavojų ir vargų, o ji... viena ir... beginklė. Ji pasijuto lyg stovinti ant bedugnės krašto prie audringo vandenyno. Jos galvoje sukosi klaidingos mintys: „Ką dabar turiu daryti? Kaip galiau parūpinti maistą ir drabužius keturiom dukrytėms? Neturiu pastovaus darbo nė minimalinių pajamų, juo labiau, kad negaliu nė įsiekti tokio darbo — kas gi prižiūrės mano keturius mažamečius vaikus? Kaip galiau jas sveikas išauginti ir išmoksinti? Jokių būdų nesisūsiu jų į fabriką, kad ir jos taip visą amžių vargtų, kaip aš. Be to, turiu labai mažai patyrimo ir namo tvarkyme“.

Po ilgesnio galvojimo ji apsisprendė: „Tai mano pareiga. Aš ją atliksiu“.

Kai paklausiau, ar niekas nepasiūlė padėti, ji atsakė: „Siūlėsi man padėti ir lietuvių, ir kitataučiai, bet man atrodė, kad motinos pareiga yra pasirūpinti savo vaikais. Aš turiu jomis pasirūpinti!“

„Kai vyras mirė, keturios mergaitės buvo nuo 7 iki 13 m. amžiaus. Todėl eiti dirbti į fabriką negalėjau. Prižiūrėjau kitų mažus vaikus, mėginau kitiems ką nors padaryti, nes kiekvienas centas man buvo labai reikalingas. Kai kurie jų atnešdavo vaikus net 5 v.r. Šie prikeldavo mano vaikus. Buvo nepaprastai sunku. Kai dabar žvelgiu atgal, vėl pergyvenu tą šešerių metų šurpą suke-

liantį laikotarpį, kuris buvo sunkiausias mano gyvenime. Gyvenimas man pagėrėjo, kai mergaitės ūgterėjo ir kai 1972 m. galėjau ne tik susirasti pastovų darbą, bet net gauti virš pusantro dolerio už valandą!“

Jaunoji karta gali pasakyti: „Žinoma, buvo sunku, bet nemanome, kad čia buvo kas ypatingai žymėtino“. Netiesa! Jaunoji karta, šį klausimą svarstydama, turi galvoje savo, o ne minėtos motinos pajamas, kurios buvo dešimtį ar daugiau kartų mažesnės už jų. Jie nė tiek vaikų neturi, vengia didelių pastangų. Minimoji Miškinienė siekė įvykdyti sunkius dalykus. Kai nustebejė paklausiau, kaip ji visa tai galėjo įvykdyti, atsakė: „Du dalykai man labai padėjo: a. mergaitės labai gerai mokėsi, peršoko skyrius, visas mokyklas baigė gerai arba labai gerai pažymiais, b. Dievas padėjo“. Pasiekta labai daug.

Man su žmona kanadiečiai patarė nesvajoti apie vaikų mokslininką, nes su mūsų pajamomis nesą įmanoma išmokėti namų ir vaikus išleisti į mokyklą. Įsitikinome, kad jie sakė teisybę. Tik ypatingo taupumo dėka pavyko mum dviem, turintiems pastovius ir neblogai atlyginamus darbus, išleisti į mokyklą du vaikus, o ji viena išleido į mokyklą net tris dukras! Vyriausioji Regina buvo nepajėgi mokytis. Už ją jaunesnė Rita baigė Vakarų Ontario universitetą ir sėkmingai dirba vienoje Londono bibliotekoje. Loreta baigė ekonominius mokslus tame pačiame universitete ir yra „Kernels Pop Corn Ltd.“ Toronte finansų direktorė ir administratorė. Už ją aukštesnį pareigų toje bendrovėje yra tik du asmenys — operacijų direktorius ir pats bendrovės prezidentas.

Jauniausioji Joana baigė teisės ir ekonomijos fakultetus ir yra žinoma advokatė Windsore, atkreipusi net kita-taučių dėmesį.

Visos minėtos merginos yra sveikos, gražios ir netekėjusios, gana gerai kalba lietuviškai. Vienos motinos pasiaukojimas davė Kanadai tris išmokslingas ir progresuojančias profesionalas. O ir lietuviams yra malonu skaityti apie jas gražius atsiliepimus kanadiečių spaudoje. Bedarbių Miškinienės šeimoje nėra! Su tiek mažai pasiekta tiek daug! Tuo atžvilgiu ši šeima yra pirmoji Londone.

Dabar Miškinienė yra per 60 metų amžiaus ir dar dirba. Dukters ragina ją eiti pailsėti ir žada pasirūpinti jos išlaikymu, bet ji sako: „Kartais aš noriu kokią lietuvišką reikalą paaukoti, o nesavą pinigą aukoti man atrodo nepatogu“.

Kažkas iš žymiųjų žmonių yra pasakęs: „Pasakykite, kokios yra jūsų motinos, aš pasakysiu, kokia bus jūsų tauta ateity“. Kol mes turėsime tokių pasiaukojančių motinų kaip Regina Miškinienė, tol mūsų tauta bus reikiamoje aukštumoje. D.E.

Bookbinding Studio

“SAMOGITIA”

meniškai įraš knygas bei

žurnalus. Savininkas — lietuvis.

Telefonas 625-2412

P. O. Box 1343, Postal Station "B"

Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KULTŪROS FONDAS

Steigiamoji sovietinio Kultūros fondo Lietuvos skyriaus konferencija balandžio 3 d. įvyko Vilniaus meno darbuotojų rūmuose. Naujoji institucija bus susieta su M. Gorbačiovo pradėtomis reformomis. Pagrindinį pranešimą padarė organizacinio komiteto pirm. J. Bielinis, kalbėjęs apie Lietuvoje kruopščiai saugojamus kultūrinius paminklus ir steigiamą naują fondą: „Šio fondo tikslas — padėti mūsų visuomenei plačiau pažinti ir geriau suvokti savo šalies, viso pasaulio kultūros lobius, talkinti estetiniams, patriotiniams ir internacionaliniams tarybinių žmonių auklėjimui...“ Jeigu kam buvo kilę neaiškumų, kodėl Lietuva turi tenkintis tik to sovietinio Kultūros fondo skyriumi, juos išskleidė J. Bielinio pateiktas fondo paskirties apibūdinimas. Sovietiniame žargone savo šali mi vadinama Sovietų Sąjunga, patriotinių ir internacionalinių auklėjimu — Maskvos stropiai prižiūrima kompartijos kontrolė švietimui. Skyriaus steigėjų ištikimybę sovietiniam Kultūros fondui atskleidė tik dalinis J. Bielinio susirūpinimas išeivijos lietuvių palikimu: „JAV, Kanadoje, Vakarų Europos šalyse susikaupę dideli, mūsų kultūros istorijai vertingi pažangiosios emigracijos, komunistinių ir darbininkų organizacijų archyvai. Neretai jie taip pat saugojami pas privačius, jau senyvo amžiaus žmones. Yra pavojus, kad jų palikuonys, nutolę nuo pažangaus judėjimo, gali prarasti vertingą medžiagą...“ Kaip matome, rūpinamasi tik Maskvai tarnavusių negausių išeivijos lietuvių komunistų menku palikimu, kuris vargu ar beturės įtakos mūsų kultūros istorijai. Sovietinio Kultūros fondo Lietuvos skyriaus valdybos pirmininku išrinktas Vilniaus universiteto geografai Č. Kudaba, pavaduotoju — geologas G. Tarvydas.

MOKSLO UŽBAIGA

Tauragietė Irena Kominskytė klausia „Komjaunimo tiesos“ redakcijai, ar iš tikrųjų mokslo metai šiemet truks iki birželio 23 d.? Moksleivės iš Kauno nori žinoti, ar abiturientams reikės laikyti biologijos egzaminą. Redakcija pateikia švietimo ministerijos metodinio mokymo skyriaus vadovės Eugenijos Vakičienės atsakymą: „Bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų X-XI klasių moksleiviams mokslo metai baigsis gegužės 30-ąją, o nuo birželio pirmosios teks atlikti *privalomą 20 dienų gamybinių praktikų* (po 6 valandas per dieną). Tik po gamybinės praktikos ir pažymių knygeles bus įrašomi elgesio bei stropumo pažymiai. Biologijos egzaminą abiturientams laikyti nereikės. Šiemet dytik tokiai laikys tokius egzaminus: lietuvių literatūros (raštu), algebros ir analizės pradžmę (raštu), rusų kalbos ir literatūros (žodžiu), fizikos (žodžiu), istorijos ir visuomenės mokslo (žodžiu)“. Iš E. Vakičienės atsakymų paaiškėja, kad

X-XI klases moksleivių, mokslo metus užbaigiančių gegužės 30 d., laukia privalomas 20 dienų po šešias valandas darbas, vadinamas gamybine praktika. Jo niekas negalės išvengti dėl elgesio ir stropumo pažymių įrašymo į knygeles po šios prievolės atlikimo. Dylik tokiai dabar yra abiturientai, turintys gero kai sumažintą egzaminų skaičių.

GAISRŲ AUKOS

Pernai Lietuvos gaisruose žuvo 102 žmonės, kurių eilėse buvo 41 neblaivus asmuo ir 26 vaikai. Statistika liudija, kad daug gaisrų vis dar yra susieta su girtuokliavimu, jeigu daugiau kaip trečdali žuvusiųjų sudaro neblaivūs asmenys. Kai sustiprėjo kova su girtavimu, girtuokliai iš viešų vietų pasitraukė į butus, rūsius, sodo namelius. Ten ir toliau stikluokai kilnojami su giminaičiais, bičiuliais, artimaisiais. Gaisrus daugeliu atvejų sukelia numestas neužgesintas degtukas ar cigaretės nuorūka. Vaikai taipgi dažniausiai žūva girtaujančiose šeimose, kur niekas jų neprižiūri, leidžia žaisti su degtukais arba palieka vienus. Kartais viename gaisre žūsta keli vaikai. 1986 m. trys vaikai žuvo Šalčininkų rajone, po du — Joniškio ir Šilutės rajonuose. Tokia nelaimė šiemet įvyko Jurbarko rajono Talbūčių kaime, kur užsidedę Edmundo ir Eleono Kazaičių namas, kai jiedu šeštadienį išvyko į močiutės laido tuves Raseinių rajone. Vakarop Elena Kazaitienė sugrįžo į namus, pamaitino vaikus, o ankstyvą sekmadienio rytą vėl išvažiavo. Sudėję visas namas su šešiamete Aldona ir vienuolikmečio Kristina. Panevėžio rajono „Aušros“ kolchozas jame dirbančių Aivaro ir Stefanijos Kepalų šeimai paskyrė kambarį Stetiškių kaime. Tėvai rytais išsidavo darban, du vyresnieji vaikai mokyklon, o trys jauniausieji likdavo vieni. Šiemet įvykusiam gaisre ugnis pasiglemė žūti trijų vaikų nuo dviejų iki penkerių metų amžiaus gyvybes.

„MADA“ VIRŠULIŠKES

„Mados“ parduotuvė Vilniuje anksčiau buvo įsikūrusi Eideukės gatvėje prie kolchozinės turgavietės. Pirkėjų netrūkdavo, bet prekiauti kiliudė ankštos patalpos, dėl kurių iškildavo daug nesusipratimų. Dabar naujoji parduotuvė „Mada“, turinti 1.040 kv. metrų ploto salę, atidaryta Viršuliškės. Parduotuvėje dirba 110 tarnautojų, veikia šeši skyriai — avalynės, trikotažo, drabužių, galanterijos, parfumerijos ir kojinių. Patraukli prekybos reklama iš organinio stiklo pagaminta Vilniuje, lentynos prekėms — Gudijs. Ypač praktiška drabužiams skirta pakaba ant ratukų, lengviau nusimama pas klientus iš vienos vietos į kitą. Pasak „Mados“ direktorės E. Kliukaitės, atidarymo dieną parduotuvėje sutelktų prekių vertė viršijo milijoną rublių. Pardavėjos duris atvėrė valanda anksčiau, atsižvelgdamos į tūkstantinės pirkėjų minios lūkesčius.

V. Kst.

Jaunų vyrų dainos vienetas „Uzdainuokim“ iš Klivlando, atlikęs koncertinę programą „Tėviškos žiburiai“ rengtame spaudo vakare š. m. balandžio 25 d. Anapilio salėje. Viduryje — vieneto dirigentas A. BIELSKIS, jo dešinėje solistė RASA BOBELYTĖ, kairėje — pranešėja ir dainininkė MIRGA BANKAITYTĖ. Nuotr. B. Tarvydo

Gegužės 17, sekmadienį, 4 valandą po pietų
Hamiltono jaunimo centre (58 Dundurn St.N.)

rengiamas viešios iš Anglijos estradinės dainininkės

V. RAKAUSKAITĖS
ŠTROMIENĖS

KONCERTAS

„DAINUOJA VIOLETA“

Tai paskutinis jos koncertas Kanadoje. Pertraukoje — kava su pyragaičiais. Bilietai — \$7, pensininkams — \$5, studentams — nemokamai. Gaunami prie įėjimo. Pelnas — jaunimo kongresui Australijoje.

Rengėjai:

„Gintariniai aidai“, lietuviškoji radijo programa Hamiltone

HAMILTON

SOL. VIOLETOS RAKAUSKAITĖS koncertas — Jaunimo centro salėje gegužės 17, sekmadienį, 4 v.p.p. Estradinė solistė muzikos mokyklai Kauno muzikos mokykloje ir Vilniaus un-te. Yra koncertavusi daugelyje vietų Europoje ir Š. Amerikoje. 1971 m. pradėjo dainuoti su Lietuvos radijo ir televizijos orkestru „Trimitas“, įreikavo ketelą plokštelių su Lietuvos filharmonijos orkestru. 1975 m. jai pavyko išvykti į laisvuosius Vakarų. Šiuo metu gyvena Britanijoje. Dainuoja septyniomis kalbomis. Gyvendama Vakaruose, išleisdavo dvi plokšteles, kurias bus galima įsigyti po koncerto Hamiltone.

Koncertą rengia radijo programa „Gintariniai aidai“, pelną skiria jaunimo kongresui Australijoje ir visus kviečia dalyvauti. G. A.

PENSININKAI gegužės 3 d. turėjo savo tradicinį pavasario šventę. Šiemetinė šventė buvo suorganizuota su labai jdomia ir turtinga programa. Jei mūsų pensininkų klubas savo narių priskaito ligi 150, tai šventėje dalyvavusiųjų galėjo būti per 300. Tai visa pusė dalyvių buvo svečiai ir prijuokiantys. Šią gražią gegužės sekmadienio popietę prie pirmajam pavasario žiedais išdabintų stalų susirinkusieji turėjo malonią progą išklausyti įdomaus koncerto ir pasivaikinti gardžia vakariene.

Metinis balius prasidėjo koncertu, kurį trumpu žodžiu atidarė klubo pirm. K. Mikšys. Programoje pasirodė net septyni meniniai talentai. Dainavo 19 asmenų dainos vienetas, vad. Ald. Matulicz, solo ir chorui pritardama dainavo sol. Ald. Laugalienė su L. Stungevičiene, klarnetu grojo A. Dądonis, savo programą atliko akt. E. Dauguvietytė-Kudabienė ir akordeonu grojo Viktoras Remesatas. Visiems akompanavo D. Deksnytė-Powell. Senjorų chorėlis iš viso padainavo 8 dainas, kurių dauguma buvo gautos iš Lietuvos — naujos ir negirdėtos. Mes esame įpratę į tokius chorų žiūrėti kaip į pramoginius sambūrus. Bet šis choras yra paruoštas dainuoti publikai. Tą vakarą choristai buvo pasipuošę spalvinga scenos apranga, turėjo paruoštą savo dainų repertuarą ir soliste. Koncertas buvo gana įdomus ir spalvingas. Daug padėjo ir įvairumu įnešė solistė Ald. Laugalienė, padainuodama su choru ir atskirai savo solo dainų. Bet gal šio vakaro publika norėjo daugiau išgirsti savo jaunystės mėgstamų dainų?

Iš Kanados kariuomenės orkestru į pensiją neseniai pasitraukęs A. Dądonis parodė savo profesinį sugebėjimą, klarnetu pagromas keletą klasikinių dalykelių. Porai choro dainų akordeonu akompanavo Kiwanis festivalyje laimėjęs aukso medalį V. Remesatas. Kitom dviem dainom akompanavo kanklėmis visokio talento pati dirigentė Ald. Matulicz. Mums žinoma artistinio išraiškingumo deklamatorė E. Dauguvietytė-Kudabienė šį sykį tik paskaitė ištrauką iš J. Marcinkevičiaus „Mindaugo“. Koncertas buvo įspūdingai užbaigtas su Motinos dienos tinkančia daina apie motiną su choru ir soliste. Čia buvo prisimintas ir kleb. kun. J. Liaubos vardas. Jam buvo sugiedota „Ilgiausių metų“ ir išteikta gėlių puokštė.

Po meninės programos sekė vaišės. Jos buvo paruoštos mūsų gerųjų pensininkų, kurios anksti čia suvažiavusios kepė, virė ir puošė stalus, kad sušėję sveteliai linksmų ir malonių galetų praleisti laiką. Tos darbščiosios šeimininkės buvo: A. Mačiulaitienė, A. Krivinskienė, E. Bilevičienė, G. Agurkienė, Alb. Didžbalienė, G. Lesevičienė, net šešių pyragus atvežusi N. Aleksienė ir kt. Klubui daug gyvastingumo teikia tokie sumanūs valdybos vyrai kaip K. Mikšys, L. Klevas, P. Navickas, Z. Pullauskas, A. Jankūnas ir kt. Tokius mes vadiname veikėjais ir jų vardus minime su pagarba ir dekinimu.

Po vaišių į sceną išėjo su savo humoristine programa Vl. Stabinigis ir E. Kudabienė. Pirmasis višalę išjudino su savo „solo“, o antroji, publika prijuokino savo jdomiais anekdotais. Tik atėjus vakarui ir neįprastai jau ilgai loterija išskirstė šios gražios pensininkų popietės svečius. Kiti į namus turėjo važiuoti net į Delhi, St. Catharines ir dar tolimesnes vietas.

Klubas dabar planuoja išleisti savo veiklos 15 metų metraštį. J. Enskaitis yra sutikęs būti to leidinio redaktoriumi. Yra jau paprašyti iš „New Horizons“ fondų tų pinigai. Mūsų pensininkai turėjo taip su dideliu įdomumu praėjusių velykinių margučių dekoravimo konkursą.

K. Mileris

London, Ontario

PALAIDOTOS DVI TAUTIETES. Seniau čia per dvejus ar trejus metus mirdavo tik vienas lietuvis ar lietuvė. Dabar gi per

įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 3%
santaupas 4.75%
kasdienines palūkanas
už santaupas 4.25%
term. indėlius 1 m. 7.75%
term. indėlius 3 m. 8.50%
reg. pensijų fondo 6%
90 dienų indėlius 6.50%
(minimum \$5,000)
Reg. pensijų 1 m. 7.75%

IMAME UŽ:
nekin. turto pask. 9.50%
asmenines paskolas ... 11.25%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

XIV-sis liuanistikos seminaras liepos 18-31 d.d. šiemet įvyks Lemonte, Iliinojaus valstijoje, Mt. Assisi Academy patalpose. Seminaras kiekvienam dalyviui kainuos po \$280. Ši suma padengia mokslą, maistą ir privatų kambarį. Seminaro ruošos darbus atlieka valdyba: pirm. Mindaugas Pleškys, nariai — Rūta Sušinskienė, Danutė Rukšytė ir Emilija Sakadolskienė. Litanistikos seminaro direktorių tarybą sudaro: PLB valdybos vicepirmininkė švietimo bei tautinio auklėjimo reikalams Birutė Jasaitienė, JAV LB švietimo tarybos pirm. prof. dr. Jonas Rakcauskas, KLB švietimo tarybos pirm. Vytautas Bireta, liuanistikos katedros vedėjas prof. dr. Bronius Vaškėlis, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovas Dovas Šaulys, Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atstovė Marytė Adamonytė, liuanistikos seminaro dėstytojų atstovas kun. J. Vaišnys, SJ, ir seminaro valdybos pirm. Mindaugas Pleškys. Visais reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: Litanistikos seminaras, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60632, USA.

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Los Angeles mieste gegužės 31 d. minės savo buvusio ilgamečio klebono prel. Jono Kučingio auksinę kunigystės sukaktį. Koncelebracinės Mišiose dalyvaus vysk. V. Brizgys, pamokslą sakys kun. dr. K. Bučmys, OFM. Giedos kompoz. Broniaus Budriūno vadovaujamas parapijos choras, sol. Karen Vidžūnienė. Šventės dalyviams bus surengti pietūs parapijos salėje. Sukaktuvinio biografinį ruošia Rūta K. Vidžūnienė.

Dr. Danielius Degėsys, pasižymėjęs ne tik medicinoje, bet ir visuomenine veikla Klivlando lietuvių kolonijoje, išėjo pensijon balandžio 1 d. Jis yra baigęs Vytauto D. universitetą Kaune medicinos fakultetą, chirurgijos studijas gilines Vienoje. Klivlande apsigyveno 1950 m. Pradžioje vertėsi medicinos praktika, o nuo 1956 m. — chirurgine praktika. Su kitais gydytojais įsteigė Ohio lietuvių gydytojų draugiją, o pastaroji jo iniciatyva — kultūrinę draugijos premiją. Dr. D. Degėsys trejus metus redagavo Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos leidžiamą žurnalą „Medicina“, 1979-85 m. ėjo „Vilties“ draugijos pirmininku pareigas. Jis taipgi daug rašė medicinos klausimais „Dirvoje“, rūpinosi pianisto Andriaus Kuprevičiaus plokštelių ir M. K. Čiurliono ansamblio monografijos išleidimo reikalais.

Brazilija

Brazilijos LB nariai vasario 15 — kovo 8 d.d. tiesioginiu bei korespondenciniu būdu rinko tarybos ir revizijos komisijos narius. Rinkimų centras buvo Sao Paulo mieste, tačiau balsų paštutu susilaukta ir iš Rio bei kitų parapijų jos įvairių švenčių progomis. Buvo stropi mūsų pamaldų ir lietuviškų renginių lankytoja. Todėl neuostabu, kad su ja atsiseikinti atvyko tiek daug žmonių, kurie sklidinai užplėdė šventovę, kaip per alaidus. Atvyko tautiečiai iš JAV, Toronto, Rodnės ir kitų apylinkių. Kapinėse su ja šiltu žodžiu atsiseikino jos žentas P. Adams, išskeldamas jos išskirtiną humaniškumą ir atlidumą. Sūnus Algimantas pabrėžė jos nepaprastą meilę savo (Nukelta į 9-tą psl.)

Vokietija

Trumpa „Labdaros“ draugijos pranešimą „Europos lietuvių“ balandžio 1 d. laidoje paskelbė pirm. Z. Glemžienė, reikalų vedėjas A. Lipschis ir sekr. B. Lipšienė. Šią draugiją lietuviams moksleiviams šelpti yra įsteigęs ir jai ilgus metus vadovavęs Jonas Glemža, šiemet sulaukęs šimto metų amžiaus. Naujūjų „Labdaros“ vadovų pranešime minima ši garbinga suaktis, bet šiaip jau kalbama bendrybėmis, neatskleidžiančiomis 1986 m. veiklos. Prasitaria tik, kad pernai pavyko Lenkijos lietuviams nusiųsti daugiau išeivijoje pasirodžiusių knygų bei kitų leidinių. Siunčiamas ir periodinė spauda. Beveik jokios informacijos nesuteikiantis pranešimas baigiamas pastaba: „Draugijos valdyba nuosirdžiai dėkoja mūsų visuomenei už teikiamą jos veiklai paramą ir prašo tolimosio dėmesio ir paramos“. Ta parama vargu ar besugundys užsienio lietuvių, kai jiems pateikiama du vokiški bankai Hiutenfelde ir Štutgarte, juose turimos sąskaitos su daug skaitmenų ir raidžių. Vokiečių kalbos nemokantiems ar jų užmiršusiems sunku bus susigaudyti su tais bankais ir virtine skaitmenų sąskaitose. Patogia būtų auka iš užsienio tiesiai siųsti „Labdarai“ ar jos atstakingam pareigūnui iš anksto pateiktu adresu.

Australija

Dariaus ir Girėno šaulių kuopa Sydnejaus lietuvių kovo 8

“AUDRA” TRAVEL CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ

1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui
Lietuvoje nuo liepos 6-22 — kaina \$1979 kan.

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Gegužės 8	Birželio 29	Rugsėjo 6
Gegužės 21	Liepos 9	Rugsėjo 3
Gegužės 28	Liepos 17	Rugsėjo 17
Birželio 8	Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos — „Air France“, „Aeroflot“, „JAT“, „Finnair“.

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujama laikui.

Kelionė į Romą — birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Kanados pažiūra į Baltijos valstybes

Kanados užsienio reikalų ministerijos Sov. Sąjungos ir Rytų Europos skyriaus direktorius D. R. T. Frazer savo rašte latviui Kaspars Dzeguze 1987. III. 17 nuosekliai išdėstė dabartinę Kanados pažiūrą į Lietuvą, Latviją ir Estiją. Čia pateikiame minėto rašto vertimą. RED.

Vyriausybės politika buvo ir tebėra — nepripažinti „de jure“ Baltijos valstybių įjungimo Sovietų Sąjungon, tačiau mes jį pripažįstame „de facto“, nes Sov. Sąjunga jas valdo. Vyriausybė leidžia veikti ir toliau Kanadoje pareigas einantiems Baltijos valstybių garbės konsulams, tačiau jų nepripažįsta formaliu būdu, nes jie nėra paskirti jokios pripažintos valdžios. Visi tokie konsulai yra Kanados piliečiai be diplomatinės neliečiamybės ar privilegijų ir vartoja titulą „Acting Honorary Consul“.

Jūsų laiškas suponuoja, kad vyriausybė išbraukė Estijos ir Latvijos pareigas einančius garbės konsulus iš diplomatinio, konsulinio ir kitokių Kanadoje sąrašo. Baltijos valstybių pareigas einančių garbės konsulų Kanados vyriausybė niekad nėra išbraukusi iš atitinkamo leidinio. Bet ir naujos pavidarės nebuvo įrašytos, kai buvę pareigūnai iki 1962 metų pasitraukė pensijon arba mirė. Min. Clark pradėjo šios politikos peržiūrą ir gerai žino Kanados baltiečių bendruomenės rūpesčius šioje srityje. Esu tikras, jis rūpestingai apsvaistys šį klausimą, turėdamas galvoje ir plates-

nes implikacijas Kanados užsienio politikai.

Kalbant apie diplomatinę Baltijos valstybių pasų panaudojimą kelionei į Kanadą Baltijos valstybių atstovų, reikia pasakyti, kad Kanados įstatymas reikalauja iš kiekvieno asmens, atvykstančio Kanadon, galiojančio kelionės dokumento, kuris laiduoja grįžimą į pasą išdavusią valstybę.

Diplomatiniai Baltijos valstybių pasai, laiduoją grįžimą trečiojo valstybės, neįspildo minėto reikalavimo ir dėl to nėra priimtini kelionės dokumentai Kanadai — juose negali būti įrašyta lankytojo viza. Šiai problemai išspręsti mes pasinaudojom ministerio leidimais, įgalinančiais atvykti Kanadon Baltijos valstybių diplomatams.

Jūsų laiškas taipgi paliečia klausimą, kaip žymima Kanados pasuose gimimo vieta asmenų, gimusių Baltijos valstybėse. Jei asmuo, gimęs Estijoje, Latvijoje ar Lietuvoje, prašo Kanados paso, tai prašytojo gimimo vieta įrašoma pasą taip, kaip pažymėta prašytojo anketoje. Nepaisant šios politikos, buvo keletas atvejų, kuriuose asmens gimimo vieta buvo netiksčiai pase įrašyta. Kai mes sužinojome tokią klaidą, išduodamas naujas pasas nemokamai asmeniui, įrašant jame gimimo vietą, kaip yra pažymėta prašytojo anketoje.

Baigdamas užtikrinu Jus, kad Kanada neketina keisti savo nepripažinimo „de jure“ Baltijos valstybių įjungimo Sovietų Sąjungon.

Vertingų laimikių loterija „Tėviškės žiburių“ surengtame spaudos vakare Anapilio salėje 1987.IV.25. Iš kairės: vakaro vadovas ir „TŽ“ leidėjų draugijos pirmininkas dr. S. CEPAS, talkininkas V. AUŠROTAS, publikos atstovai — G. VAITKIENĖ ir B. MACYS. Per jų rankas daug kam nusišypsojo laimė

Nuotr. B. Tarvydo

Faktai iš okupuotos Lietuvos

Juos pateikia „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“, išleista 1986 metų pabaigoje, 72-me nr.

Kaunas. Šiais metais (1986, Red.) RRT įgaliotinis Petras ANILIONIS labai dažnai lankosi Kauno kunigų seminarijoje. Kalbėdamas mokslo metų pradžioje pirmo kurso mokiniais, įgaliotinis ragino juos laikytis vienybės, nesiskaldyti, neįsikišti kurie klierikai yra užsiverbavę. Toks skaldymas, P. ANILIONIO žodžiais, esąs žalingas ir valstybei, ir Bažnyčiai. Tokiu „ekstremistų“ inspirojamu skaldymu esą piktinasi JAV lietuviai ir jų žurnalas „Akiračiai“.

Vilnius. 1986 m. vasarą Vilniaus arkivyskupijos kunigai pasiuntė TSRS vyriausiam valstybės vadovui M. GORBAČIOVUI raštą, kuriame išdėstė kai kurias negeroves ir pateikė keletą prašymų. Raštas buvo pasiųstas nurodant Linkmenų klebono kun. Jono LAURIŪNO adresą.

Spalio 17 d. pas kun. J. LAURIŪNĄ atvažiavo RRT įgaliotinis Petras ANILIONIS ir žodžiu perdavė tarybinės vyriausybės atsakymą į minėtą kunigų raštą.

Lapkričio 4 d. į Vilniaus kuniją buvo sukviešta 20 kunigų, pasirašiusių po bendrą kunigų raštą. Jiems buvo duotas žodinis atsakymas. Pagrindiniai atsakymo punktai yra tokie:

Vyskupas Julijonas STEPO-NAVIČIUS nepateksias į Vilnių, nes yra skirtas Kaišiadorims, kur atsisakė vykti, be to, nėra nusiteikęs klausyti valstybinių įstatymų. — Vilniaus katedra taip pat nebus grąžinta tikintiesiems: jei Vilniuje bus vyskupas, jis galės bet kurią bažnyčią pavadinti katedra. — Šv. Kazimiero bažnyčia nebus grąžinta. Tikintieji šv. Kazimiero vardu gali pavadinti bet kurią bažnyčią iš turimų. — Nėra būtina didinti Vilniaus bažnyčių skaičių, nes pakanka esamų (11 bažnyčių), kurios paprastai sekmadieniais nėra pilnos. (Tai netiesia! Bažnyčios būna pilnos tikinčiųjų). — Nėra prasmės statyti bažnyčias naujuose mikrorajonuose: žmonės gali į bažnyčią atvažiuoti autobusais, kaip važinėja ir į darbą. (Bet vyriausybė stengiasi, kad klubai, vaikų darželiai, parduotuvės, kinas būtų kuo arčiau, ne išimtis turėtų būti ir bažnyčia, Red. past.). — Nėra reikalo statyti bažnyčias naujuose miestuose, kaip Elektrėnai, N. Akmenė ir t.t. Šių miestų tikintieji gali pasinaudoti gretimų parapijų bažnyčiomis. — Klaipėdos tikintiesiems nebus grąžinta nacionalizuota Taikos

Karalienės bažnyčia. Už tai katalikų dvasininkai, kurie, stant bažnyčią, vykdė machinacijas. Duotas leidimas padidinti dabartinę Klaipėdos bažnyčią. Vietoje 300 m² ji turėtų 800 m² ir tuomet pilnai patenkintų tikinčiųjų poreikius. — Vaikų grupinis mokymas yra draudžiamas, kadangi išleistas toks įstatymas. — Tikinčiųjų vaikai mūsų šalyje nėra diskriminuojami: jie be jokių kliūčių gali pasiekti aukštąjį mokslą ir užimti atsakingus postus. Įgaliotinis suminėjo keletą pavyzdžių iš Linkmenų parapijos bei Ignalinos rajono; nepasakė tik, ar tie žmonės ir dabar gali ne-trukdant viešai lankyti bažnyčią. — Valstybė nesikišanti į Bažnyčios vidaus reikalus, daranti tik tvarką: Vilniaus kunigų taryba, pagal P. ANILIONĮ, buvo sudaryta ne pagal

kanonus, todėl teko išsiikšti valdžiai; kai kurie kunigai nesilaiko valstybinių įstatymų, todėl juos taip pat negalima registruoti darbui vienoje ar kitoje parapijoje; kai kurie kandidatai į kunigus turi politinių dėmių — kaip tokius įsileisti į seminariją? — Amnestijos kun. Alfonsui SVARINSKUI ir kun. Sigitui TAMKEVIČIUI nebus. — Nenumatoma tikintiesiems leisti laikraštį — užtenka pamokslų.

Įgaliotinio įsitikinimu, kunigų raštai rašomi ne tam, kad ką nors laimėtų, bet kad keltų kuo daugiau triukšmo. Panašūs samprotavimai gali kilti tik bedievių, tame tarpe ir P. ANILIONIO, galvose. Kokia nauda kunigams ir tikintiesiems iš „triukšmo“? Nauda yra tik iš laisvės! Kodėl šaukia skriaudžiamasis? Vardan triukšmo ar kad nebūtų skriaudžiamas? Carų laikais lietuviai neturėjo „Kronikos“, bet rašė raštus vyriausybei dėl neteisėto spaudos draudimo, rašė, kad atgautų spaudos laisvę. Argi sriaudžiamasis jau neturi teisės šaukti, o tarybiniai įstatymai draudžia tikintiesiems, tarybinėmis piliečiams, kreiptis į savo vyriausybę su prašymais?!

Šiluva. Šv. Tėvo JONO-PAULIAUS II Romoje susirinkusiems maldininkams pasakyta kalba, kurioje buvo pagarsinti tikinčiajam pasauliui Lietuvoje vykstantys Šiluvos Dievo Motinos Marijos atleidai, rado gilų atgarsį Lietuvos tikinčiųjų širdyse. Gausios tikinčiųjų minios iš visos Lietuvos suplaukė į Šiluvos šventovę švesti aštuonių dienų Šv. Mergelės Marijos vardo atleidus — Šilines. Tačiau ir šie metai nepaėjo be valdžios trukdymų. Buvo gaudomi devocionalijų pardavinėtojai, parašų po Lietuvos tikinčiųjų interesus ginančiais pareiškimais rinkėjai. Paskutinę atleidų dieną iš Raseinių autobusų stoties maršrutiniai autobusai ir taksiai kursavo aplenkdami Šiluvą. Tikinčiųjų tarpe atsirado žmonių, kurie ryžosi pėsti eiti iš Raseinių į Šiluvą. Kelyje maldininkai kalbėjo Rožinę už įkalintus kunigus ir kitus sąžinės belaisvius.

Atleiduose sakyti pamokslus buvo pakviestas Eržvilko Paupio klebonas kun. Petras MEILUS. Viskas buvo suderinta su rajono valdžia. Maždaug 10 dienų prieš atleidus RRT įstaiga pranešė, kad kun. P. MEILUI neleidžiama sakyti pamokslus Šiluvoje. Monsin-jorui V. GRAUSLIUI buvo įsakyta sudaryti pamokslininkų sąrašą iš artimiausių kaimyninių parapijų kunigų. Padėti sušvelnino ir atleidus atvykę vyskupai, kurie ir be specialaus P. ANILIONIO leidimo pasakė Sumos pamokslus: trečiadienį — kunigų ir blaivybės dieną — kalbėjo Telšių vyskupas Antanas VAIČIUS, išskeldamas tikėjimo grožį ir jėgą, jo svarbą tautos gyvenime; šeštadienį, rugsėjo 13, tradicinę Marijos mylėtojų dieną, Sumą laikė ir pamokslą pasakė vyskupas Julijonas STEPONAVIČIUS. Vyskupas pamokslu argumentuotai paneigė „Tarybinės moters“ žurnale išspausdintą Šv. M. Mariją ir tikinčiuosius įžeidžiančią straipsnį, ragino visus melstis permaldavimo intencija. Sekmadienį Sumą laikė ir pamokslą pasakė vyskupas Juozapas PREIKŠAS, primin-

damas maldininkams šv. Tėvo suteiktą atskirą palaiminimą Šiluvos atleiduose besimeldžiantiems tikintiesiems. Pirmadienį tikintiesiems kalbėjo vyskupas Vincentas SLADKEVIČIUS.

Per visas aštuonias atleidų dienas žmonių bažnyčioje buvo itin daug. Išdalinta apie 50.000 šv. Komunijos.

Po liudnų pagarsėjusio „kiaulių maro“ maldininkų eisenos iš Tytuvėnų į Šiluvą bedievių griežtai uždraustos, tačiau tikintis jaunimas, uoklūs kunigai ir prie šios gražios iniciatyvos prisidėję maldininkai eiseną pakeitė kita maldos-atgailos forma: jau eilė metų tikintieji, sutartinai kalbėdami Rožinį, keliais eina šventoriaus grindiniu apie Šiluvos bažnyčią. Šiais metais, šv. Tėvo JONO-PAULIAUS II paraginti aktyviai dalyvauti Šiluvos atleiduose, Lietuvos tikintieji pasiryžė iš rugsėjo 13 d. ir 14 d. naktį adoruoti Šiluvos bažnyčioje Švč. Sakramentą ir anksti rytą su Rožinio malda lūpose keliais apeiti apie Šiluvos bažnyčią, prašant Dievo Motinos Marijos palaimos lietuvių tautai ir visam pasauliui. Atsisteimo procesijoje dalyvavo keletas šimtų tikinčiųjų, kurių daugumą sudarė jaunimas.

Šiluva. 1986 m. rugsėjo 10 d., grįždamas iš Šiluvos atleidų, Užugusčio parapijos klebonas kun. Jonas KATULIS užsuko į Raseinių ūkinį prekių parduotuvę. Imdamas piniginių, atsitiktinai išsitraukė ir pluoštelį religinių paveikslėlių. Tai pastebėjęs prie kunigo prisistatė civiliai apsirėngęs pareigūnas ir paprašė už-eiti į milicijos skyrių, kad patikrintų, ką vežasi lagamine. Tik supratęs, kad užsiopulė kuniga, čekistas atlyžo.

Rozalimas (Pakruojo raj.). 1986 m. birželio 8 d. Rozalimo bažnyčioje buvo švenčiami didieji Jėzaus Širdies atleidai. Rozalimo bažnyčią tikinti liaudis nuo seno laiko šventa vieta, garsejančia stebuklinga Jėzaus Nazariečio statula. Į šiuos atleidus paprastai suplaukia minios maldininkų. Parapijos klebonas kun. Anicetas KISIELIUS pakvietė sakyti pamokslą Šėduvos kleboną kan. Bronių ANTANAITI. Likus maždaug savaitę iki atleidų, rajono pareigūnai teiravosi pas bažnytinio komiteto pirmininką, kas iš kunigų atleiduose sakys pamokslus. Pirmininkas paaiškino, kad yra pakviestas kan. B. ANTANAITIS. Prieš pat atleidus rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja telefonu pranešė klebonui kun. A. KISIELIUI, kad rajono valdžia, suderinti su Vilniumi, draudžia kan. B. ANTANAIČIUI sakyti pamokslą Rozalimo bažnyčioje. „Tegul kan. B. ANTANAITIS suglaudžia sparnelius! Tegul pakeičia gyvenimo būdą! Tegul atsisako ekstremistinių pažiūrų...“ — karščiausiai pavaduotoja.

Pilviškiai (Vilkaviškio raj.). 1986 m. rugsėjo 13 d. Vilkaviškio raj. administracinė komisija prie vykdomojo komiteto, susidedanti iš pirmininko J. URBONO, pavaduotojo B. BUTKEVIČIAUS, sekretorės J. GUDŽINSKIENĖS, narių — S. KASPARAITIENĖS, G. PABRINKIENĖS ir A. KREIVĖNIENĖS, nubaudė Pilviškių parapijos kleboną kun. Gvi-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Du raštai – Vatikanui ir Kremlui

Centrinis Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas kreipėsi į Šv. Tėvą Joną-Paulių II ir M. Gorbačiovą

Centrinis Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas, susirinkęs 1987 m. balandžio 11 d. posėdžio Lietuvių kultūros židinyje Bruklne, N.Y., pasiuntė Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II sveikinimus ir padėką už jo dėmesį ruošiant iškilmės, už meilę ir palankumą lietuvių tautai, kenciančiai Sovietų Sąjungos okupaciją ir tikėjimo bei tikinčiųjų persekiojimą, už nepripažinimą Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir už Lietuvos pasiuntinybės prie Šventojo Sosto testinimo pripažinimą.

Savo laiške Šv. Tėvui centrinis komitetas prisiminė, kad Jo Šventenybės paskatinimo dėka daugelio kraštų vyskupai paskelbė Maldos dieną, prašymai Dievo stiprybės ir ištermės Lietuvos tikintiesiems ir skatinami pasaulio tikinčiuosius išreikšti solidarumą Lietuvoje persekiojami Bažnyčiai. Taip pat Šventajam Tėvui padėkota už Vilniaus arkivyskupijos dalies įjungimą į Lietuvos vyskupų konferenciją, kuri, pagal naujuosius bažny-

tinės teisės kanonus, faktinai tvarko visus bažnytinius reikalus, ir pareikšta viltis, kad, susidarius sąlygoms, Vilniaus arkivyskupija bus įjungta ir į Lietuvos bažnytinę provinciją.

Centrinis Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas taip pat pasiuntė laišką Sovietų Sąjungos generaliniam sekretoriui M. Gorbačioviui, prašydamas patenkinti krikščionybės sukakties komiteto Lietuvoje prašymą, būtent: grąžinti lietuvių religiniam naudojimui neteisėtai nusavintas šventoves, ypač Vilniaus katedrą, kuri yra Lietuvos krikščionybės lopšys, Lietuvos globėjo Šv. Kazimiero šventovę Vilniuje, Marijos Taikos Karalienės šventovę Klaipėdoje, kuri yra pastatyta Sovietų Sąjungos leidimu ir tikinčiųjų aukomis.

Tame laiške taip pat prašoma leisti vyskupui Julijonui Steponavičiui eiti Vilniuje savo ganytojiškas pareigas, o tikintiesiems leisti viešai praktikuoti savo krikščionišką tikėjimą. Inf.

Kai nepadorumas laikomas...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

sinkio grupės narių keturi yra tremties kalejimoje, vienas — psichiatrinėje ligoninėje, trys mirė, iš jų vienas — įtartinose aplinkybėse, du gyvena Vakaruose. Čia ambasadorius pasidžiaugė, kad vienas ką tik dabar yra paleistas iš tremties kalejimo. Tuo tarpu Lietuvos Helsinkio grupės vadovas Viktoras Petkus sovietų kalejime rašo veikalą. Balys Gajauskas, Lietuvos šventų valstybinių, religinių ir demokratinių teisių gynėjas, maždaug pusę savo gyvenimo praleido sovietų kalejimuose. Man malonu pranešti, tarė ambasadorius R. Schifteris, kad Lietuvos Helsinkio reikalų gynėjas Vytautas Skuodis, iškėlęs septynerius metus, buvo paleistas iš kalejimo, panaikinant jam priteistą dar penkerių metų tremtį Sibire. Ta baumsės dalis buvo panaikinta po to, kai Skuodis sutiko pasirašyti pasižadėjimą, kad ateityje gerbs įstatymus.

Pridursime nuo savęs, kad V. Skuodis buvo priverstas pasizadėti gerbti tuos okupanto „įstatymus“, kurie įtvirtina vergovę (Skuodis Vilniuje ir anksčiau kitur niekam langų ir galvų nedaužė). Šis atvejis atskleidžia sunkiai Vakaruose suvokiama sovietų okupacijos tikrovę, kuri nemažai inteligentijos atstovų nuveda į girtuokliavimą, išprotėjimą, ar savižudybę.

Tikinčiųjų persekiojimas

Žymią savo kalbos dalį ambasadorius Schifteris paskyrė sovietų okupacinės valdžios nesibaigiantiems ir labai sukčiai aiškinamiems tikinčiųjų puolimams Lietuvoje. Valdžios pareigūnai Maskvoje išvystė tikinčiųjų puolimą, kuris reiškiasi jų suėmimais, niekinimais, tikinčiuosius tvarkančių organų kontrole, istorinės reikšmės šventovių ir šventųjų relikvijų užgrobigu ir išgrobimu. Lietuvos katalikų komitetas tikinčiųjų teisėms ginti buvo priverstas savo veiklą telti pogrindyje. Du komiteto steigėjai kun. Alfonsas Svarinskas ir kun. Sigitas Tamkevičius atlieka dešimties metų kalejimo bausmę už religinę veiklą. Tačiau Lietuvos žmonių dvasia, šiais

metais švenčiančių 600 metų sukaktį nuo krikščionybės įvedimo jų valstybėje, neleis numarinti jų tikėjimo, nors ir žiaurios persekiojimus teks pakelti.

Toks tikinčiųjų persekiojimas yra beprotybė — pažymėsime nuo savęs. Jis atsirado bręstant ir vykstant antimonarchistinei Rusijos revoliucijai, kur caras kartu buvo ir ortodoksų galva. Kovoti prieš carą kartu reiškė kovoti ir prieš Ortodoksų Bendriją, saugojančią tautų ir valstybių etines vertybes. Tuo tarpu Katalikų Bendrija niekada nepriklausė nuo car, vadovavo nukreiptiems prieš prispau-dą sąjūdžiams, daug kunigų dalyvavo (net vadovavo) 1863 m. sukilime ir lietuvių atgimimo sąjūdyje. Katalikai reiskiasi plačiame krikščionybės ir humanizmo lauke ir dabar, nors yra žiauriai persekiojami.

Todėl kai Maskva per vieną garsiakalbį skelbia sovietų konstitucijos laiduojamas religijų laisves, o per kitą — įsakmiai reikalauja, kad komunistai veikalų nesutaukoma kovą su religiniais apraiškoms kasdieniniame gyvenime, — valstybės konstitucija pavėržia niekalu ir XX š. gėda.

Neuženka Vilniuje užsieniečiams rodyti, kad šventovėse galima „nekludomai“ melstis. Reikia padaryti, kad tikintieji darbe ir pareigybių laiptuose nebūtų antros rūšies žmonėmis ir kad religinėms santakoms būtų laisvai prieinamos visos komunikacijų priemonės.

Lietuvos valstybė amžiu slinktyje buvo tolerantiška Vakarų ir Rytų krikščionims net senovinės religijos laikais. Pagaliau Lietuvos valstybė yra Vidurio Europos unitų tėvynė, kai 1595-1596 m. Rytų arba bizantiškų apeigų krikščionys ortodoksai gūdai ir ukrainiečiai susijungė su Katalikų bendrija, Kievo metropolito vadovaujami. Ir caras, ir ypač sovietų valdžia unitus naikinančiai persekiojo ir dabar persekioja. Todėl Maskvos užmačios ir įsakymai komunistams, kokios jie tautybės bebūtų, persekioti tikinčiuosius Lietuvoje ir už jos ribų, — Lietuvos valstybės teisės požiūriu yra barbariškas atsilikimas. (Bus daugiau)

Filmų aktorė ANN JILLIAN-J. NAUSEDAITĖ buvo atvykusi į Klivlandą ir dalyvavo svarstybose, kuriose kalbėjo apie vėžio ligą (ji pati yra turėjusi tos rūšies operaciją). Vėliau susitiko su kai kuriais lietuviais. Jos dešinėje — V. ROCIŪNAS, kairėje — kun. G. KIJASKAS Ntr. V. Bacevičiaus

Abrutienė Sibiro tremtyje

Gauta žinia iš Lietuvos, kad kalinė Editą Abrutienę, kalėjusi kartu su Jadvyga Bieliauskiene, nuo 1987 m. sausio 12 d. perkelta į tremtį. Jos adresas: USSR, Chitinskaya oblast, pos. Aksha, ul. Beregovaja 11, kv.3.

Tai maždaug 120 mylių į pietus nuo Chitos, kur yra kalinamas kun. Jonas-Kastytis Matulionis, ir 60 mylių į šiaurę nuo Mongolijos sienos. Abrutienė yra kalinama uždaroje kariuomenės zonoje, kaip spėlioja Tarptautinės Amnestijos žinovas.

1982 m. gruodžio 8 d. buvo padaryta krata Editos Abrutienės bute, Tallat-Kelpšos 8-11, Vilniuje, įieškant „šmeižikiško“ turinio literatūros. Kratos metu paimita: Abrutienės pareiškimai, dokumentai, laišukai, žurnalo „Amerika“ 39 egz., žmogaus teisių deklaracija anglų kalba ir kt.

Po kratos saugumiečiai Abrutienės nebepaleido ir jai išskėlė bylą pagal 199-1 str. už „skleidimą žinomai melaginų prasimanymų, žeminančių tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką“. Abrutienė buvo nuteista 1983 m. liepos 14 d. ketverių metų griežto režimo lagerio ir dvejių metų tremties.

Edita Abrutienė (gimusi 1950 m.) Mordovijos moterų lageryje aktyviai reiškėsi. Ji ir Jadvyga Bieliauskiene kartu su aštuoniomis kalinėmis pasirašė sveikinimą prezidentui Reaganui jo perrin-

kimo į JAV-bių prezidentus proga. Kartu su trimis baltietėmis ji iš lagerio pasiuntė protesto laišką Aukščiausiam Sov. Sąjungos prezidiumui, prašant kuo belaisvių statuso. Remdamosios Jungtinių Tautų rezoliucija, kuri buvo paskelbta sovietinėje spaudoje, joms priklausęs karo belaisvių statusas, nes jos gyveno sovietų okupuotuose Pabaltijo kraštuose.

Abrutienės vyras Vitas Abrutis irgi buvo politinis kalnys. Jam vos sugrįžus iš sovietinio lagerio, Editą buvo suimta ir jis liko vienas su mokyklinio amžiaus sūnumi Aidu, gimusiu 1974 m.

Abrutis dirbo restauracijos srityje. Jo tariama „antisovietinė veikla“ jau reikšėsi nuo 1952 m., kai jis buvo tardomas už Lietuvos trispalvės iškėlimą gimnazijoje.

1979 m. jis su žmona atsižadėjo sovietinės pilietybės ir padavė prašymą emigruoti į JAV-bes. Jie buvo gavę leidimą emigruoti prieš jo areštą. Po Abručių buto kratos 1980 m. balandžio 9 ir 17 d.d., kai buvo konfiskuota „šmeižikiška“ literatūra ir rašomoji mašinėlė, Abrutis išvyko į Maskvą susitikti su užsienio korespondentais. Jis buvo suimtas gegužės 20 d. Maskvoje ir apkalintas pagal LTSR baudžiamojo kodekso 199 str. Pasak pogrindžio „Aušros“, „tai, be abejonės, Saugumo kerštas už jų norą išvykti į užsienį“. LIC

Asmeninės dovanos giminėms Lietuvoje

Galima paremti savo gimines, pasiunčiant jiems pageidaujamų ir naudingų dovanų. Siūlome šiuos praktiškus ir vertingus siuntinius, kurie yra siunčiami oro paštu ir pasiekia gavėjus per labai trumpą laiką.

Siuntinys 12 – 1987 m.

Vyriškas arba moteriškas bluzonas – striukė, išieginiai marškiniai, moderni bliuskutė, vilnonė gėlėta arba nailoninė skarelė, vyriškas arba moteriškas nertinis. Siuntinio kaina, siunčiant oro paštu \$330

Siuntinys 14 – 1987 m.

Sportinis kostiumas, „Adidas“ arba kitokios firmos; jei klientas pageidauja, gali būti vyriškas arba moteriškas, moteriški arba vyriški sportiniai labai geros rūšies batai, puiki bliuskutė. Siuntinio kaina, siunčiant oro paštu \$250

Pasiunčiame ir pačių klientų sudarytus siuntinius arba sudarome tokius, kaip klientas nurodo. Siunčiame ir ilgo grojimo plokšteles. Persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu paveldėtojų būdu.

Z. Juras,

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01-460-2592

Kapitalas Lietuvai, palūkanos išeivijai

Metinis Kanados lietuvių fondo susirinkimas. Pagrindinis kapitalas – \$800,000. Organizacijoms ir stipendijoms išmokėta \$64,000

J. VARČIUS

Kanados lietuvių fondo metinis narių susirinkimas įvyko 1987 m. gegužės 3 d. Toronto Lietuvių namuose. Dalyvavo 76 užsiregistravę nariai, kurie su įgaliojimais turėjo 358 balsus. Susirinkimą atidarė fondo tarybos pirm. H. Lapas 1 v.p.p. LN Gedimino pilies menėje. Invokaciją sukalbėjo kun. L. Januška, OFM. Mirusieji pagerbtį tylos minute. Susirinkimui pirmininkavo tarybos pirm. H. Lapas, sekretoriavo L. Girinis-Norvaiša. Sveikino KLB krašto valdybos pirm. A. Pacevičius ir JAV lietuvių fondo paskirstymo pelno komisijos pirm. St. Baras.

KL fondo taryba buvo išrinkta prieš porą metų, kurią sudarė šie nariai: pirm. H. Lapas, sekr. L. Girinis-Norvaiša, nariai — P. Augaitis, E. Bersėnas, E. Čuplinskas, V. Dargis, V. Duginis, K. Lukošius, dr. A. Pacevičius, V. Pacevičius, H. Stepaitis; KLB krašto valdybos nariai — V. Bireta, J. Kristolaitis, J. Lasienė-Kuraitė, Alg. Pacevičius. Revizijos komisija: L. Skripkutė, J. Dambaras ir V. Skrebutėnas. Vykdomasis organas — valdyba buvo išrinkta iš tarybos narių: pirm. H. Stepaitis, vicepirm. dr. A. Pacevičius, sekr. K. Lukošius, išd. E. Bersėnas, narys V. Pacevičius.

Fondo pareigūnai padarė pranešimus apie 1986 m. veiklą, iš kurių paaiškėjo finansinis stovis, pelno paskirstymas ir kiti reikalai.

Tarybos pirm. H. Lapas savo pranešime konstatavo, kad narių skaičius auga ir šiuo metu fondas turi 1380 narių. 1986 m. buvo gauta testamentinių palikimų: Jurgio Strazdo \$50,805 ir Danieliaus Ralio \$32,000. Priminė, kad šiais metais KL fondas švenčia 25 metų veiklos sukaktį. Jo steigėjai: dr. A. Pacevičius, V. Balsys, V. Ignaitis ir jau mirę — J. Bersėnas, St. Jakubickas, P. Januška, P. Lelis, J. Stepovičius. Šios tarybos kadencijos 1985 ir 1986 m. fondas paugo \$189,200. Šiuo metu fondo pagrindinis kapitalas jau peršoko \$800,000. Paminklo pastatymas Park Lithuania vietovėje susitrukdė dėl Toronto miesto paminklams statyti naujų patvirtintų taisyklių, dėl kurių lietuvių paruoštas projektas buvo atmestas. Paminklui pastatyti reikia skelbti viešą konkursą projektui paruošti, gauti apylinkės gyventojų pritarimą ir miesto planavimo meno komisijos leidimą. Šiai pastarajai komisijai atmetus lietuvių paminklo projektą, buvo pasiūlyta statyti lietuvišką akmenį, vaizduojantį garsiausią ir žymiausią Lietuvos gautos paminklą Puntuką. Komisija šį mūsų pasiūlymą priėmė ir mes jau galime statyti su atitinkamais įrašais.

Valdybos pirm. H. Stepaitis savo pranešime priminė fondo 25 metų veiklos pradinį sunkumą. Dėl vykusio kivičių, nesutarimų ir visuomenės abejingumo fondo kapitalas augo labai pamažu. Po dešimtmečio veiklos fondas turėjo tik \$78,000 kapitalą. Šiais metais, švenčiant 25 metų sukaktį, kapitalas po pirmo dešimtmečio padidėjo 10 kartų. Yra realių vilčių, kad netrukus pagrindinis kapitalas pasieks milijoną dolerių. Iš gautų pajamų paskutinių metų laikotarpyje organizacijoms paremti buvo išmokama kasmet apie \$60,000. Dvidešimt penkerių metų laikotarpyje iš viso organizacijoms buvo išmokėta \$400,000.

Apie fondo pagrindinio kapitalo investavimus išsamų pranešimą padarė komisijos pirm. V. Dargis. Investavimų komisijos pareiga surasti geriausius ir pelningiausius investavimo būdus, kad kapitalas būtų investuotas saugiai ir duotų daugiausia pajamų. Didžiausia kapitalo dalis \$588,000 yra laikoma lietuvių kredito kooperatyvų ir Kanados finansinių institucijų ilgalaikių termininių indėlių sąskaitose, už kuriuos 1986 m. gauta 10,75%. Komisija atidžiai seka mokamų už indėlius palūkanų pasikeitimus ir pagal tai tvarko investavimus. Anksčiau buvo mokamos aukš-

tos palūkanos, ir komisija daug laimėjo, laikydama didesnę kapitalo sumą terminiuose indėliuose. Sėkmingiausias investavimas buvo 1981-82 m., nupirkus Kanados paskolos laktus nominalinės vertės \$185,000, už kuriuos buvo sumokėta \$6,000 mažiau ir už juos buvo gautos aukštos palūkanos.

Iš viso 1986 m. fondas už investuotą kapitalą gavo palūkanų \$78,200. Prie šių pajamų padidėjimo prisidėjo 1986 m. gauti \$134,000 naujų narių įnašai ir testamentiniai palikimai. Paskutinių 6 metų laikotarpyje pajamos buvo beveik pastovios, kurių metinis vidurkis buvo \$81,000. Iš viso palūkanų paskutinių 6 metų laikotarpyje gauta \$500,000, t.y. keturis kartus daugiau nei per visus prieš tai buviusius metus.

Izd. E. Bersėnas supažindino susirinkimo dalyvius su viešo atsiskaitymo revizoriaus Nyma-Grabowskio paruoštomis apyskaitomis. Fondo kapitalas 1985. XII. 31 buvo \$658,922 ir 1986. XII. 31 — \$793,077. 1986 m. buvo gauta testamentinių palikimų ir narių įnašų \$134,155. Organizacijoms išmokėta pašalpų \$60,298 ir paskirta stipendijų \$3,652.

Revizijos komisijos pirm. L. Skripkutė perskaitė revizijos komisijos aktą, kuris patvirtino, kad knygos tvarkomos labai pavyzdinčiai ir jose padaryti įrašai turi pateisinamus dokumentus.

Po pranešimų išsivystė labai gyvos diskusijos dėl paminklo statymo, kuriam yra paskirta \$15,000. Daugeliui nepatiko pasiūlymas statyti akmenį — Puntuką, kuris kainuotų apie 7-8 tūkstančius dolerių. Pagaliau susirinkimas balsavimu patvirtino ankstyvesnį nutarimą statyti paminklą, o ne akmenį Puntuką ir įpareigojo valdybą šiuo reikalu susisiekti su aukštesniais miesto pareigūnais.

Pasibaigus dvejų metų kadencijai, buvo renkama nauja taryba ir revizijos komisija. Į revizijos komisiją buvo pasiūlyti trys kandidatai: V. Skrebutėnas, V. Sakas ir J. Mažeika, kurie buvo paskelbti išrinktais aklamacijos tvarka. Į tarybą buvo pasiūlyta 17 kandidatų. Balsų skaičiavimo metu vyko diskusijos.

Buvo padaryta sugestijų, kad KL fondo valdyba ir taryba daugiau dėmesio kreiptų į tinkamą informaciją spaudoje, kurios pasigendama ne tik Kanados lietuvių periodinėje spaudoje, bet ir Amerikoje. Pasiūlyta palaikyti informacinius ryšius su visais fondo nariais, pasiūnčiant ne tik metines apyskaitas, bet ir kitokias skatinančias informacijas remti fondą palikimais ir įnašais. Šiuo atveju fondo vadovybė buvo per daug pasyvi ir nepadarė reikalingo aktyvumo. Dėl šios priežasties kelias palikimų buvo atiduota JAV lietuvių fondui. Pritaikant dr. A. Pacevičiaus pasiūlymą surengti š. m. rudenį 25 metų Kanados lietuvių fondo sukakties iškilmingą minėjimą. Įpareigota fondo valdyba ir taryba peržiūrėti fondo statutą ir įvesti tarybos narių rinkimą rotacine tvarka.

Atvykus balsų skaičiavimo komisijai nutraukė diskusijas ir paskelbė rinkimų rezultatus. Pagal balsų daugumą buvo išrinkti į tarybą: H. Stepaitis — 281, E. Bersėnas — 238, dr. A. Pacevičius 227, Z. Bersėnaitė — 224, E. Čuplinskas — 214, H. Lapas — 213, P. Augaitis — 210, V. Dargis — 207, P. Lukoševičius 190, S. Čepas — 184, V. Pacevičius — 171, E. Pleinys — 166.

Susirinkimas, užtrukęs apie 3 valandas, buvo užbaigtas Lietuvos himnu.

Norintiems pagerinti savo lietuvių kalbą

Keturioliktas Lituanistikos seminaras įvyks 1987 m. liepos 18-31 d.d. Mt. Assisi Academic patalpose, Lemonte, IL, USA.

Praeityje seminarai buvo rengiami "Loyola of the Lakes" amerikiečių jėzuitų kolektyvų namuose, netoli Akrono miesto. Šiais metais rasta vieta yra netoli Čikagos, patalpų atvilgiu patogesnė ir daug pigesnė.

Seminaro mokestis yra \$280 asmeniui. Į šią sumą įeina pilnas pragyvenimas su privačiu kambariu, maistas ir mokslas.

Lituanistikos seminaras yra Iliojaus valstyjeje inkorporuotas pelno nesiekiantis vienetas.

Šiais metais buvo pertvarkyta Lituanistikos seminaro direktorių taryba. Ją sudaro:

1. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vicepirm. švietimo ir tautinio auklėjimo reikalams Birutė Jasaitienė; 2. JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo tarybos pirmininkas dr. prof. Jonas A. Račkauskas; 3. Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo tarybos pirmininkas Vytautas Bireta; 4.

ti su aukštesniais miesto pareigūnais.

Pasibaigus dvejų metų kadencijai, buvo renkama nauja taryba ir revizijos komisija. Į revizijos komisiją buvo pasiūlyti trys kandidatai: V. Skrebutėnas, V. Sakas ir J. Mažeika, kurie buvo paskelbti išrinktais aklamacijos tvarka. Į tarybą buvo pasiūlyta 17 kandidatų. Balsų skaičiavimo metu vyko diskusijos.

Buvo padaryta sugestijų, kad KL fondo valdyba ir taryba daugiau dėmesio kreiptų į tinkamą informaciją spaudoje, kurios pasigendama ne tik Kanados lietuvių periodinėje spaudoje, bet ir Amerikoje. Pasiūlyta palaikyti informacinius ryšius su visais fondo nariais, pasiūnčiant ne tik metines apyskaitas, bet ir kitokias skatinančias informacijas remti fondą palikimais ir įnašais. Šiuo atveju fondo vadovybė buvo per daug pasyvi ir nepadarė reikalingo aktyvumo. Dėl šios priežasties kelias palikimų buvo atiduota JAV lietuvių fondui. Pritaikant dr. A. Pacevičiaus pasiūlymą surengti š. m. rudenį 25 metų Kanados lietuvių fondo sukakties iškilmingą minėjimą. Įpareigota fondo valdyba ir taryba peržiūrėti fondo statutą ir įvesti tarybos narių rinkimą rotacine tvarka.

Atvykus balsų skaičiavimo komisijai nutraukė diskusijas ir paskelbė rinkimų rezultatus. Pagal balsų daugumą buvo išrinkti į tarybą: H. Stepaitis — 281, E. Bersėnas — 238, dr. A. Pacevičius 227, Z. Bersėnaitė — 224, E. Čuplinskas — 214, H. Lapas — 213, P. Augaitis — 210, V. Dargis — 207, P. Lukoševičius 190, S. Čepas — 184, V. Pacevičius — 171, E. Pleinys — 166.

Susirinkimas, užtrukęs apie 3 valandas, buvo užbaigtas Lietuvos himnu.

savo lietuvių kalbą

Lituanistikos katedros vedėjas prof. dr. Bronius Vaskešius; 5. Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos atstovas Dovas Šaulys; 6. JAV lietuvių jaunimo sąjungos atstovė Danutė Račiūnaitė; 7. Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atstovė Marytė Adamonytė; 8. Lituanistikos seminaro lektorių atstovas kun. J. Vaišnis, SJ; 9. Lituanistikos seminaro valdybos pirmininkas Mindaugas Pleškus.

Seminaro ruošos darbus atlieka seminaro valdyba, kurią sudaro: pirmininkas Mindaugas Pleškus ir nariai — Rūta Sušinskienė, Danutė Rukšytė ir Emilija Sakadolskienė.

Studentai, lankę lituanistikos seminarą, galės gauti Iliojaus valstybinio universiteto (University of Illinois) 3 valandų kreditą.

Lietuvių jaunimas, lituanistinių mokyklų mokytojai bei asmenys, norį pagerinti lietuvių kalbos mokėjimą, prašomi jau dabar registruotis.

Visais seminaro reikalais kreiptis: Lituanistikos seminaras, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60632, USA.

Birutė Jasaitienė

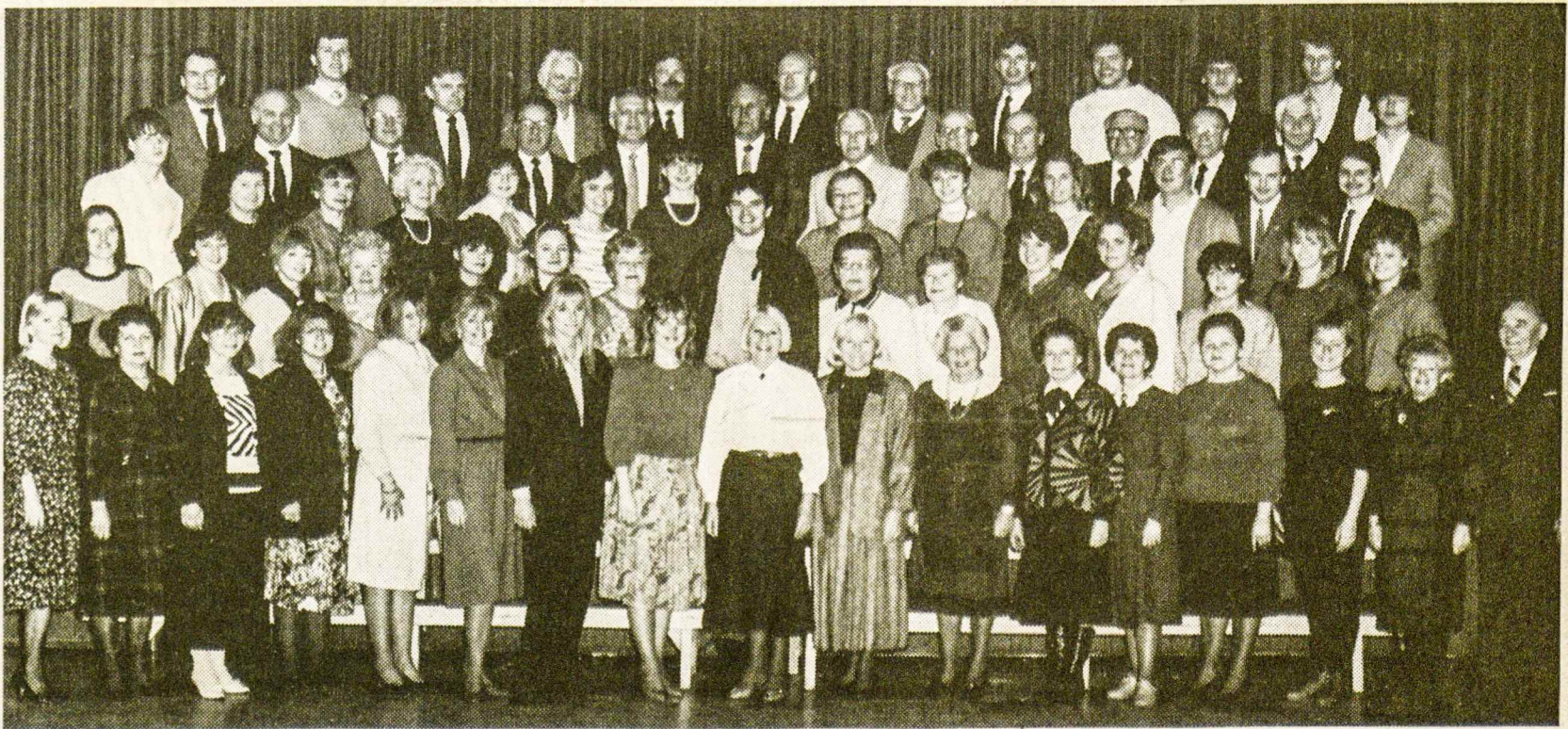

KLB Kalgario apylinkės valdyba su ten atsilankiusiais svečiais. Iš kairės: K. Dubauskas, V. Povilonis iš Toronto, A. Kindy — Kanados parlamento narys, A. Dubauskaitė — gavusi jaunimo premiją, D. Dubauskas, R. Lukoševičius-Kuriene iš Guelph, Ont., R. Kuzmickas — apylinkės valdybos pirmininkas. Jie turėjo progą aptarti lietuviškąją veiklą

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
2. Motiejus Karaša, GYVENIMO SUKURIUOSE, \$15.00, JAV
3. Jokūbas Dagys, SCULPTURES (meno albumas), \$35.00, JAV
4. J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Jungtinis Montrealio lietuvių choras, kuris atliko kantatą "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva" Montrealio Šv. Kazimiero šventovėje 1987 m. gegužės 23 d., 3 v.p.p., minint Lietuvos krikščionybės sukaktį. Nuotraukos dešinėje, pirmoje eilėje sol. A. KEBLYS, muzikė Mme. M. ROCH ir "Pavasario" choro dirigentinė INGRID TART. Antros eilės viduryje — kantatos kompozitorius A. STANKEVIČIUS. Trūksta libreto autorius dr. H. NAGIO ir Otavos "Ramu-nėlių" choro, kuris taip pat dalyvaus kantatos atlikime

Nuotr. Tony Photo Studio

Įspūdingas "Volungės" koncertas

V. VERIKAITIS

Mišrus Toronto lietuvių choras "Volungė" yra puikus muzikinis vienetas. Jo koncertas 1987 m. gegužės 3 d. Prisikėlimo parapijos salėje paliko gerą įspūdį ir pilną muzikinį pasigėrėjimą. Šis choras stengiasi rasti naujų kelių savo pasirodymams ir pasiekia gerų rezultatų. Šį kartą juos teko girdėti viename junginyje, kuriame daina, poezija ir skaidrės sudarė ištisinį vienetą.

Pirmoje dalyje choras padainavo 8 dainas. "O Nemune" B. Budriūno, "Tu pasakyki man, saulužėlė" St. Šimkaus, "Per girią giružėlė" A. Račiūno, Žemaitišką daktaro dainą St. Šimkaus, "Uliai, bitele uliai" — aukštaičių daina, "Kai aš grėbiau lankoj šieną" A. Mikulskio, "Oi jojau" K. V. Banaicio, "Vasaros naktys" J. Naujaliao.

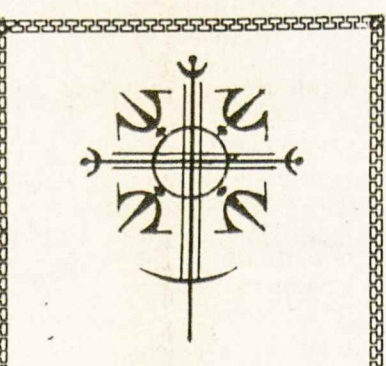
Tarp dainų skaitoma poezija ir rodomos skaidrės sudarė ištisinę dainų pygnę. Tarp dainų nebuvo plokščių, todėl klausytojai atsidėjo jau užbaigus gausiais plokščiais.

Choras gerai susidainavo. Intonacija bei priekaištų. Balansas, nors vyriški balsų ir mažesnis skaičius, gerai išlaikytas. Jaučiama gera choro drausmė. Tarena taip pat be priekaištų. Visa tai pasiekta dirigentės D. Viskontienės dėka. Norėjosi šį puikų chorą, nors iš dalies, išgirsti "a capella" dainavime. Jis turėjo progos tai padaryti dainose, kaip pvz. "Vasaros naktys", "Tu pasakyki", "O Nemune", "Beauštanti aušrelė". "Volungė" yra pajėgus vienetas tai atlikti.

Antrajai daliai buvo parinkti lengvesnio žanro kūriniai: "Pypkės dūmai" — T. Makačio, "Nemunas atves" — Z. Venckaus, "Gimtinės aidai" — B. Gorbulsio, "Sakė mane šokią" — J. Govėdo, "Beauštanti aušrelė" — J. Govėdo, liaudies dainų pynė — G. Gudauskienės, "Aš kanarkų daug turiu" — J. Govėdo.

Kaip ir pirmoje dalyje, choras iki galo išsilaikė tame pačiame lygtyje, tik čia įnešė daugiau jaunatviško gyvumo. Bravo!

Chorui talkino pianistė iš Niujorko D. Sakaitė. Ji atliko: "Canzone Litvana di Chopin" — G. Sgambati transkripcija, "Mažoji vabzdžių siuta op. 7 — S. Vainiūno, "Trys preliudai viena tema" op. 20 — M. K. Čiurė.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tų, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South Sudbury, Ontario P3C 4C8 Telefonas: (705) 673-9595

lionio, "Suktinis" — V. Bacevičiaus. Antroje dalyje atliko tris F. Chopino kūrinius: "Baladė g moll op. 23", "Dvi mazurkas" op. 17 no. 4 ir op. 33 no. 2, "Polonezas As dur op. 53". Pirmoje dalyje Sakaitė buvo stipresnė, bet bendras įspūdis buvo geras.

"Volungė" šį kartą pasirodė ir su vyrų bei moterų choralais atskirai. Nors vyrų buvo tikait 14, sudainavo išbalansuotai ir įtikinančiai. Moterų dainavimas gal kiek ir pralenkė vyrus, bet tai tik mano nuomonė.

Kad "Volungė" būtų tik šiaip choras, tai čia gal ir baigčiau, bet kadangi jis yra vienas geriausių vienetų išeivijoje, tad norėjusi padaryti keletą pastabų.

Pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į programų paruošimą. Programos yra spausdinamos ne tik vienas koncertui, kad klausytojai žinotų kas po ko eina — jos lieka ir kaip muzikinės istorijos dokumentas.

Viršelyje: data... Prisikėlimo parapijos salė. Kur? Kuriam mieste? Žemiau — "Volungė". Ir viskas. Mes Toronte ir už Toronto ribų žinome kas ta "Volungė", bet ar tai žinos muzikinio gyvenimo tyrinėtojas po 20 metų rašęs tą programą muzikiniame archyve? Surašant programą reikia nusistatyti, kaip tai padaryti. Čia nekalbama apie dainų parinkimą — tai dirigentės reikalas, bet kalbama apie pagrindį dalyką, būtent rašišią dainų pateikimą. Jeigu nutarta, kad dainos bus pateikiamos su žodžių autoriais ir muzikos kūrėjų pavardėmis, tad reikia to laikytis visom dainom. Pvz. Naujaliao ir Budriūno dainos yra sukurtos mums jau labai žinomų poetų, bet jų pavardžių programoje nematome. Taip pat koks skirtumas tarp "Aukštaičių liaudies dainos" ir "Aukštaičių dainos"? Kai kurių tekstų autorių pavardės klaidingai parašytos. Pvz. L. Giria vietoje L. Gira, V. Blažys vietoje V. Blože! Kai po dainą yra pažymėta autoriaus pavardė, reiškia, jog tai jo kūrinys-originalas, kitu atveju rašoma "liaudies daina", stiliuota to ir to, harmonizuota to ir to. "Sakė mane šokią", "Beauštanti aušrelė", "Aš kanarkų daug turiu" jau buvo dainuojama, kai aš dar nebuvau gimęs, juo labiau J. Govėdas. Tad jos yra ne originalios jo sukurtos kompozicijos. Tarp kitko, tos dainos labai vykusiai stilizuotos bei harmonizuotos, ir jų atlikimas puikus, akompanimentas žavingas, bet pačios melodijos nėra naujai sukurtos, todėl programoje turėtų būti tai pažymėta.

Raštas, kurį man atsiuntėte, man, kaip kunigui, gėdos nedaro. Priešingai, jis man yra kaip garbės raštas.

Jūs ir Jūsų kolegos, kurie dalyvavo mano nubaudime, galbūt savo sąžinėse esat ramūs, nes elgetės pagal įstatymą. Netolima ta praeitis, kai žydų tautybės piliečiams Lietuvoje ir kai kuriose kitose šalyse buvo neleidžiama vaikščioti šaligatviais. Jie turėjo eiti gatvės grindiniu, skirtu gyvuliams. Tai buvo daroma pagal įstatymus. Tie patys žydai buvo šaudomi, ir tai buvo daroma taip pat remiantis įstatymais. Vokiečių okupacijos metais mano buvęs profesorius kun. kan. dr. J. STAKAUSKAS, būdamas Vilniaus valstybinio archyvo direktoriumi, išgelbėjo nuo mirties 18 žydų. Pagal įstatymus jam už tai grėdė mirtis. Bet jis klausė savo sąžinės, o ne ant kiekvieno stulpo išlipdytų įstatymų. Baisiai.

"Volungė" sudaro 27 merginos bei moterys ir 14 vyrų. Graži apranga darė malonų įspūdį. Programos pranešėja-surišėja Birutė Litvinienė parinko gražų pluoštą puikios poezijos ir ją gražiai aiškia tarėna perdavė. Šviesas tvarkė Vyt. Čuplinskas.

Visai muzikinei programai akompanavo J. Govėdas, kuris yra nepamainomas. Balansas tarp pianino ir dainininkų buvo geras, nors instrumentas stovėjo choro priekyje.

Linkime "Volungėi" dar ilgus metus gyvuoti!

"Krikščionybė Lietuvoje",

nuo priešmindauginių ligi šių laikų, kolektyvinis lietuvių autorių veikalas, redaguotas prof. dr. V. Vardžio, už kelių savačių jau išeina iš spaudos. Bus apie 670 psl., iliustruotas, kietais viršeliais. Dabar užsisakantiems 20 dol. (JAV) su persiuntimu. Iš spaudos išeis — 25 dol. ir persiuntimo išlaidos. Užsakymus siųsti: Br. Polikaitis, 7218 S. Fairfield, Chicago, IL 60629, USA.

Faktai iš okupuotos Lietuvos

(Atkelta iš 5-to psl.)

doną DOVYDAITĮ 25 rub. bauda už ekskursijos į Karaliaučius suorganizavimą.

Nesutikdamas su tokio nusprendžiu, kun. G. DOVYDAITIS rugėjo 20 d. išsiuntė atvirą laišką rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojui J. URBONUI ir visiems administracinės komisijos nariams.

"Prancūzų revoliucijos metu, kai iš mokyklų buvo pašalinti kryžiai, vieno miesto burmistras pareiškė dėl to apgailestavimą. Netrukus jis gavo iš prezidento raštą, kuriuo buvo atleistas iš pareigų. Atleistas nusiuntė prezidentui laišką, kuriame buvo rašoma: "Atleidimo įsakymą pasikabinsiu ant sienos, tai bus mano garbės diplomatas, kuris kalbės mūsų vaikams, kad klausyti sąžinės yra švenčiausias dalykas gyvenime". Tuo pačiu tikslu ir tokių pat įausmų paskatintas ir aš rašau šį laišką.

Raštas, kurį man atsiuntėte, man, kaip kunigui, gėdos nedaro. Priešingai, jis man yra kaip garbės raštas.

Jūs ir Jūsų kolegos, kurie dalyvavo mano nubaudime, galbūt savo sąžinėse esat ramūs, nes elgetės pagal įstatymą. Netolima ta praeitis, kai žydų tautybės piliečiams Lietuvoje ir kai kuriose kitose šalyse buvo neleidžiama vaikščioti šaligatviais. Jie turėjo eiti gatvės grindiniu, skirtu gyvuliams. Tai buvo daroma pagal įstatymus. Tie patys žydai buvo šaudomi, ir tai buvo daroma taip pat remiantis įstatymais. Vokiečių okupacijos metais mano buvęs profesori-

us kun. kan. dr. J. STAKAUSKAS, būdamas Vilniaus valstybinio archyvo direktoriumi, išgelbėjo nuo mirties 18 žydų. Pagal įstatymus jam už tai grėdė mirtis. Bet jis klausė savo sąžinės, o ne ant kiekvieno stulpo išlipdytų įstatymų. Baisiai.

Kun. G. DOVYDAITIS savo laiške rašo, jog administracinės komisijos posėdyje jam nebuvo leista net pasiaiškinti: "Paprastus paaiškinti terminus, pvz. kas yra ekskursija, nė viena iš penkių moterų nesugebėjo atsakyti. Vietoje paaiškinimo užriko: 'Mums netrukdykite!' Ir tuo posėdis baigėsi."

Laiške nurodoma, jog kaltinamajame akte neatitinka ekskursijos data, neatitinka lankyti objektai. "Rimtų įstaigų vadovai turėtų reikalus rimčiau iširti, priešingu atveju galima tik apsijuokti. Tokios 'žinios' aktuose atsiranda todėl, kad pasikliaujama nuogirdomis arba spėjimais, o tai rimtomis įstaigoms netinka.

Taigi, istorija ir klaidos moko. Būkime mokiniais — mokykimės" — baigia atvirą laišką Pilviškių parapijos klebonas kun. Gvidonas DOVYDAITIS.

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Montrealyje. Iš kairės: M. Malcienė, A. Blaundziūnas, sesuo M. Palmira, pirm. kun. St. Šileika, muz. A. Stankevičius; stovi: J. Lukoševičius, E. Tanonienė, A. Norkeliūnas, I. Valkauskienė, sol. A. Keblys

Nuotr. A. Kalvaitis

šiais karo metais jis išliko nieko nesibijančiu žmogumi, kai daugelis įstatymų leidėjų ir jų vykdytojų išvirth žverimis. Jis gelbėjo, kai kiti, remdamiesi įstatymu, su pasimėgimu šaudė tūkstančius.

Kaip istorija ir žmonija įvertino šiuos įstatymus ir jų vykdytojus, šiandien mums žinoma.

Įstatymai nėra pastovūs, jie keičiasi, nes keičiasi tie, kurie juos leidžia. Gaila visų, kurie, saugodami įstatymus, pamiršta būti žmonėmis.

Vargas ir gėda, kai žmogus myli tik save, tik savo malonumą ir patogumus, bet dar didesnis vargas ir gėda, kai žmogus myli tai, ko mylėti neverta, kai žmogus bijo to, ko bijoti negalima ir žemina žmogų; kai žmogus savo gyvenimo dievaičiais renkasi tai, kas yra jo pažeminimas ir gėda.

Kiekvienas mes savo gyvenime daug ko galime, tik niekas ir niekad nesigailėjo ir nesigailės, kad padarė ką nors gero...

Kun. G. DOVYDAITIS savo laiške rašo, jog administracinės komisijos posėdyje jam nebuvo leista net pasiaiškinti: "Paprastus paaiškinti terminus, pvz. kas yra ekskursija, nė viena iš penkių moterų nesugebėjo atsakyti. Vietoje paaiškinimo užriko: 'Mums netrukdykite!' Ir tuo posėdis baigėsi."

Laiške nurodoma, jog kaltinamajame akte neatitinka ekskursijos data, neatitinka lankyti objektai. "Rimtų įstaigų vadovai turėtų reikalus rimčiau iširti, priešingu atveju galima tik apsijuokti. Tokios 'žinios' aktuose atsiranda todėl, kad pasikliaujama nuogirdomis arba spėjimais, o tai rimtomis įstaigoms netinka.

Taigi, istorija ir klaidos moko. Būkime mokiniais — mokykimės" — baigia atvirą laišką Pilviškių parapijos klebonas kun. Gvidonas DOVYDAITIS.

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Montrealyje. Iš kairės: M. Malcienė, A. Blaundziūnas, sesuo M. Palmira, pirm. kun. St. Šileika, muz. A. Stankevičius; stovi: J. Lukoševičius, E. Tanonienė, A. Norkeliūnas, I. Valkauskienė, sol. A. Keblys

Nuotr. A. Kalvaitis

Didelės apimties rinktinių raštų pynė

Antrasis istoriko Zenono Ivinskio raštų tomas

J. JAKŠTAS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Pradžioje Klaipėdos klausimas siejamas su Vytauto kovomis dėl Žemaičių. Kovos plačiai apžvelgtos maždaug nuo Žalgirio mūšio (1410), kai prasidėjo diplomatinė kova dėl Žemaičių, kurių kryžiuočių ordinas vis reikalavo. Mūsų istorikas sukaupė daug šaltinių, kurių kiti autoriai nepanaudojo. Parodoma, kaip įsivyravusiose kivirėuose prieita prie Klaipėdos, ir tolimesnis ginčas vyko dėl jos. Parodoma, kaip į kivirėus buvo įsikišęs pats imperatorius, pavesęs bylą spręsti prokuratoriui Benediktui Makrai. Nuodugnai pavaizduojama jo veikla ir palankus lietuviams sprendimas. Kai kryžiuočiai Makros sprendimo nepripažino, Klaipėdos neišžadėjo, ginčas vyko toliau. Jis privedamas prie Melno ežero susitarimo (1422). Nepateikiamas visas susitarimo tekstas. Apširbojama tik sienų apibrėžimu aplink Klaipėdą, paliekant ją kryžiuočiams „kaip ordino statytą pilį“.

Straipsnyje „Mažosios Lietuvos lietuvių“ pirmą pakalbama, kaip lietuvių Paryžiaus konferencijoje pradėjo kelti Mažosios Lietuvos prijungimo klausimą. Suminima 13 apskričių, priskirtų lietuvių gyvenamam plotui. Bet Paryžiaus taikos konferencija nepaisė lietuvių reikalavimo ir priskyrė Lietuvai tik desimties Maž. Lietuvos Nemuno pusę su Klaipėdos miestu. Kai reje Nemuno pusėje germanizavimas buvęs tiek pažengęs, kad lietuvių buvo palikusi mažuma. Ivinskis pažymėjo, kad lietuvių vokiečių jėgoms buvo naujos datos. XVI-XVIII a. Maž. Lietuva dar buvusi lietuviška. Veiksny, prisidėjus prie lietuvių vokiečių jėgoms buvo didysis maras (1709-1711). Nors ir negali būti tikslinės statistikos, tačiau su geru pagrindu sprendžiama, kad tūkstaniai sodybų paliko be gyventojų. Apibendrinamas Ivinskis sėja, kad visoje Maž. Lietuvoje 8.111 sodybų liko be gyventojų (228 p.). Ištuštėjusios sodybos Prūsijos karaliai kurdino kolonistus. Tarp įkurdintųjų vyravo išvairių zalcbergiečių protestantai. Atvyko protestantai ir iš kitų vokiškų kraštų ir net iš Prancūzijos ir užpildė Maž. Lietuvos kraštą. Kolonistai praskiedė lietuvius, bet jų nenuslopino. Jie dar išsilaikė iki šio šimtmečio.

Skyriuje „Iš Maž. Lietuvos kultūrinio gyvenimo XVI-XVIII a.“ parenkami šaltiniai, liudijantys apie išlikusių pagoniškus žmonių papročius ir krikščionybės laikais. Per visą skyrių vedamas palyginimas M. ir D. Lietuvos pagoniškujų liekanų ir rodomas jų abiejų panašumas. Tuo parodomas ir abiejų dalių panašumas. Įrodymui pateikiamos net ištraukos iš Maž. Lietuvos spaudos. Kaip leidėjams įprasta duoti po bendrinių aprašų paskirų vietovių apžvalgą, Ivinskis ir sutelkė net 22 vietovardžius alfabetine eile. Kai kurių jų, kaip pvz. Plungės, pateikė net ilgesnes istorijas.

Po vietovių užuominų seka istorija valstybės — Kuršo kunigaikštijos. Tai irgi enciklopedinis straipsnis. Suglausta istorija 1562-1795 m., bet joje daug pasakytą. Išdėstyta permaininga istorija beveik per 250 metų, kol buvusi vokiečių ordino valstybės dalis tapo diduomenės valstybe ir pagaliau pati įsijungė į Rusijos imperiją. Tolimesniuose enciklopediniuose straipsniuose daugiau dėstoma Prūsijos istorija. Paminimi prūsų susidūrimai su Mozūrijos kunigaikščiais ir pirmomis misijomis jų krašte. Pabrėžiama misionieriaus Kristijono veikla ir jo įšventinimas kaip pirmo Prūsijos vyskupo. Papasakojama, kaip Mozūrijos kunigaikštis Konradas pakvietė kryžiuočių ordina. Toliau dėstoma ordino kovos su prūsais, kol jie buvo nukariauti. Nukariavimą lydėjo kolonizacija ir germanizacija. Germanizuojami prūsai bandė priešintis. Plačiau autoriaus aptariami prūsų sukilimai. Kai prūsams nepavyko

išsilaivinti, jie neišvengė germanizacijos ir ilgainiui įsijungė į vokiečių tautą.

Autorius prie Prūsijos istorijos prijungė dar kelis epizodus, perkeltus iš raštų LE: Prūsų plėšėikos, Prūsų sąjunga, Driejų sąjunga, Rytrūšiai, Senoji Karaliaučiaus istorija, Karaliaučiaus apygarda, Labguvos istorija, Elbino istorija, Dancigas ir jo istorija, Dancigo vyskupija, Pamaris, Pamarėlis. Šiais epizodais straipsneliais smulkiau pavaizduojama visa Prūsijos istorija, kiek ji sijo su senuoju prūsų kraštu.

Toliau pateikiami taip pat enciklopediniai straipsniai, liečiantieji Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos istoriją. Čia įeina Pamarėlis, Palenkė, Pagirys, Olyka, Okos aukštupio kunigaikštijos, Odojevas, Pėremišlio kunigaikštija, Ugra, Dniepro baseino plotai ir baigiama eilė straipsnių neenciklopediniu intarpu: Konstantinopolio santykiai su Lietuva. Čia pasakojama, kaip Vytauto metu planuoti Lietuvos santykiai su Bizantijos patriarchatu, svarstyta rinkti Lietuvai metropolitą ir įvesti stačiatikybę į patį valstybę. Klausimas svarstytas iki Vytauto mirties ir iš dalies iki Konstantinopolio užkariavimo (1453).

Paskutiniui skyriui „Senovės lietuvių tikėjimas ir kultūra“ apžvelgiama lietuvių pagonybė. Ilgas skyrius, teikiąs daug palaidų teiginių, parinktų iš daugybės šaltinių. Daugiausia remiamasi XVI-XVII a. šaltiniais, nors iš jų nedaug ką autorius galėjo pasisemti pagoniškam tikėjimui. Jis pats pastebi: „Visai nenuosekle senajam kultui priskirti tai, kas buvo užrašyta tik XVI a. gale XVII a. Juk per tuos 200 metų, kai pagonybė iš viešo gyvenimo išvairta buvo, žmogaus smegenyse maišėsi senieji tikėjimai su nugirstomis krikščioniškomis sąvokomis“ (335 p.).

Tačiau autorius vis dėlto atsižvelgė į du vėlyvus šaltinius ir pagal juos pakalbėjo apie pagonišką lietuvių kultą. Vieno šaltinio autorius buvo Jeronimas Pragietis iš XV a. pradžios. Jis pirmas pasakojo apie žalčio garbinimą. Pasak Pragiečio, kiekvienas namų šeimininkas laikęs žaltį namų kerčioje ant šieno. Ten jam būdavo dedama maisto ir aukų, nes tie žalčiai turėjo būti „namų dvasios“.

Jeronimas kalbėjo ir apie senovės lietuvių ugnies kultą. Ją saugojo dvasininkai, kad neužgestų. Keliaudamas per Žemaitiją, Jeronimas aptikęs gerbiančius saulę ir tam tikru kultu reto didumo geležinį kūjį. Dvasininkai misininkui paaiškino, jog daug mėnesių saulės nebuvo matyti, nes ją galingas karalius buvo uždaręs tvirtovės bokšte. Tada Zodiako ženklai su dideliu kūju sugriovė bokštą ir saulę grąžinę žmonėms. Tas kūjis užsitarauja žmonių pagarbos.

Jeronimas dar suradęs gyventojų, kurie garbinę dvasiom skirtus miškus. Juo aukštesni medžiai, juo didesnėje pagarbėje jie laikyti. Miško viduryje augęs didelis ąžuolas buvo laikomas galingosios dievybės buveinė.

Dar kiek platesnį liudijimą apie seną lietuvių kultą skaitome Dluogošo (1415-80) Lenkijos istorijoje. Dluogošas kalbėjo apie medžių kultą ir apie šventuosius miškus, kuriuose medžiai ir žvėrys neliečiami ir patys miškai neįžengiami. Pasakojama, kad įžengsiejį į juos būdavo dvasių smaigiami ar netekdavo akies, išsiskudavę ranką, koją. Tik avinų ir veršių aukomis žmonės galėdavo susigrąžinti sveikatą. Dluogošas irgi mini žalčių bei gyvačių garbinimą. Jis išsitarė apie žalčius, esą juose gyvenusios dievybės. Jie būvę namuose laikomi, pienu girdomi ir jiems aukoti gaidžiai. Dluogošas mini dar vieną dalyką, būtent vėlių kultą, taip pat ir vėlėms duodamas aukas. Pagal jį, tam tikrose vietose miške, kur lavonai būdavo deginami, vėlėms būvę dedamas maistas. Jis būdavo paruoštas iš tešlos surių formos. Gėrimas midus būdavo pilamas į patį židini. Taip žmonės

darydavo tikėdami, kad mirusiųjų vėlės, kurių kūnai šiuose židiniuose buvo sudeginti, naktį ateinančios, valgančios ant padėklų esantį maistą ir geriančios į pelenus supiltą midų.

Žemaičiai taip pat pažįsta ir spalų pirmosios dienos šventes, labai iškilmingai rengiamas tam tikruose miškuose. Į tas šventes susirinkdavo visos apylinkės žmonės, atsišėdami valgio ir gėrimo. Pasivaishinę aukodavę dievams, ypač Perkūnui, gėrimus ir valgius.

Be šių dviejų autorių kiek plačiau atpasakotų liudijimų Ivinskis pateikia kiek daugiau trumpų pastabėlių, lietuvių pagonišką kultą. Iš viso skyrius „Senovės lietuvių tikėjimas ir kultūra“ užima 100 psl. Tame veikle ir yra pirma išsami studija mūsų istoriografijoje.

Prie tikėjimo studijos duodama Vilhelmo Mannhardto recenzija veikalų „Lettö-Preussische Goetterlehre. Magazin der Lettisch-Literarischer Gesellschaft“ XXI, Riga 1936. Ivinskio Mannhardto recenzija gali būti laikoma jos papildymu. Ji išleista 1936 m., pralinkus 57 metams nuo autoriaus mirties. Per tą laiką jos rankraštis buvo naudojamas ir papildomas daugelio autorių. Skaitytas gauna progos įsitikinti, kad recenzentas Ivinskis pasirodė geras senovės lietuvių tikėjimo ir mitologijos faktų žinovas. Jis per 7 puslapius dėsto faktus, kurie nebuvo žinomi pačiam Mannhardtui ir jo rankraščio naudotojams. Baigdamas recenziją, mūsų autorius pastebi, kad Mannhardtas vis dėlto atliko didelį darbą, kad jame yra platus literatūros sąrašas ir labai geras registras, kuris palengvina tuo rinkiniu naudotis (428 p.).

Atskiros studijos

Plačios apimties raštų rinkinys baigiamas keliomis atskiromis studijomis. Pirmą jų yra „Trys lenkų knygos apie senuosius prūsus“. Studija parašyta trijų Torno universiteto profesorių. Vienas jų, H. Lowmianskis pasakoja apie pagoniškų prūsų buitį. Antras, K. Tymienieckis, aprašo lenkų misiją Prūsijoje ir kryžiuočių pakvietimą. Trečioji — S. Zajaczkovskio studija skirta prūsų užkariavimui ir jų krašto kolonizacijos pavaizdavimui.

Apsiribodamas bendrybėmis, Ivinskis pabrėžė tik bendrą autorių tendenciją iškelti lenkų vaidmenį prūsų istorijoje. Lenkų įtaka ir jų buitis būtų galėjusi turėti persvarą prūsiose, jei kryžiuočių ordinas nebūtų buvęs pakvies-tas. Pakviesus ordina, atsivėrė kelias vokiškai kolonizacijai ir prūsų asimiliacijai.

Platesnio ir gilesnio užmojo straipsnis — „Krikščioniškos Vakarų Europos santykiai su pagoniškąja Lietuva“. Išvedami du veiksniai, jungusieji pagoniškąją Lietuvą su krikščioniškais Vakarais: riterių ordinas ir kryžiaus karai. Dėl šių dviejų veiksmų mūsų autorius įmantriai samprotavo: „Abi tos sąvokos Lietuvos istorijoje, tradicijoje yra pakankamai nuvalkiotos, sušablonintos vis tu pačių posakių trafaretu, vartojama vadovėliuose, brošiūruose, straipsniuose“ (433 p.). Beveik visą straipsnį skiria tu sąvokų aiškinimui. Užsimenama, kaip Vakarų krikščioniškame pasaulyje imti teisinti kryžiaus karai, kitaip tarant, priverstinis pagonių krikštus. Autorius tik prabėgomis ji palietė, nors klausimas būtų vertas monografinio tyrinėjimo. Jis palaikė kryžiaus karais ir nesėkmingus vokiečių sąsų karus su vėndais Europoje. Apsiribojant trumpa pastaba galima pasakyti, kad iš šio straipsnio matyti, jog Ivinskio būta žiningo autoriaus ir viduramžių istorijoje.

(Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

SVIETIMO GAIRES. Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Nr. 36, 1986 m. gruodis. Leidžia JAV LB švietimo tarnyba. Redaktorius ir administratorius — Juozas Placius. Išleista 4 kartus per metus. Prenumerata — \$5.00. Adresas: 3206 W. 65th Pl., Chicago, IL 60629, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Alfonso Dargio tapybos ir grafikos darbų paroda, truksianti iki gegužės 27 d., buvo atidaryta balandžio 30 d. V. Vokietijoje, Konstanco universiteto galerijoje. Dail. A. Dargis, gimęs 1909 m. gegužės 12 d. Žemaitijoje, yra tapytas dekoratorius, 1936 m. baigęs Kauno meno mokyklos dekoracijų studiją. 1936-40 m. tobulinęs Vienos dailės akademijoje, grafikoje pasižymėjęs spalvotais medžio raizniais. Pokaryje gyveno Ročesteryje, kur turėjo savo dailės studiją. Ją laimėjęs JAV LB kultūros tarnybos dailės premija 1983 m. V. Vokietijon grįžo 1985 m. ir kūrybinį darbą ten dabar tęsia Šveicarijos pasienyje, Friedrichshafene prie Bodeno ežero.

Torontietis Romas Gudas, dėstantis anglų kalbą aukštesnėse Graikijos mokyklose, išleidinė knygą anglų kalba „The Bitter-Sweet Art. Karaghoziis. The Greek Shadow Theater“. Dalis šios knygos parašyta minėto autoriaus, kita dalis yra jo vertimai iš graikų kalbos. Knygoje išsamiai nagrinėjamas vadinamasis šešėlių teatras, buvęs populiarius Vidurio Azijoje bei Tolimuosiuose rytuose, vėliau pasiekęs Artimuosius rytus ir Europą. Knyga Graikijoje išleido „Gnosis“ leidykla 1986 m. lapkričio mėnesį. Ji iliustruota nespaltvotomis ir spalvotomis nuotraukomis, turi 263 psl., gali būti įdomi teatro istorijos mėgėjams.

Balzeko kultūros muziejus Čikagoje savo šaltinių ir tyrimų centro vedėju pakvietė dr. Dovydą Fainhauzą ir sutiktuves jam surengė muziejaus bibliotekos kovo 1 d. Dr. D. Fainhauzas, gimęs 1920 m. Vilniuje, yra istorikas, gerai susipažinęs su XIX a. Lietuvos istorija. Studijas Vilniaus universitete baigė 1948 m., doktoratą gavo Leningrado universitete 1955 m., tobulinosi Sorbonos universitete Paryžiuje. Vilniaus universitete docento teisėmis 1948-59 m. dėstė R. Europos ir visuotinę istoriją. 1960-69 m. dirbo Lenkijos mokslų akademijos istorijos institute Varšuvoje. Atvykęs Izraelin 1969 m., profesoriaus Jeruzalės hebrajų universitete. 1974 m. atvyko į JAV ir įsikūrė Čikagoje. Čia jis parašė 1977 m. išleistą Čikagos lietuvių socialinės bei kultūrinės istorijos veikalą „Lithuanians in Multi-Ethnic Chicago until World War II“.

Speciali popietė Melburno Lietuvių namuose kovo 15 d. buvo skirta sutikti iš gastrolių JAV ir Kanadoje namo paskirsdusiai „Svajonių“ trijulėi. Virginiją Bruožytę, Birutę Kymantienę ir Žitą Prasmutaitę su gėlių puokštelėmis pasveikino Australijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Andrius Vaitiekūnas ir jaunimo kongreso rengėjų komiteto pirm. Henrikas Antanaitis. Pagrindinį pranešimą apie kelionę ir sėkmingus koncertus padarė jas išvykoje lydėjęs H. Antanaitis. Įspūdišiais dailios ir „Svajonių“ narės. Didžiausia staigmena laukė soprano Virginijos Bruožytės. Ji 1986 m. baigė dainavimo studijas Melburno universiteto konservatorijoje ir rugpjūtio 8 d. dalyvavo baigiamajame instrumentalistų bei vokalistų koncerte. Jaunoji sol. V. Bruožytė tada su pilnu kameriniu orkestru lotynų kalba atliko W. A. Mozarto motetą „Exsultate et jubilate“ („Linksminkitės ir džiaukitės“). Australijon sugrįžusios V. Bruožytės dabar laukė praešimas, kad ji yra priimta soliste į Viktorijos valstijos operą Melburne.

Metinis dienraščio „Draugas“ koncertas čikagiečiams šiemet buvo surengtas kovo 28 d. Marijos gimnazijos salėje. Koncertan įsijungė keturi solistai — sopranas Diana Vytell (Vaitelytė) iš New Haven, Conn., kalifornietis tenoras Antanas Pavasaris, mezzosopranas Aldona Stempuženė ir baritonas Algirdas Brazis. Akompaniatoriumi buvo pakviestas Robertas Mockus. Koncertą S. Šimkaus ir G. Faure dainomis pradėjo Čikagoje pirmą kartą pasirodanti sol. D. Vytell, amerikiečiams dainuojanti operose, operetėse, simfoniniuose koncertuose. Stasio Šimkaus kūrinį, matyt, jo šimtojo gimtadienio proga neužmiršo ir kiti solistai — A. Pavasaris, A. Stempuženė, A. Brazis. Antrojo koncerto dalin buvo įjungtos operų arijos, duetai, kvartetas iš G. Verdi „Rigoletto“. Sėkmingą koncertą suorganizavo „Draugo“ renginių komitetas, vadovaujamas Marijos Remienės.

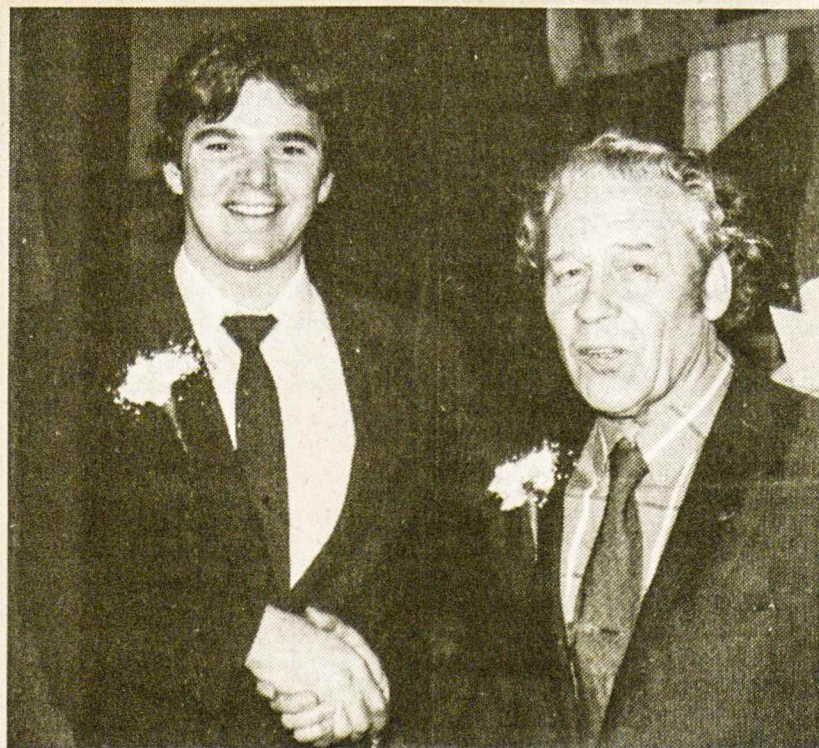
Būrys kauniečių dailininkų, dirbančių dailiosios keramikos gamyloje „Jiesia“, savo darbams sėkmingai panaudoja kaulų porcelianą, pasižymintį baltumu, skaidrumu ir trapumu. Pirmąją porcelianinės mažosios skulptūros darbų parodą Kauno fotomeno galerijoje surengė keramikė Valerija Liaugaudienė, 1984 m. baigusi Vilniaus dailės instituto vakarinę fakultetą Kaune. Kartu tai buvo ir pirmoji stambesnė lietuviško porceliano paroda. Mažajai skulptūrai atstovauja dail. V. Liaugaudienės kūriniai — „Aukojimas žalčiui“, „Nesuvaldomi disikai“, „Išsugokim paukščiui namus“, „Laivas į nebūtį“. Juos ir kitus darbus jungia pagrindinis kūrinys „Quo vadis?“ („Kur eini?“). Lankytojus žavėjo dail. V. Liaugaudienės kūriniais panaudoto porceliano baltumas, lengvumas ir peršviečiamumas. Lietuviškasis porcelianas yra jaunas, pasirodęs tik aštuntajame dešimtmetyje.

Kauno J. Guodžio aukštesniosios muzikos mokyklos liaudies instrumentų orkestras, vadovaujamas Liongino Gadliausko, dideliu koncertu paminėjo du veiklos dešimtmečius. Šiame laikotarpyje orkestras iš kaulaus studijinių poreikių ansambliuko išaugo į ryškų koncertinį kolektyvą, sugėbantį atlikti visas lietuvių kompozitorių kūrinių partitūras, nors jo sudėtis pilnai pasikeičia kas ketveri metai. Sukakčiai skirtame koncerte skambėjo lietuvių kompozitorių kūriniai. Klasikai atstovavo J. Švedo „Klonių aida“, su jaunatvišku užsidegimu atlikta humoristinė V. Bagdono uvertiūra „Sartai“. Liaudies instrumentų orkestras taipgi atliko A. Bražinsko, V. Mikalausko, B. Dvariono, A. Lapinsko, V. Švedo, V. Juozapaičio pjeses, R. Zigaičio, L. Abariaus ir L. Poviličiaus dainas, solistais pasikvietęs mokyklos dėstytojus J. Bukauskaitę ir V. Čepkų, moksleivį A. Adomavičių.

Kazys Ambrasas, literatūros kritikas, staiga mirė Vilniuje balandžio 11 d. Velionis, gimęs 1931 m. birželio 25 d. Joniškio apskrities Gaščiūnų kaime, lietuvių kalbą ir literatūrą studijavo Vilniaus universitete, dirbo savaitraščio „Literatūra ir menas“, leidyklos „Vaga“ redakcijoje. Literatūrinėje kritikoje plačiau pradėjo reikštis nuo 1952 m. Yra palikęs straipsnių knygas „Literatūros akiračiai“, „Kritikos etudai“, „Mintys kelyje“, „Pažangioji lietuvių kritika“, monografiją „Skaitau Baltuši“, studiją „Romano likimas, arba Liudo Vasario draugai ir prieštari“, analizuojančią V. Mykaločia-Putino romaną „Altoriai šešėlyje“. Už kritikos darbus yra laimėjęs respublikinę 1979 m. premiją.

Šaulių kultūros namuose pasibaigė respublikinis saviveiklinių Lietuvos dūdų orkestrų konkursas „Gaudžia trimitai“. Baigminėje geriausiųjų kovojose susitiko 34 orkestrai, kuriems teko varžytis keturiose grupėse. Geriausių orkestrų grupėje pirmą vietą laimėjo A. Ziegoriaičio vadovaujamas „Kybartų“ orkestras, kurį vertintojai pripažino ir geriausiu saviveiklinių orkestru visame konkurse. Antroji vietą teko V. Kerbelio vadovaujamam Vilniaus universiteto studentų orkestrui „Ok-tava“, trečioji — Kauno „Pluoštai“ su vadovu J. Kučiasku. Rationų centrų grupėje dvi pirmąsias vietas išsikovoję Jurbarko rajono statybos valdybos ir Kupiškio rajono kultūros namų orkestrai, vadovaujami A. Lapės ir V. Mulerčiko. Antrąją vietą užėmė Biržų rajono kultūros namų orkestras su vadovu G. Korsaku, trečiąją — V. Balčiūno vadovaujamas Kaišiadorių rajono kultūros namų orkestras. Miestų grupėje vertintojų komisija, vadovaujama prof. E. Brazausko, I vieton įjungė du orkestrus: Palangos miesto kultūros namų (vadovas R. Petraitis) ir Vilniaus elektromechanikos techniku (vadovas A. Kučiškas), II vieton — Klaipėdos „Trinyčių“ klubo (vadovas A. Duoblys) ir Vilniaus elektros suvirinimo įrengimų (vadovas T. Jurkūnas) orkestrus, III vieton — Kauno miesto radijo gamyklos orkestrą su vadovu J. Kupstu ir R. Jočio vadovaujamą orkestrą iš Alytaus. Zoninių bei kaimo kultūros namų grupėje I vietą teko Mažeikių elektrotechnikos gamyklos orkestrui, dirguojamam R. Bagdonaitis, II vietą — Telsių rajono Viešvėnų kultūros namų muzikantams.

V. Kst.

Kantatos „Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva“ autoriai — muzikas ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS ir poetas dr. HENRIKAS NAGYS. Jų kantata bus atlikta Montrealyje 1987 m. gegužės 23 d., minint Lietuvos krikščionybės sukaktį Šv. Kazimiero šventovėje

Nuotr. A. Mickaus

Naikinamos knygos Vilniaus universitete

ALGIRDAS GUSTAITIS

Profesorius Paulius Galau-nė 1921 m. sudarė į Rusiją ir i Sovietų Sąjungą iš Lietuvos išvežtų knygų ir kitokių vertybių sąrašą, kurį paskelbė žurnale „Židinys“ (Kaune) 1922-1923 m., nr. 9, 10, 11. Čikagoje gyvenančio E. Jasiūno dėka tatau perspausdinta 107 psl. knygtelėje, pavadinioje „Lietuvos kultūros turtų likimas“. Atspausdinta tikta 25 egz. Vieną egz. man atsiuntė.

Tenai skaitome, kad 1842 m. Vilniaus R. K. Dvasinė akademija su biblioteka perkelta į Petrapilį, atiduota R. K. Dvasinei akademijai, Vasiliaus saloje. Tenai pervežta 33.000 tomų. Tuo laiku iš Vilniaus universiteto į Charkovo universiteto biblioteką nusiųsta daugiau kaip 3.000 tomų, į Kijevo un-to biblioteką 25.973 tomai, į Pulkovo observatorijos biblioteką 500 tomų. Čia tik maža dalis iš minėto straipsnio 74 psl.

Be istorinės dokumentacijos tautos nyksta. Rusai (sovietai) tai gerai žino, jie stengiasi nerusų istoriją, dokumentus, kultūrines vertybes naikinti, pasivogti, jomis naudotis kaip savomis, nuslėpti.

Laima Kizelytė atsargiame straipsnyje „Knyga nėra daiktas“ („Kultūros barai“, psl. 3-6, nr. 3, Vilnius, 1987 m.) kalbasi su *Levu Vladimirovu*. „1915 metais gresiant vokiečių okupacijai, rečiausiu rankraščių ir knygų rinkiniai buvo išgabenti į Rusijos gilumą. Sykiu išvežti ir Istorijos muziejaus eksponatai“. 1948 m. L. Vladimirovas, paskirtas Vilniaus universiteto bibliotekos direktoriumi, norėjo prieš 130 metų ar kitais laikais į Rusiją išvežtas knygas grąžinti į Vilnių. „Iš įvairių Tarybų Sąjungos bibliotekų pavyko surankioti ir grąžinti, berods, apie 15 tūkstančių retų knygų.“ Nė viena Lietuvos biblioteka iki 1957 m. neturėjo M. Mažvydo „Katekizmo“. Tą knygą rado Odesos mieste, M. Gorkio mokslinėje bibliotekoje. Tenai ji buvo vienintelė lietuviška knyga, ir jei kas paprašydavo lietuvių kalbos vadovėlio, gaudavo Mažvydo 1547 m. „Katekizmą“. Tą knygą iškeitė į didžiulį, ištaigingą Ortelių „Jūros atlasą“. Taigi rusų išvogtą iš Lietuvos knygą teko išpirkti.

Bibliotekose knygos daugėja. L. Vladimirovas žinojo, kaip atrodo Vilniaus universitete buvusios knygos, jas atpažino iš apdarų. Iš pradžių rusai nenorėjo kalbėti apie knygų grąžinimą, bet aukštą sovietų pareigūną paskatino V. Lenino dekretas apie knygų ir muziejinių kolekcijų grąžinimą Lietuvai. Sovietų kultūros ministerio pavaduotojas išdavė raštą: „Knygos

teisėtai priklauso Vilniaus universitetui ir turi būti jam grąžintos, išskyrus tas, kurios yra svarbios rusų kultūrai. Tas pats liečia ir muziejines vertybes“ (4 p.).

Suprantama, įrašas „išskyrus tas, kurios yra svarbios rusų kultūrai“ gali užkirsti daugelio knygų, archyvų atgavimą. Apdairiai dėstant galima daugiau laimėti. Jam pavyko atgauti M. Daukšos 1595 m. „Katekizmą“ ir dar 106 kitus

senus spaudinius. Jis senų lietuviškų knygų įieškojęs trejus metus.

Gaisrai bibliotekoje

Sovietinės okupacijos metu Vilniaus universiteto biblioteka buvo reikalinga kapitalinio remonto. Tam reikalui pinigų negavo, bet... „ištikio gaisras. Žuvo knygos. Ištisa tarbinės mokslinės periodikos kolekcija“ (5 p.). Rašė, prašė pagelbėti.

„Visad reikia klausyti sąžinės. Taip, man skaudu, kad gaisras, tasyk įvykęs iš skurdo, nebuvo paskutinis. Nežinau priežasčių, kodėl vėl degė universiteto biblioteka, negaliu, nepajėgiu suprasti, kodėl senos, vertingos, tik tiek tiek apdegusios knygos buvo pavestos makulatūra. Bibliotekos direktorė sakosi nieko nežinojusi apie knygų naikinimą. Ukio skyrius laikė, kad tai ūkinis reikalas, menkniekis. Rečiausios knygos! Žuvo per gaisrą bibliografinio skyriaus knygotyris fondas. Turėjome visų knygų ir bibliotekų katalogus, išspausdintus Lietuvoje XVII a., daug knygotyris literatūros. Stengėmės tą fondą turtinti, nes tai — bibliotekos protas. Ir štai...“ (6 p.).

Jie norėtų Saulėtekio studentų miestelyje turėti bibliotekos katalogo antrininką, kuris būtų saugomas magnetinėse disketėse.

Gera lietuviška knyga yra daugiau kaip daiktas, ji — tautos daleyte, kartais net istorinis rodiklis, kilmės ir sąžinės aidas.

VYTAUTAS KASTYIUS

Laiškas motinai

Ar Tu gyva, Motut?
Ligi mirties kartu norėjom būt
Senuosius tėviškos namuos,
Likimas prievarta išskyrė...

Miglotoj mano atminty
Takai bėsta,
Takeliai laimėn išminti.

Užgeso džiaugsmo žiburiai
Virš gimto miesto,
Mirties procesija gyvų
sutikt ateis.

Bet aš tikiu, ir Tu tikėk,
Kad laimės blizganti žvaigždė
Mus Lietuvai naujai nušvis,
Tegu tik ūkanos dangum
pracina!...

Trondheimas, Norvegija,
1945 m. liepos 7 d.

ANTANAS SIGMUNDAS

Svieski marių žvaigždė!

Tavo bluoosto sapne
Pragyds lėlija,
Tavo sapno namuos
Atsibus žarija.

Ir nuščius, nulinguos
Mėlynuos ežeruos
Balto pieno puta,
Marių džiaugsmo daina.

Būk nakties vėlele,
Sviesk mums marių žvaigždė,
Tik nelėk, tik nelėk
Tu į šiaurę gulbe.

Ten šalti ežerai,
Be paukštelių liūnai,
Ten akelės žmogaus
Nebemato dangaus.

Karaliūnų kapai,
Ir miškų milžinai
Šaukia amžinai tave —
Sviesk mums marių žvaigždė!

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.p.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	6 %
180-364 d. term. ind.	6 1/2 %
1 metų term. indėlius	7 %
2 metų term. indėlius	7 %
3 metų term. indėlius	7 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	7 1/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	7 1/4 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	7 1/2 %
RRSP-1 metų term. ind.	7 1/2 %
Specialią taup. s-tą	6 1/4 %
Taupomąją sąskaitą	6 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	6 1/4 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	10 1/2 %
Sutarties paskolas nuo	10 1/2 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	9 1/2 %
1 metų	10 %
2 metų	10 1/2 %
3 metų	9 1/4 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	9 1/4 %
Draudžiamas asmeninės ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI virš 34 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA ONTARIO DRUG BENEFIT RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTOVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

"Bache Securities" registruotas atstovas
VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.
"TREASURY BILLS" – mokami aukščiausi nuosimčiai už 30 d., 60 d., 90 d. ir vienerių metų investavimus.
Mielai jums patarnaus šerų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.
Tel. 860-3280
18 King St. E. Toronto, Ont., M5C 1E3

PASIRINKITE SAU NAMĄ -
SU
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2639

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (i pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Dalis Toronto lietuvių 1987 metų golfo sezono atidaryme

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

to teisė buvo suteikta visoms Kanados provincijoms, bet ja tebus galima pasinaudoti reformose, kurios lies Kanados parlamentą, senatą, teritorinius provincijų pakeitimus ar naujų provincijų įsteigimą pakeistose teritorijose. Šis sutarimas pirmiausia palies senatą, kurio reformų nori Vakarų Kanada. Joms sutarti bus sušaukta speciali ministerio pirmininko ir premjerų konferencija, o šiuo metu ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybė įsipareigojo atsisakyti skyrimų senatan partiniais motyvais. Kai senate bus laisvų provincijoms numatytų vietų, kandačius galės pasiūlyti premjerai.

Oficialus susitarimas su Kvebeku palietė ir aukščiausias Kanados teismą, turintį devykis narius, kuriuos paskiria Kanados vyriausybė. Lig šiol būdavo laikomasi neoficialaus principo po tris teisėjus skirti iš Kvebeko ir Ontario provincijų, du iš Vakarų Kanados ir vieną iš Atlanto provincijų. Dabar ta neoficiali formulė, Kvebekui užtikrinusi tris teisėjus aukščiausiajame Kanados teisme, bus įtraukta konstitucijon. Savo kandidatus turės pasiūlyti provincijų vyriausybės, o Kanados vyriausybė bus palikta teisė atsiųsti pasiūlytą kandidatų sąrašą ir paprašyti kito. Konstitucijon bus įtraukti ir imigracijos reikalai. Ateivių įsileidimą, iskaitant ir politinius pabėgėlius, tvarkys Kanados vyriausybė. Ateiviai provincijoms betgi teks pagal turimų gyventojų nuosimčius. Kvebekui bus paskirta 5% daugiau ateivių kompensuoti vėlesniam jų išsikėlimui į angliškąsias provincijas.

Konstitucijon taipgi bus įrašyta teisė provincijoms atsisakyti bendrai finansuojamų programų, kai jos paliečia provincijų gyventojų reikalus, priklausancius provincinėm vyriausybėm. Tokiu atveju Kanados vyriausybė iš programos pasitraukiančiai provincijai tu-

rės atiduoti jai priklausancią finansinės paramos dalį. Šios nuolaidos labiausiai reikavo Kvebekas, kartais norintis turėti atskiras savo programas. Konferencijoje pasiektas sutarimas betgi neleis provincijoms pasitraukti iš tokių jau veikiančių bendrų programų, kaip Kanados pensija ir sveikatos bei ligoninių drauda. Ministeris pirm. B. Mulrony, ovacijomis sutiktas parlamente, džiaugėsi, kad naujoji konstitucija dabar jungs visą Kanadą. Specialistai tik turi paruošti su Kvebeku sutartų pakeitimų tekstą, kuris bus įtrauktas konstitucijon sekancioje Kanados ministerio pirmininko ir provincinių premjerų konferencijoje. B. Mulroniui, žinoma, labiausiai rūpėjo politinė susitarimų su Kvebeku nauda. Naujosios konstitucijos tėvu tapo ja Kanadai parūpinęs P. E. Trudeau, bet jis ją priėmė ir paliko be oficialaus Kvebeko vyriausybės parašo. Kanados federacijai priklausantis Kvebekas liko už Kanados konstitucijos ribų. Kvebeko įjungimu B. Mulrony tampa Kanados vienetoju, ir jis, žinoma, tikisi savo bei konservatorių partijos prestižo atkūtimo.

Kritikai, šiltai sutikę ministerio pirm. B. Mulronio laimėjimą, dabar jau pradeda galvoti ir apie to laimėjimo nuolaidomis atneštą kainą Kanadai. Nuogastaujama, kad ja dabar bus dar sunkiau valdyti, kai visos provincijos gavo veto teises parlamento, senato, teritorinių pakeitimų reikaluose ir netgi teisę pasitraukti iš bendrų programų ateityje. Nejučiomis kyla klausimas, ar ne per daug bus brangus Kanadai B. Mulronio pasiektas Kvebeko įjungimas konstitucijon?

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

SAULĖ, ŽAIDIMAI, ŠYPSENOS, GRYBAI, EŽERAS, SOKIAI, LAUŽAI, ISTORIJA, SPORTAS, DISKUSIJOS, CHORAI.
JAV LIETUVIŲ VASAROS STOVYKLA
JAUNIMO
SAJUNGOS
birželio 7-14 d.d.
Dainavos stovyklavietėje, Michigan, JAV
Kviečiamas visas Š. Amerikos jaunimas – 18-35 m. amžiaus
Pilna ir įvairi programa: paskaitos, užsiėmimai ir sportas, šokiai, laužai, žaidimai
Stovykla baigsis bendru
JAV LJS SUVAŽIAVIMU
1987 m. birželio 13, šeštadienį
ATVYKITE PABENDRAUTI, PASIMOKYTI, PASTOVYKLAUTII!
Kreiptis: JAV LJS vasaros stovyklos komitetas, P. O. Box 1071, New York, NY 10276, USA
Čikagiečiai gali kreiptis: JAV LJS KV, 5620 So. Claremont, Chicago, IL 60636, USA. Tel. (312) 778-2200
NAUJI DRAUGAI, PASKAITOS, JUOKAI,

Ateitininkų žinios

Jaunųjų ateitininkų sąjungos stovykla Dainavoje bus liepos 5-19 d.d. Kuopų globėjos vykstantiems į stovyklą turi parūpinti registracijos anketas. JAS centro valdyba kviečia moksleivius ir studentus nuo 16 metų amžiaus būti vadovais šioje stovykloje. Informacijų teirautis pas Laimą Braunę (3617 Fairview Ave., Oak Brook, IL 60521 arba skambinti tel. 312 – 654-4764).

Moksleivių stovykla Dainavoje prasidės liepos 19 ir baigsis rugpjūčio 2 d.d.

Metinė Toronto ateitininkų šventė bus birželio 7 d. Visų kuopų nariai organizuoti dalyvauja Prisiikimo parapijos šventovėje 10.15 v. Mišiose. Po Mišių bus apgė Parodų salėje. Šventės metu bus platinamas moksleivių paruoštas laikraštėlis "Pirmyn jaunime".

Studentų ruošimos studijų dienos "Kretingos" stovyklavietėje bus gegužės 29-31 d.d. Programa prasidės penktadienį, gegužės 29. 5 v.p.p. Stovyklos mokeskis: \$35.00 (Kan.), \$30.00 JAV. O.G.

Skautų veikla

Lietuvių skautų sąjungos 1987 m. vadovybės rinkimuose visi skautai-tės, turintieji 18 metų, turį teisę balsuoti, jeigu yra užsimokėję nario mokesčio už trejus metus. Kurie nėra užsimokėję, gali sumokėti kartu su registracija iki birželio 1 d. Visi turi užpildyti registracijos lapus ir pasiųsti rinkimų prezidiumo pirmininkui šiuo adresu: v.s. V. Varnas, 2307 Lyric Ave., Los Angeles, CA 90027, USA. Negavę registracijos lapų skambinkite: F. Mockus, tel. 489-7735. M.

St. Petersburg, Florida

NAUJOS KNYGOS SUTIKTUVĖS. 1987 m. balandžio 8 d. Amerikos lietuvių klubo Floridoje didžiojoje salėje gausiai susirinkusių lietuvių sutikti Dalilos Mackialienės naują romaną pasveikino St. Petersburgo lietuvių pensininkų klubo pirm. St. Lungys ir pakvietė dail. VI. Vaitekūną vadovauti šios kultūrinės popietės programai.

Literatūrinėje dalyje žurnalistas Jurgis Janušaitis visus supažindino su autore ir jos plačia visuomenine bei kultūrine veikla. Romaną "Beržas už lango" išsami aptarė dr. Vytautas Majauskas. Ištraukias iš romano skaitė J. Sodaitis ir J. Palulius. Literatūrinė programa buvo užbaigta paties autorės Dalilos Mackialienės nuoširdžiu padėkos žodžiu rengėjams, programos atlikėjams ir visiems dalyviams.

Naują ir gražią meninę programą atliko neseniai suorganizuota moterų dainininkių grupė, vadovaujama Reginos Ditičienės. Už lietuviškų dainų pyne joms ir A. Kusinskiui už žodinę dainų dalį publika audringai plojimais išreiškė nuoširdžią padėką. Programa baigta pensininkų klubo vardu kalbėjusio Br. Ginečausko informaciniu ir padėkos žodžiu.

Br. Ginečauskas savo kalboje pasidžiaugė gausiais šio renginio dalyviais ir priminė, kad Amerikos lietuvių pensininkų klubas St. Petersburge įsisteigė prieš 9 mėnesius. Pradžioje buvo tik 30 iniciatorių, o dabar yra 160 narių. Kartu su narių gausėjimu padidėjo ir klubo veikla. Pvz. šis renginys sulaukė 350 dalyvių. Tuo būdu išjudinama lietuvių visuomenė ir prisidedama prie lietuviškosios kūrybos ugdymo. Baigdamas savo kalbą, Br. Ginečauskas visiem išreiškė nuoširdžią padėką ir pakvietė scenon klubo pirm. St. Lungį ir programos atlikėjus į sceną paskutiniam ir mielaus susitikimui su autore bei klubiečiais. Šio susitikimo metu, publikai audringai plojant, rašytoja Dalila Mackialienė padovanavo klubo pirmininkui savo naująją knygą su gražiu įrašu, o klubiečiai įteikė jai ir muzikei Reginai Ditičienei po puokštę gėlių, o visi kiti gavo po gražų gėlės žiedą.

Visi dalyviai pensininkų klubo buvo pavaišinti užkandžiais ir šampanu. Vaisių metu romano autorė Dalila Mackialienė buvo pakeltas šampano tostas ir sugiedota ilgiausiu ir kūrybingiausiu metų linkėjimai. Už taip puikiai pasisekusį renginį St. Petersburgo pensininkų klubui priklausio nuoširdi padėka. A. G.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronto
Tel. (416) 624-8181

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

6 % už 90 dienų term. indėl.
6 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
7 % už 1 m. term. indėlius
7 % už 2 m. term. indėlius
7 1/4 % už 3 m. term. indėlius
7 1/4 % už GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
7 1/2 % už pensijų planą (variable rate)
7 1/2 % už 1 m. term. pensijų planą
7 1/2 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
6 1/4 % už specialią taup. s-tą
6 % už taupymo s-tas
5 1/4-6 1/4 % kasd. palūkanų sąskaita
5 1/4 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo	10 1/2 %
už nekeičiamą turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	9 1/2 %
2 metų	9 1/4 %
3 metų	10 % (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	8 3/4 % (variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.	

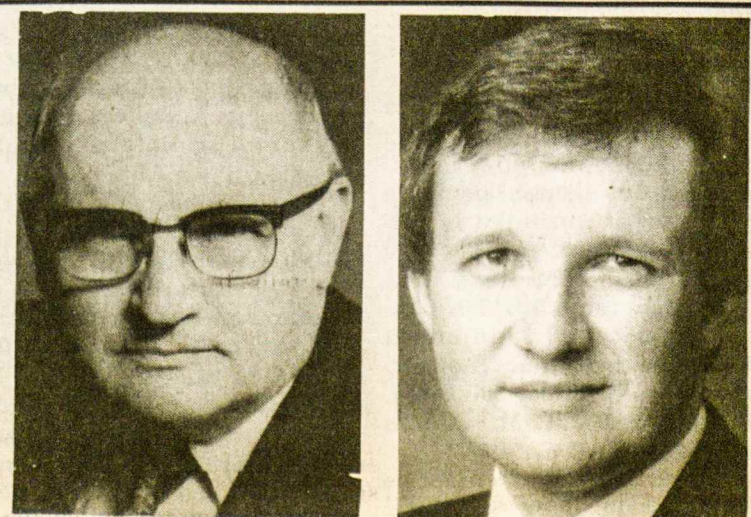
AKTYVAI virš 59 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydlyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

ALFONSAS GARBENS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, Jn. (sūnus), sueina į vieną istaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, Jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker
4887 dundas st. west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999
232-2322
PRINCE EDWARD ir BLOOR – trijų miegamųjų, puikiai išremontuotas, vienaugstis namas. Kaina – \$239,900.
BABY POINT – gražiai išremontuotas dviejų miegamųjų namas. Kaina – \$179,900.
HIGH PARK – trijų miegamųjų namas su garažu. Kaina – \$164,900.
ISLINGTON-DUNDAS – trijų miegamųjų, labai didelis sklypas. Kaina – \$289,900.
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVA VOKIEČIŲ SPAUDOJE

Š. m. kovo 17 d. "TŽ" Toronto kronikoje (savaitraštį gavau balandžio 23 d.) rašoma, kad vokiečių laikraštis "Deutsche Presse" Lietuvos nepriklausomybės progą išspausdino straipsnį su Lietuvos prezidento A. Smetonos nuotrauka "Zum Unabhaengigkeitstag Litauen". Jo autorius — estas dr. Olfred Aule.

Norėčiau pažymėti, kad straipsnis paimitas iš vokiškos "Elta-Pressedienst" š. m. 1 nr. Šis biuletenis siunčiamas ne tik Kanados vokiečių spaudai, bet ir vokiškiems laikraščiams JAV, Vakarų Vokietijos pasiuntinyboms Vašingtone, Niujorke. Taip pat Elta gauna Bundestago nariai, spauda, radijas ir televizija Vakarų Vokietijoje, įtakingi asmenys Austrijoje ir Šveicarijoje.

Bundestago narys, kalbėdamas šiemetiniame centriname Lietuvos nepriklausomybės minėjime Hiittenfelde taip pat pažymėjo, kad su Lietuvos byla jis yra gerai susipažinęs iš gaunamo "Elta-Pressedienst" biuletenio.

Mielai ir nemokamai Elta siuntinėsiu vokiškai kalbantiems lietuvių draugams Kanadoje ir JAV.

K. Baronas,
Franconville Str. 16,
6806 Viernheim, W. Germany

VARGINAMI SKAITYTOJAI

Ir vel visoje mūsų spaudoje randame tuos pačius, pažodžiui perrašytus straipsnius... Tiesa, jų autorius saugo įtakingi titulai, bet tai dar nereikia, kad tą privilegiją reikia išnaudoti. Tiek pažodžiui atpasakoto suvažiavimo ilgas reportažas, tiek apie lietuvių Japonijoje straipsnis mano buvo perskaitytas trijuose laikraščiuose. Eiliniai žurnalistai ir korespondentai, gerbdami savo redaktorių ir skaitytojų, to nedrįsta daryti. Pasitaikys reikalui, kad reikia rašyti ta pačia tema į kelis laikraščius, yra dedamos pastangos, kad straipsnis būtų skirtingas, į temą pažvelgiant iš skirtingų taškų, ją įvairuojant ir individualiai išvystant.

Kadaise ir "Tėviškes žiburių" redaktorius savo vedamajame pasisakė prieš tokį straipsnį "multiplikavimą", vieno teksto kopijas siunčiant visais mūsų spaudos adresais. Išimtis gali būti padaryta oficialiems, trumpiems komunikatams ar pranešimams, bet ne sieksinėjimams straipsniams. Skriaudžiami yra skaitytojai, kurie vien įvairumo ir skirtumų jieškodami, pranešimuose kelis mūsų periodinius leidinius. Skriaudžiami yra ir redaktoriai, kurie beveik vienu laiku gavę tokius straipsnius, juos savo laikraščiuose spausdina, o vėliau, tuos pačius straipsnius kitur pamatę, susiima už galvos... Kreiptis ir redaktorius tuo reikalu yra sunku, nes juos varžo baimė netekti bendradarbių. Kokia išeitis? Ogi tokia, kad straipsnis rašantis asmuo ar asmenys atsiųstų visą išdėstytą motyvus ir rastų laiko bei noro į mūsų spaudą pažvelgti su derama pagarba.

Aurelija Balašaitienė,
Cleveland, Ohio

Norite susipažinti su savaitraščiu "TEVIŠKES ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Toronto miestas

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

1987 metų gegužės 18 yra Viktorijos diena ir karalienės gimtadienis.

Tą dieną — 1987 m. gegužės 18 atmatos nebus išvežamos.

Reguliarus pirmadienio (gegužės 18-tos) atmatų išvežimas bus atliktas antradienį gegužės 19.

Reguliarus antradienio (gegužės 19-tos) atmatų išvežimas bus atliktas trečiadienį — gegužės 20.

Gegužės 20, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai nei kiti sunkūs daiktai.

Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui trečiadienį, gegužės 27.

PASTABA: Toronte yra 18 sandėlių stiklo ir metalo indų perdūmų. Vasario mėnesį buvo surinkta 333 tonos laikraščių, 40 tonų stiklo ir 6 tonos skardinių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 392-7742.

PRAŠOME NEDĖTI STIKLINIŲ ŠUKIŲ AR KITOKIŲ AŠTRIŲ DAIKTŲ Į PLASTIKINIUS MAIŠUS

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

PASIKEITIMAI LIETUVOJE

Labai gerai atsimenu 1945-48 m. laikotarpį pabėgėlių stovyklose V. Vokietijoje, kai viens kitą sveikindavom su šv. Kalėdom, linkėdami sekančias Kalėdas švesti Lietuvoje. Dabar, po 40 metų, toks optimizmas yra ne tik nublukęs, bet tiesiog nugrimzdęs į nekreiškonišką nevilį.

Perskaitęs "TŽ" 1986 m. "LKB kronikos" ištraukas, buvau pradėjęs kurti straipsnį "Popiežiaus elektromagnetinės radiacijos ginklas", panaudodamas sugretinimą su madingu amerikiečių "Star Wars" apsaugos projektu. Žinoma, popiežius "Star Wars" ginklų neturi, bet jis turi Vatikano radiją, kuris jau ilgus metus varžo rusiškų tamsybių savivaliavimą Lietuvoje. Straipsnyje norėjau įrodyti, kad paskutiniu laiku šioje kovoje prieš rusų okupacijos valdžią Vatikano radijas pirmąją, nustumęs tamsuolius į paskutinius apsaugos apkalus. Deja, M. Gorbachio įvykių greitis nustumė straipsnį į praeitį. Karas pasibaigė ne Vakarų, Vatikano radijo ar Lietuvos katalikų pergale, bet netikėtu Gorbachio Rusijos pasidavimu. Net patys maskviečiai per Australijos televiziją prisipažino, kad tai klasikinis komunistų žingsnis atgal.

Norima atstatyti sustingusią ekonomiką tada žengti du žingsnius pirmyn vėl į pasaulio "išlaisvinimo" mūsų klasių kovos sutartinimą. Ar šiom rusiškoms pastangoms pasiseks, nėra aišku. Tik žiūrėti iš Australijos pasaulio pusės ir spartiai augančių Japonijos, Pietų Kėrejos, Kinijos, Tailand, Hong Kongo, Singapūro ir kitų šio pasaulio galo kraštų ekonomijų, yra aišku, kad rusai spartiai skęsta vis į didesnę elgetyną. Nereikšmingumas ateityje jiems jau garantuotas.

Sprendžiant iš sovietinės spaudos Lietuvoje, rusiškų tamsybių grandys, kurios buvo surakinusios okupuotos Lietuvos dvasią, yra lyg ir palengvintos. Tikybos išpažinimo laisvė naujos politikos rėmuose yra neišvengiama. Vienintelis likęs tabu, kurį pabrėžė Gorbachiaus savo apsilankyme Latvijoje ir Estijoje ir kurį pakartojo okupuotos Lietuvos šefas P. Griškevičius, tai Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė, nes ši sąvoka gresia pačias rusų imperijai. Jos Gorbachiaus kol kas nenori atsisakyti.

Manyt, kad po 40 metų laukimo dabartiniai pasikeitimai susilauks didelio džiaugsmo lietuvių tarpe Vakaruose. Deja, atsargumas visą potencialų džiaugsmą suvaržo.

Kazys Kemežys,
Australija

PATIKO STRAIPSNIŲ

Pateko į mano rankas pora "TŽ" numerių. Patiko keli straipsniai. Vienas iš jų 1987.1.6 "Jūs ištremėte Ameriką" A. Gailienės. Kitas straipsnis nustebeinęs mane, buvo "Nežudyk mane — aš būsiu tavo saulė" toje pačioje laidoje. Tai pamokslas 1986 m. Kalėdų proga sakytas Lietuvoje... Noriu užsisakyti Jūsų laikraštį.

Raminta Marchertienė,
Hickory Hills, IL

Red. pastaba. "Nežudyk mane..." yra Telšių vyskupo A. Vaičiaus ganytojinis žodis savo tikintiesiems. Tokie vyskupų laiškai yra išsiuntinėjami klebonams iš anksto, kad galėtų juos perskaityti šventovėse atitinkama proga.

Jaunieji žiūrovai, įdėmiai sekantys sportines žaidynes ir susirūpinę savųjų laimėjimu

Nuotr. V. Maželio

Sukakties paminklas

Daugelyje lietuvių kolonijų JAV-se ir Kanadoje sparčiai ruošiamasi iškilmingai paminėti krikščionybės Lietuvoje 600 metų sukaktį. Connecticut valstijos ir kaimyninių vietovių lietuviai katalikai bene bus pirmieji Naujojoje Anglijoje, kur tokios iškilmės bus švenčiamos. Gegužės 7 d. visi renkasi į Hartfordo arkivyskupijos katedrą, kurioje bus jubiliejinės šv. Mišios. Jose dalyvaus pats arkivyskupas John F. Whealon, lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir dar 5 vyskupai su kunigais. Po Mišių bus švenčiamas lietuviškas kryžius, patatytas katedros aikštėje. Šio kryžiaus įrengimas pareikalaus nemažai išlaidų. Todėl sukakties komitetas kreipiasi į visus geros valios lietuvius, prašydamas paaukoti šiam projektui įgyvendinti sudarytam fondui. Aukas prašoma siųsti kun. Jonui Rikteraičiui (396 Church St., Box 514, New Britain, CT 06050), arba kun. Francis V. Karveliui (St. Joseph's Church, 46 Congress Ave., Waterbury, CT 06708). Šis Lietuvos pakelių kryžius yra padarytas lietuvių liaudies menininko, bus 30 metų aukščio ir pasiliks visiems laikams lietuvių tautos ištikimybės Kristui liudijimu pačiame Connecticut valstijos sostinėje. V. C.

London, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

vaikams: "Mūsų džiaugsmas — buvo ir jos džiaugsmas. Mūsų vargai — buvo ir jos vargai. Ir taip visą gyvenimą". Šią šeimą jungė nepaprastai glaudus ryšys tarp vaikų ir motinos, todėl su ja atsiveikinti jiems buvo nepaprastai sunku. Klebonas savo pamokslė ramino juos primindamas, kad mirtis nėra pabaiga, bet yra tik amžinybės pradžia, o vėlonę tiksliai apibūdino vienu sakiniu: "Nebuvo žmogaus, kuris būtų bent vieną blogą žodį apie ją pasakęs". Įvairumų pasižymintis užkandžių metu R. Vilembrekas apibūdino Švilpų šeimą, pabrėždamas, kad jie yra tokie motinos pavyzdžio auklėjimo dėka. J. J. kaitis iškėlė jos žymėtiną kuklumą. Sūnus Algimantas padėkojo visiems, atėjusiems su ja atsiveikinti ir ją padėdanti ir amžino poilsio vieta.

Tegul Viešpats priima abi mirusias savo tėviškon globon. D. E.

Tikra višta

Vieno skoto žmona iš vyro išprašė pinigų skrybelaitei nusipirkti ir pasipuosusi atėjo pasirodyti.

— Tai kas tos per plunksnos? — vyras parodė į skrybėlę.

— O, tai paprastos vištos plunksnos! — atsakė žmona.

— Gerai, jau gerai, — sušvelnėjo ir ponas vyras, — nors tiek malonu, kad nespūsoši svetimomis plunksnomis...

Vasario 16 gimnazija ir mūsų jaunimas

Vasario 16 gimnazija yra vienintelė mokykla laisvame pasaulyje, kur lietuvis jaunuolis gali mokytis ir baigti aukštesniąją mokyklą lietuviškoje aplinkoje. Pietų Amerikos jaunuoliams Vasario 16 gimnazija yra vienintelė vieta, kur jie gali išmokyti lietuvių kalbos, įgyti tautinį auklėjimą bei susipratimą.

Šią mokyklą išlaikyti būtų neįmanoma be vokiečių valdžios pagalbos. Vokiečių valdžia skiria daug pinigų mokyklos išlaikymui. Tačiau laisvojo pasaulio lietuviai turi parodyti, kad ir jie prisideda, kad ir jiems ši mokykla yra reikalinga. Jeigu mūsų vaikai šią mokyklą nesinaudos, jei mes šios mokyklos neremsime, tai ir vokiečių valdžia nutrauks paramą.

Šiais mokslo metais Vasario 16 gimnazijoje mokosi 82 mokiniai. Mokyklos mokinių sąrašuose randame lietuvių jaunuolių iš įvairių laisvojo pasaulio kraštų: 47 iš Vokietijos, 16 iš JAV-bių, 4 iš Kanados, 4 iš Australijos, 3 iš Argentinos, 2 iš Urugvajaus ir po vieną iš Venezuelos, Brazilijos, Dominikonų Respublikos, Malio — Afrikos, Šveicarijos ir Italijos.

Esant labai nepastoviai ekonominei padėčiai Pietų Amerikos kraštuose, tų kraštų lietuviams jaunuoliams reikalinga materialinė pagalba — stipendija ir kelionės išlaidos, kad jie galėtų gimnazijoje mokytis. JAV Lietuvių fondas donaičiai šelpia Pietų Amerikos lietuvių jaunuolius, skirdamas jiems pilnas stipendijas. Kelionės iš Pietų Amerikos į gimnaziją ir atgal labai brangios. Tačiau atsiranda dosnių susipratusių lietuvių, kurie tam reikalui suaukoja reikalingas sumas pinigų. Doktorų Sidrių šeima įsteigė mirusios motinos ir žmonos dr. Giedrės Šalčiūtės — Sidrienės atminimui fondą, iš kurio kas met skiria didelę sumą pinigų Pietų Amerikos lietuvių jaunuolių ke-

lionėms. Dr. Marija Arštikaitytė-Uleckienė iš Toronto atsiuntė didelę sumą pinigų, važiuojantiems į Vasario 16 gimnaziją neturintiems mokiniams paremti. Laiške ji šitaip rašo: "Siūlyčiau tam reikalui sudaryti atskirą fondą ir paskelbti spaudoje. Manau, kad atsirastų bevaikių šeimų, kurie apsiimtų vieną vaiką mėtams ar dviem į Vasario 16 gimnaziją išleisti." 1986 metais lietuvių daktarai savo metinės slidinėjimo išvykos metu suaukojo nemažą sumą pinigų jaunuolių kelionėms padengti, o tų pačių metų lapkričio mėn. Kanados daktarų sąjunga tam pačiam reikalui atsiuntė nemažą sumą dolerių.

Tikimės, kad mūsų dosnūs lietuviai sudarys sąlygas visiems lietuviams jaunuoliams, kurie tik nori gimnazijoje mokytis.

Rašytoja Sonė Tomarienė šiais metais Lietuvių rašytojų draugijos paskelbtame Alojzo Barono vardo novelės konkurse laimėjo premiją už novelę "Rozalijos teisybė". Laureatė laimėta premiją atsiuntė Vasario 16 gimnazijai paremti. Pridėjame laišką laureatė šitaip rašo: "Tikiu, kad Vasario 16 gimnazija yra svarbus veiksnys išeivių jaunimo tautiniam išsilaukimui, todėl \$500 premiją atiduodu jai". Tai gražus pavyzdys mums visiems.

Remkime Vasario 16 gimnaziją!

Raginkime mūsų jaunuolius ten važiuoti mokytis.

Asmenys, nori padėti neturintiems lietuviams jaunuoliams važiuojantiems į Vasario 16 gimnaziją, prašomi kreiptis: PLB Vasario 16 gimnazijos komitetas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Birutė Jasaitienė

Red. pastaba. Kanadoje Vasario 16 gimnazijos parama rūpinasi KLB švietimo komisijos narys L. Tamošauskas (236 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. M6J 3E1. Tel. 531-4469).

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gntaro
išdirbinių pasirinkimas.

1987 metų

EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

3. Birželio 25 — liepos 14 5. Rugsėjo 2 — 16
4. Rugpjūčio 17 — 28 6. Spalio 5 — 16

Grupės: gegužės 13, birželio 25 ir rugsėjo 2 lydesiu aš pats. Norintiems nupirkti automobilį arba ir kitus reikmenis. Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.

Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus. Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ
NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽININGAI IR
DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RUSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Motinos dienos pietus Anapilio salėje gegužės 10 d. surengė parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija. Meninę programą atliko pianinu — Gintaras Batūra, Daiva ir Kristina Baršauskaitės, eilėraštį skaitė Lina Mockutė. Po programos 120 asmenų vaišinosi J. Bubulienės paruoštais valgiais. Rengėjų vardų ši renginį pradėjo ir pabaigoje visiems padėjo V. Valiulis, pranešėjęs pareigas atliko G. Paulionienė.

— Pakrikštūta: Vido ir Violetos (Pilypavičūtės) Prasauskų dukrelė Aleksa-Janina; Liudo ir Teresės (Paznėkaitės) Bražukų sūnus Viktoras-Petras.

— A. a. Marija Počesiušienė, 89 m. amžiaus, palaidota lietuvių kapinėse gegužės 5 d.

— Klebonas kun. J. Staškus gegužės 8-10 d.d. vedė rekolekcijas Hamiltone jaunimui ir jaunom šeimoms. Hamiltono klebonas kun. J. Liauba, OFM, gegužės 10 d. sakė pamokslus Anapilyje Lietuvos kankinių šventovėje.

— Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas — gegužės 31, sekmadienį, 3 v.p.p. Ta proga Anapilio moterų būrelis rengia dailės parodą Anapilio Parodų salėje.

— Lietuvių kultūros muziejui papildomai paaukojo \$900 V. Matulaitis.

— Paaukojo lietuvių kapinėms: \$50 — A. Burduliene, V. Birštonas; religinei Lietuvos šalpai: \$100 — Z. T. Zaleskiai (a.a. Onos Zaleskienės atminimui); "Share Life": \$100 — J. Rovas; \$50 — J. Dzermeika (rinkliava — \$567); parapijai: \$100 — J. Kvederys.

— Mišios gegužės 17, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Janiną Dušlūnienę, 11 v.r. — už a.a. Veroniką Šeflerienę ir Prancišką Zakrevičių; Wasagoje 11 v.r. — už Petkevičių šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

— Trečios bangos surengtas koncertas "Dainuoja Violeta" susilaukė apie 120 klausytojų. Es-tradinio pobūdžio koncertą atliko dainininkė V. Rakauskaitė-Stromienė.

— 37-tųjų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių pokylis — šokis susilaukė per 350 sportininkų.

— Motinos dienos pietus suruošė LN ir LN vyrų būrelis. Visos mamos apdovanotos gėlemis ir vynu; pietavo savų šeimų tarpe. Dalyvavo per 400.

— Š. m. gegužės 12 d., 6 v.v., Kar. Mindaugo menėje ruošiamas "An Evening with Yuri Shymko MPP", kur bus pagerbtas provincinio parlamento narys renginyje su pilna vakariene. Pagrindinis kalbėtojas — Ray Hnatyshyn, teisingumo ministras.

— LN reikia baro tarnautojų. Suinteresuoti prašomi kreiptis LN raštiniėje arba skambindami tel. 532-3311 darbo metu.

— LN vyrų būrelis liepos 7, sekmadienį, kartu su "Atžalyno" tautinių šokių ansamblio tėvų komitetu ruošia metinę gegužinę prie Toronto esančiame Clairville parke.

— LN poilsio stovykla rengiama Tėvų pranciškonų stovyklavietėje Wasagoje rugpjūčio 8-16 d.d. Informaciją teikia ir registraciją veda V. Kulnys. Tel. 769-1266.

Tautybių savaitgalis "Karasaga" Mississaugoje buvo su-rengtas gegužės 8 ir 9 d.d. Šiais metais buvo įrengta 12 paviljonų ir parduota apie 5000 pasų, t.y. dvigubai daugiau negu pernai. Lietuvių paviljonas buvo įrengtas Lietuvos kankinių parapijos salėje Anapilyje. Jis buvo dailiai papuoštas lietuviško meno kūriniams. Veikė lietuviško maisto valgykla. Meninę programą atliko "Gintaro" šokėjų grupės. Paviljoną aplankė nemažai kitataučių, kurių tarpe buvo ir miesto burmistrė H. McCallion.

Kanados lietuvių kultūros muziejaus planai yra galutinai paruošti ir netrukus bus pateikti statybos rangovams, kad galėtų dalyvauti varžytinėse. Muziejus bus statomas Anapilyje kaip priestatas prie esamų patalpų. A. Kalnius, rašydamas apie tą muziejų "TŽ" 19 nr., paminėjo kai kuriuos Anapilio sodybos veikėjus. Papildant reikia pažymėti, kad pagrindiniai Anapilio veikėjai, daugiausia lėmę muziejaus statybą, yra šie: klebonas kun. J. Staškus, Anapilio sodybos korporacijos ir parapijos tarybos pirmininkas J. Andriulis ir Šv. Jono lietuvių kapinių komisijos pirmininkas Pr. Linkevičius.

IŠNUOMOJU vasarai Wasaga Beach kambarius. Gal būt ir su vaikais. Skambinti tel. 766-9876 Toronto arba kreiptis sekmadieniais 3240 Masle St., Wasaga Beach, Ont.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Gegužės 10, sekmadienį, Susitvirtinimo sakramentą per 11.30 v.r. Mišias 19 jaunuolių suteikė vysk. Paulius Baltakis, OFM, giedant parapijos chorui. Juos šiomis iškilmėm paruošė R. Girdauskaitė ir R. Punksis.

— Pakrikštūti: Shelley-Catherine, Aušros (Baziliauskaitės) ir Dana Wile dukrelė; Leigh-Mark, Julijos (Sergalytės) ir James D. McQuat sūnus.

— Gegužės 3 d. įvykusiam parapijos susirinkime išrinkta 15 parapijos tarybos narių: S. Baršauskas, V. Bireta, J. Genys, jn., A. Karkienė, Mary-Ann Kušlikienė, V. Marcinkevičius, V. Melnykas, J. Poškus, I. Poškutė, T. Prapakas, D. Pranaitienė, Al. Simanavičius, V. Siminkevičienė, O. Skukauskienė, D. Viskontienė. Pirmas susirinkimas pasiskirstymui pareigų bus gegužės 21 d., 7.30 v.v., Parodų salėje.

— Parapijos tarybos labdaros sekcija surengė vartotų drabužių ir daiktų išpardavimą ir padarė \$3000 pelno.

— Jaunų šeimų išvyka į Toronto salas bus gegužės 23, šeštadienį. Informaciją teikia J. Bušinskienė 842-6524.

— Maldos ir atgailos diena už Lietuvos laisvę ir pasaulio taiką — gegužės 13. Tą dieną gegužinių pamaldų metu bus pakartotas pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos širdžiai.

— Parapijai ir remontams au-kojo: a.a. Z. Danilevičius (testamentu) \$1000; \$300 — M. Vaskevičienė; \$200 — L.G. Matukai; \$150 — pirm. Komunijos komisija; \$100 — V. Sinkevičius, U. Žilinskienė, Jz. Stonkus, B. McKenny; \$60 — V. B. Endzeliai; \$50 — A. Stulgienė, A. Baltrūnas, D. Danaitytė, Ig. Urbanas, M. Šelmys, V. Indris, P. Gaidelis, J. Zabulionis, L. Artiškienė, O. Velyvienė, A. P. Poškai; vargonų vajui: \$50 — O. Velyvienė, Aug. Prancėvičius; pranciškonų klierikų fondui: \$100 — M. Vaskevičienė, V. Sinkevičius; \$50 — P. Gaidelis, St. Mazlaveckienė; \$30 — P. Šimkus; vyskupo fondui: \$100 — V. Sinkevičius; vargšams: \$50 — V. Sinkevičius; stovyklos reikalams: \$20 — R. L. S. Kulia-vai; novenai: \$200 — N. W. Liačiai, \$100 — L. Balsys, A. Artiškis, R. Z. Rimšos; \$50 — J. G. Grabauskai, A. S. Stankai, V. Mickus, J. M. Vaseriai, A. Šiukšta, R. A. Gri-goniai, M. Andriulevičienė, M. H. Briedikis.

— Mišios gegužės 17, sekmadienį, 9.30 v.r. — už Malinauskų šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už Baltramiejūnų šeimos mirusius, 10.15 v.r. — už Mišių novenai pavestas motinas, už a.a. Bronę Pabedinskienę, a.a. T. Modestą Ste-paitį, OFM, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Leonardą Marcinėną.

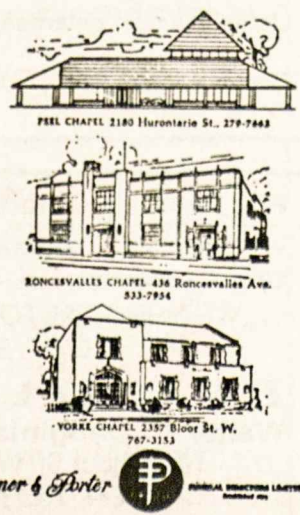
A. a. Adelės Andriukaitienės atminimui paaukojo "Tėviškės žiburiai": Laima ir Dionizas Stukai \$10, Zita ir Pranas Sakalai \$20.

Peel srities muzikos festivalyje, kuriame dalyvavo nemažai jaunimo, Daiva ir Kristina Baršauskaitės pianino grupė laimėjo pirmąsias vietas.

Peel srities (Mississauga) policija priima jaunus vyrus ir moteris policinei tarnybai, ypač iš etninių grupių. Telefonas informacijai: Staff Sgt. Fred Shaw 453-3311 ext. 297.

I Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmės St. Catharines mieste iš Toronto gegužės 10 d. buvo nuvykę: kun. J. Staškus, kun. A. Simanavičius, OFM, prel. J. Tadarauškas, kun. E. Jurgutis, kun. Pr. Gaida ir so-listės bei muzikai: S. Žiemo-lytė, M. Bizinkauskaitė, J. Go-vėdas ir T. Regina. Po iškilmingų Mišių, kurias atnašavo vysk. P. Baltakis, buvo koncertas, vakarinė ir paskaita. Dalyvavo 115 asmenų.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Maloniai kviečiame jus atsilankyti į metinį "Gintaro" ansamblio koncertą "Pavasario linksmybės"

1987 metų gegužės 24, sekmadienį, 5.30 v.p.p., Anapilio salėje

Programoje: visos "Gintaro" grupės ir solistas Rimas Paulionis, loterija, kava ir skanėstai. Bilietų kaina — \$6.00. Stalai numeruoti. Rezervuokite, skambindami J. Vingelienei tel. 233-8108 arba G. Šimkieniui tel. 766-8844 tik vakarais.

"Gintaro" tėvų komitetas

Toronto Maironio mokykla ir Aukštesnieji lituanistiniai kursai

maloniai kviečia Jus dalyvauti

IŠKILMINGAME UŽBAIGIMO AKTE ir VAKARIENĖJE,

kuri įvyks š.m. gegužės 29, penktadienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje.

MAIRONIO MOKYKLA

Bilietai gaunami mokykloje arba pas B. Batraks tel. 271-1640.

Toronto Lietuvių namų moterų būrelis visuotinis susirinkimas — 1987 m. gegužės 20, trečiadienį, 6 v., Pensininkų kambaryje. Darbotvarkėje — pranešimai, valdybos rinkimai. Po susirinkimo — vaišės. Kviečiame nares ir viešias atsilankyti, susipažinti su mūsų veikla ir kartu pabendrauti. Valdyba

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas — gegužės 20, trečiadienį, 7.30 v.v., Toronto Lietuvių namuose. Bus svarstomi svarbūs apylinkės veiklos reikalai. Kviečiame dalyvauti visi apylinkės tarybos nariai.

"Gintaro" ansamblio tėvų komitetas maloniai kviečia visus atsilankyti į metinį "Gintaro" koncertą gegužės 24, sekmadienį, 5.30 v.p.p., Anapilio salėje. Šių metų tema — "Pavasario linksmybės" yra paimta iš Donelaičio raštų, kur minimos lietuviškos Joninių ir Sekminių tradicijos. Santrauką iš Donelaičio metų padarė Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė. Skaitymus atliks Ina Lukoševičiūtė o šokius ir dainas atliks "Gintaro" ansamblio šokėjai, dainininkės, muzikantai ir sol. Rimas Paulionis.

Po koncerto — vaišės, kava ir skanėstai. Tuo metu taip pat bus meno kūrinių loterija. Loterijos bilietai gaunami pas gintaričius. Koncerto bilietai jau platinami, todėl kviečiame visus įsigyti iš anksto sekmadieniais po Mišių Prisikėlimo ir Anapilio parapijose arba skambinti šokiadieniais dienos metu J. Vingelienei tel. 233-8108, o vakarais G. Šimkieniui tel. 766-8844.

Dailės paroda. Kapinių lankymo dienomis gegužės 30-31 Anapilio Parodų salėje įvyks plataus masto dailės paroda, kurioje dalyvaus 28 lietuviai dailininkai. Parodą į Torontą iš Čikagos atveš kun. A. Kezys, "Galerijos" vadovas, šios parodos organizatorius. Parodą globoja Anapilio moterų būrelis.

Prel. J. Tadarauškas savo kunigystės 50 metų sukaktį švęs š. m. birželio 7, sekmadienį, Hamiltone, kur yra įsteigęs lietuvių parapiją ir joje ilgai klebonavęs. Spaudos vakaro programą Anapilyje jis paaukojo "TŽ" \$100.

Sibirinių tremimų minėjimas rengiamas Prisikėlimo parapijos salėje birželio 14, sekmadienį. Paskaitą apie lietuvių tremtinius skaitys kun. K. Pugevičius. Numatoma meninė programa. Minėjimą rengia KLB Toronto apylinkės valdyba.

Tautybių savaitė Karavanas, kuriame dalyvauja ir lietuviai su savo paviljonu "Vilnius", bus birželio 19-27 d.d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Lietuvaitės, virš 16 metų amžiaus, norinčios atstovauti lietuvių kolonijai ir Vilniaus paviljonui, prašomos atsakyti į šį klausimą: "Atstovaujant Toronto lietuviams Karavano metu, kokios yra Jūsų pareigos — a. tarp lietuvių, b. tarp kanadiečių?" Atsakymas turėtų būti ne ilgesnis kaip 1000

Mielam tėveliui

A+J
JURGIUI DAUGINIUI
mirus,

sūnui VALTERIUI su šeima, giminėms bei artimiesiems
riešikame gilią užuojautą —

Lietuvių namų vyrų būrelis

žodžių ir gautas rinkimų komisijos iki 1987 m. gegužės 21 d. (1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8). Paviljono įrengimo darbai jau pradėti. Tema šiais metais — lietuviškos vestuvės sodyboje. Sudarytas komitetas jau yra suplanavęs dekoracijas ir jiesko darbingų žmonių, kurie ateitų į pagalbą prieš Karavano pradžią ir per Karavaną. Galintieji prašomi paskambinti Rebekei (593-7122) arba Antanui (233-7757). Įrengti paviljonui ir sėkmingai atstovauti Toronto lietuviams reikalinga visų lietuvių pagalba. Pasai į Karavano paviljonus netrukus bus platinami parapijų salėse ir sekmadienio popietėse. Visi lietuviai prašomi pasus įsigyti. Inf.

Daugiakultūrė sporto savaitė visoje Kanadoje rengiama š.m. gegužės 22-31 d.d. Grupės, norinčios dalyvauti joje, registruojasi šiuo adresu: "Canada's Fitweek Project Centre, 333 River Rd., Tower B, 7th Floor, Ottawa, Ont. K1L 8H9. Tel. (613) 993-0107.

Centrinis Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimas Kanados lietuvių mastu įvyks Toronto 1987 m. lapkričio 14 ir 15 d.d. Lapkričio 14, šeštadienį, Ryersono teatro salėje bus atlikta specialiai tam įvykiui sukurta oratorija, o lapkričio 15, sekmadienį, katalikų katedroje bus iškilmingos pamaldos. Tose iškilmėse kviečiami dalyvauti visos Kanados lietuviai (Kanados lietuvių dienų šiais metais nebus). Be to, numatyta speciali paroda ir eisena Toronto gatvėmis.

Oratorija, sukurta kompoz. kun. Br. Markaičio ir poeto B. Brazdžionio, jau ruošiamas. Sudarytas jungtinis choras, kuris repetuoja pirmadieniais 7.30 v.v. Toronto Prisikėlimo patalpose. Moterų repeticijom vadovauja muz. J. Govėdas, vyrų — sol. V. Verikaitis. Visų chorų nariai maloniai kviečiami prisidėti prie šio taip svarbaus renginio — oratorijos ir atvykti į repeticijas. Dar nevelu prisijungti ir naujiems choristams. Prie šio torentiško jungtinio choro prisidės ir Londono lietuvių choras "Pašvaistė", vadovaujamas muz. R. Vilienės. Visi choristai iš Toronto ir Hamiltono taip pat turėtų dalyvauti istorinės sukakties renginyje.

A. a. Vinco Čerskauskio dešimties metų mirties prisiminimui sesuo Ona Spidell "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$50.

Natalija ir Vytautas Trečiokai iš Otavos lankėsi "TŽ" redakcijoje, atsiėmė loterijoje laimėtą tautinę juostą ir Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai paaukojo \$1000.

Žinios iš Lietuvos

Žiniomis iš okupuotos Lietuvos, kun. Alfonsas Svarinskas š. m. balandžio 29 d. iš-tremtas iš Uralo sritį, o kun. S. Tamkevičius — į Mordoviją. Matyt, jiedu nesutiko pasirašyti saugumiečių siūlomo kaltės prisipažinimo ir pasizadėjo atsisakyti sovietams ne-priimtinos veiklos.

Nijolė Sadūnaitė buvo suimta 1987 m. balandžio 1 d. anks-tyvą rytą ir tardyta ištisą die-ną iki vėlyvo vakaro. Ją tardė gen. Henrikas Vainauskas, Saugumo viršininko ir vidaus reikalų "ministerio" pavaduo-tojas.

Š. m. balandžio 29 d. Utenon buvo atvežtas jauno lietuviu a.a. Alvinio Laurinavičiaus kū-nas iš Afganistano, kur jis žu-vo. Ten įvykusiose kovose su afganistaniečiais esą žuvo 500 sovietinių karių, jų tarpe — 90 lietuvių.

Nuo š. m. birželio 1 d. pradės veikti VLIKO atstovybė Prancūzijos Štrasburge. Įs-taigos vedėjų sutiko būti Al-gis Klimaitis.

Šias žinias pranešė ELTA specialioje laidoje.

Iš Religinės lietuvių katalikų šalpos gauta žinia, kad JAV valstybės departamento pareigūnai lankėsi Sov. Są-jungoje 1987 m. balandžio mė-nės. Ten religinių reikalų įgaliotinis K. M. Charčevas jiems pareiškė, kad į Sov. Są-jungą galima siųsti neribotą skaičių Šv. Rašto ir kitokios religinės literatūros, jeigu ji nėra antisovietinio turinio. JAV ambasadorius Richard Shifter siūlo šį teigimą iš-bandyti. Lietuvoje daug kas tokio išbandymo laukia.

Vokiškojos ELTOS redak-torius ir lietuviškos spaudos bendradarbis K. Baronas buvo susirgęs širdies priepuoliu ir kurį laiką gydytis ligoninėje V. Vokietijoje, kur jis pas-toviai gyvena.

"Tikiu gyvenimą — ne mirtį" — taip pavadintą a.a. kun. dr. Jono Gutausko poezijos leidinį recenzavo "Akiračiuose" 1987 m. 3 nr. Kęst. Reikalas, įvertindamas gana pozityviai. Esą autorius pirmuoju religi-nės poezijos rinkiniu nustebinęs poezijos mėgėjų ir vertin-tojų. Antrasis rinkinys esąs silpnėsnis. Suminėjęs keletą trūkumų, recenzentas parei-škia: "Tačiau apamai šis ma-žiausias pretenzingas rinkinė-lis perynkštėje poezijos lei-dyboje daro patį geriausią įspūdį." Šis leidinys gauna-mas "Tėviškės žiburių" admi-nistracijoje. Taip pat gauna-mas ir a.a. A. Maceinos para-šytas leidinys "Išlaisvinimo teologija".

MONTREAL

AV parapijos salėje gegužės 3 d. įvyko sekmingas "Nepriklausomai Lietuvai" remti spaudos balius. Koncertavo Vaclovo Povilonio trijulė iš Toronto, pramoginius šokius atliko profesionalų šokėjų pora. V. Povilonio sudarytas muzikinis vienetas visus klausytojus savo dainomis nukėlė į mūsų tėvynę Lietuvą, kuriai ilgėsiai ir meilė buvo išreikšti gražiais žodžiais ir skambia melodija. Tačiau daugiausia entuziazmo sukėlė V. Povilonio praveistų lietuvių liaudies dainų sutartinės, į kurių skambų atlikimą buvo įtraukta visa publika. Jauna prancūzų profesionalų šokėjų pora atliko ke-lis pramoginius šokius, kurie taip pat labai visiems patiko. Gal to-dėl, kad jie buvo geri šokėjai, o gal, kad panašius šokius matėme mūsų parapijoje pirmą kartą.

Baliaus metu veikė turtinga lo-terija. Tarp gausios publikos ši kartą matėsi jau daugiau jaunim-o. Taip pat atsilankė dail. A. Tamošaitienė iš Kingstono ir p.p. Reginos.

Bendruomenės susirinkimas. Ge-gužės 4 d. Seselių namuose įvyko KLB Montrealio apylinkės meti-nis susirinkimas, į kurį atsilan-kė apie 30 žmonių. Pirm. Arūnas Staškevičius, pakvietęs pirmi-ninkauti J. Šiaučiuolį ir sekreto-riauti B. Nagienę, padarė prane-šimą apie LB veiklą. Paaikšėjo,

kad 1986 metai buvo sunkoki mū-sų mažai kolonijai, nes reikėjo surengti KLB atstovų suvažiavimą ir Kanados lietuvių dienas. Vis-kas praėjo sklandžiai, nes jaunų jėgų dėka, įsijungusių į bendruo-meninį darbą, atsiranda daugiau naujų idėjų, kurios įgyvendini-mas ne žodžiais, bet darbais. Lie-tuvių dienų surengimas pareika-lavo didelių išlaidų. Be provin-cinės valdžios paramos būtų ne-įmanoma įgyvendinti. Todėl padė-kota sol. Ginei Čapkauskienei už jos pastangas šiai paramai gauti. Komisijų atstovai padarė prane-šimus apie Bendruomenės išdą, Vasario 16 gimnazijai remti au-las, šalpos fondą, Baltijos sto-vyklą, šeštadieninę mokyklą. Taip pat padarė pranešimus abiejų fon-du atstovai.

Mūsų Bendruomenė yra plačiai įsijungusi į darbą visose srity-se, ypač Baltijos stovyklos, šešta-dieninės mokyklos reikaluose. Perrinkta ta pati valdyba, kuri, be mažų išimčių, sudaryta iš jau-nų žmonių. Tai labai sveikinta, nes Lietuvių dienų surengimas, kaip tik ir įrodė ką gali nuveikti jau-ni žmonės. Valdyboje yra šie na-riai — Arūnas Staškevičius, Vincas Piečaitis, J. Šiaučiuolis, Audronė Jonelytė, Petras Drešeris, Ginta-ras Nagys, Rimas Piečaitis ir Kos-tas Toliušis.

Nijolė Bagdžiūnienė

Kantata - premjera

H. Nagio ir A. Stankevičiaus

"KRYŽIŲ IR RŪPINTOJĖLIŲ LIETUVA"

š. m. gegužės 23, šeštadienį, 3 v.p.p., Šv. Kazimiero šventovėje, 3426 Parthenais St., Montreal

Atlikėjai: Aušros Vartų par. mišrus choras

Šv. Kazimiero par. mišrus choras

Mergaičių choras "Pavasaris"

"Gintaro" ansamblio dainininkai

Otavos mergaičių choras "Ramenėlės"

Dalyvauja solistai: Gina Čapkauskienė

Slava Žiemelytė

Vaclovas Verikaitis

Antanas Keblys

Palydi: Simfoninis orkestras

Vargonais — Me. M. Roch

Vyriausias dirigentas — kompozitorius A. Stankevičius

Auka — \$10.00

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Montrealyje

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 **PETRAS ADAMONIS**

Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — Virš \$21,000,000; REZERVAS — virš \$600,000.

MOKA UŽ:			
Certifikatus	8 %	Taupymo — special.	5 1/4 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 1/2 %	Taupymo — kasdienines	4 1/2 %
180 d. - 364 d.	7 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	6 1/2 %	Pensijų — RRSP — term.	8 1/4 %
30 d. - 119 d.	6 1/4 %	Pensijų — RRSP — taup.	6 %
IMA UŽ:			
Nekiln. turto nuo 9 1/2 %, asmenines — nuo 10 3/4 %			
Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"			
KASOS VALANDOS			
	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00		
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	
Pentadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	
Sekmadieniais	10.30 — 12.30		10.30 — 12.30

DAŽIAU NAMUS iš lauko ir vidaus. Darbą atlieku greitai ir sąžiningai. Skambinti tel. 763-3710 Toronto.

PARDUODAMA</